A JEWISH CANADIAN DAILY
CIRCULATED ALL OVER CANADA AND ABROAD:

THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

2 סענט

VOLUME IV. No. 11761 | Toronto Friday April 6 1917 | זונען אונטערגאנג 6.51 | ערב פסח תרעז | פרייטאג דער 6־טער אפריל 1917 | PRICE: TWO CENTS

A S Freidus
c/o The New York
Public Library
476 Fifth Ave

רוסען: ענגלענדער פאראייניגט: מעסאפאטאמיען

ביידע ארמייען פאראייניגען זיך אין קהאניקין, גרויסער זיעג פאר דער רוסישער ארמיי

געוועזענער צאר און צאריצא אין פעטראפאוולאווסק קרעפאסט

לאנדאן אפריל 5

די טרקען זיינען ענדליך אין גאנצען פערטריבען געווארען פון פערסיען, דאס לאנג ערווארטעטע איז געשעהען. דיא ענגלישע מיט דער רוסישער ארמיי האבען זיך פעראייניגט אין מעסאפאטאמיען.

עס איז דא הויכט אפיציעל אנאנסירט געווארען אז די ענגלענדער מיט די רוסען האבען פארמירט א "דזשאנקשאן" אין מעסאפאטאמיען און קהיניקין.

דער קאמאנדיר פון דער ענגלישער ארמיי אין פאלעסטינא, זאגט דער בעריכט האט זיך צוגעגרייט צו צוקלאפען די טערקען וועלכע האבען פערלאזען "עזה". ער האט עס אבער ניט געקענט דורכפיהרען צוליעב א גרויסען טומאן וועלכער האט אנגעהאלטען זיעבען שטונדען. אין דער זעלבער צייט אבער האט דיא ענגלישע האוואלערייע אנגעמאכט א חורבן צווישען די טערקישע רייהען, די טערקען וואלטען זיכער אין אונארדנונג זיך גע־ווען צוריק ציהען ווען זיי וואלטען ניט געווען בעקומען קיין פערשטארקערונג אין צייט.

קהאניקין דער פלאץ וואו די רוסי־שע ארמיי האט זיך פעראייניגט מיט דער ענגלישער נעפינט זיך אויף'ן גרענעץ צווישען מעסאפאטאמיען און פערסיען, עטוואס מעהר ווי הונדערט מייל צפון מזרח פון באגדאד.

בעצט ווען דיא רוסען מיט די ענגלענ־דער האבען זיך פעראייניגט ווערען דיא מערקען געדריקט פון דריי פערשיעדענע ארמייען:

איין ענגלישע ארמיי אוואנסירט צפון צו ירושלים צו אין פאלעסטינא אונ־טער דער קאמאנדע פון גענעראל מאריע.

אן אנדער ענגלישע ארמיי אוואנ־סירט צפון פון באגדאד אונטער דער קא־מאנדע פון גענעראל מאיד, און די דר־ישע ארמיי אונטער דער קאמאנדע פון גענעראל באראטאף, וועלכע אוואנ־סירט מערב פון פערסיען.

די ארמיי איז פאר דער רוסישער רע־וואלוציאן קאמאנדירט געווארען פון גרויס פירסט ניקאלאי ניקאלאיעוויטש.

די פעראייניגונג פון די צוויי אר־מייען זיינען ניט נאר א גרויסער קלאפ פאר טערקיי, נאר נאך א גרעסערער געווינס פאר רוסלאנד, ערשטענס ווע־לען די ענגלענדער שוין העלפען דער רו־סישער ארמיי וועלכע נעפינט זיך דאר־טען. צווייטענס וועט ענגלאנד שיקען פערשיערענע פראוויאנט פאר דער גאנצער קאווקאזער ארמיי און אויך פאר דער ארמיי אין ארמעניען.

די טערקען וועלען זיך יעצט מוזען צוריקציהען ביז מאסול ארום מיגרים.

דער זיעג פאר דער רוסישער ארמיי איז ווירקליך א זעהר בעדייטענדער.

ענגלאנד וועט איהר קענען העלפען מיט ראטה און טהאט.

רוסען פערנעהמען אויך קאסריטשרין

פעטראגראד אפריל 5

דער אפיציעלער בעריכט וועלכער איז דא פערעפענטליכט געווארען וועגען קאווקאזער פראנט מעלדעט פאלגענדעס.

די רוסישע קאוואלעריע האט אין מעסאפאטאמיען פערנומען די שטעדט קריאניקין און קאסריטשרין וואו זיי האב־בען זיך פעראייניגט מיט די ענגלענדער.

פאן בערנסטארף פאר שוועדען

نيو יארק אפריל 5

א טעלעגראמע פון סטאקהאלם מעל־דעט אז לויט נאכריכטען וועלכע זיינען דארטען ערהאלטען געווארען פון בערלין וועט גראף פאן בערנסטארף, דער געווע־זענער דייטשער אמבאסאדאר אין אמע־ריקא בעשטימט ווערען אלס דייטשער אמ־באסאדאר אין שוועדען.

נאך אן אמעריקאנער שיף געזונקען

וואשינגטאן אפריל 5

די אמעריקאנער אונבעוואפענטע פראכט שיף "מסאריאן" מיט 32 אמע־ריקאנער בירגער צווישען איהר מאנ־שאפט איז פון א דייטשער סובמארין גע־זונקען געווארען אהן ווארנונג.

די אפיציעלע נייעס וועגען דעם איז דייטשלאנד געווארען אין סטיט דע פארטמענט.

ניקאלאי מיט אלעקסאנדראן אין פעטראפאוו־לאווסקי קרעפאסט

„דזען" ברענגט די נאכריכט פון א זיכערער קוועלע.

קאפענהאגען אפריל 5

די רוסישע צייטונג "דזען" וועלכע איז דא הייגט ערהאלטען געווארען מעל־דעט אז פון זיכערע קוועלען האט זי זיך דערוואוסט אז ניקאלאי ראמאנאוו דער געווועזענער רוסישער צאר צוזאמען מיט דער צאריצא וועלען טראנספערירט ווע־ען פון צארסקאיע סעלא נאך פעטראפא־וואלסקי קרעפאסט וואו זיי וועלען פער־שפארט ווערען צוזאמען מיט אלע אנדע רע פעניגליכע ארעסטאנטען וועלכע זיי־נען דארטען פערשפארט געווארען, און דארטען וועט דער אמאליגער צאר מיט דער צאריצא ענדיגען זייערע לעצטע עט־ליכע יאהר וועלכע זיי האבען צו לעבען אויף דעם וועלט.

ווי די דומא האט אויפ־נענומען אמעריקאס קריעגס ערקלעהרונג

פעטראגראד אפריל 5

די נייעס וועגען דעם אז אמעריקא האט ערקלעהרט א קריעגס צושטאנד אין ערהאלטען געווארען אין פעטראגראד דאן ווען די דומא האט געהאט א זיצונג אין טאווריטשעסקען פאלאסט.

אזוי שנעל ווי די נייעס איז אנאנ־סירט געווארען פון דער טריבונע זיינען אלע דעפוטאטען אויפגעשטאנען פון זיי־ערע פלעצער און האבען געשריען „הורא" פאר פרעזידענט ווילסאן.

פראפעסאר מיליוקאוו דער מיניס־טער פאר אויסלענדישע אנגעלעגענהייטען האט געזאגט ווען די נייעס איז ערהאלטען געווארען,

"דאס ערווארטעטע איז געשעהען, אמעריקאס אריינטריט אין דער מלחמה האט נאך אמאל פעסטגעשטעלט דאס אי־דיאל פון דער מלחמה. און פאר מיר ווערט די זאך קלאהרער אז אהן א זיעג איז קיין פריעדען ניט מעגליך."

מיכאיל ראדזיאנקא דער פרעזידענט פון דער דומא האט געזאגט:

איך בעגרים די ענטשיידונג פון דיא פעראייניגטע שטאאטען, דאס וואס אמערי־קא איז אריין אין דער מלחמה אויף דער זייט פון די עליים איז די בעסטע גאראנ־טיע פאר א שנעלען זיעג איבער דייטש־לאנד.

זעקס האספיטאל שיפען געזונקען

לאנדאן אפריל 5

טהאמאס מעקנאמארא, דער פינאנ־ציעלער סעקרעטער פון דער ענגלישער אד־מיראליטעט האט היינט אין דער האוז אויף קאמאנס אנאנסירט אז צייט די מלחמה האט אויסגעבראכען האבען די צענטרא־לע מעכטע געזונקען זעקס האספיטאל שיפען און דערביי זיינען 247 מענשען אומגעקומען און 73 זיינען פערוואונדעט געווארען.

אמעריקאנער וועלען פערהאלטען ווערען אין בעלגיען

בעריכטען וועלכע זיינען דא ערהאלטען געווארען מעלדען אז גענעראל פאן ביסינג דער דייטשער גענעראל גובערנאטאר אין בעלגיען האט בדעה אחיוצוגעבען אן ארדער אז אלע מיליטער וועהיגע אמערי־קאנער אין עלטער פון 17 ביז 45 זאלען פערהאלטען ווערען.

זמן חרותנו

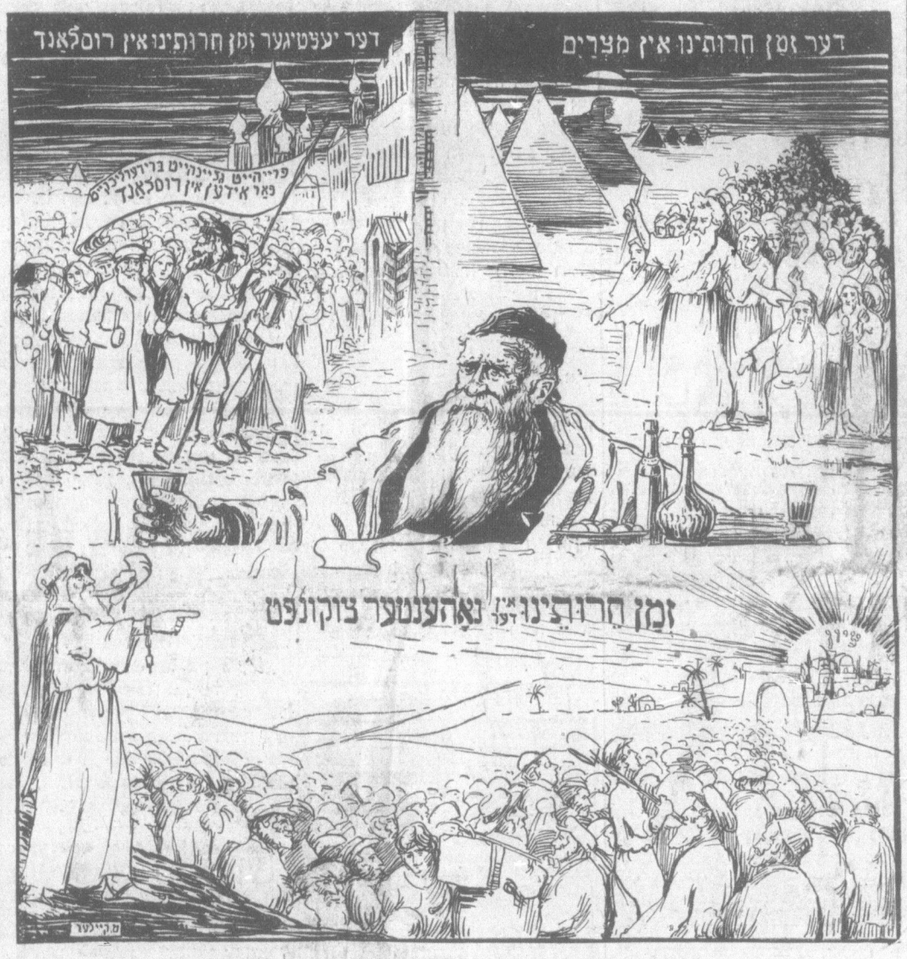

פערגאנגענהייט - געגענווארט און צוקונפט

אמעריקאס קריעגס בודזשעט 3,400,000,000 דאלאר

הייגן די פריהעדדיגע בעשטימטע סומע פאר דער ארמיי אין נייוויו. א מיליאן סאלדאטען אין צייט פון א יאהר.

גרויסע אפאזיציע אין קאנגרעס געגען דער רעזאלוציע

וואשינגטאן אפריל 5

די בעאמטע פון די פערשיעדענע דע־פארטמענטס האבען שוין אויסגעשטעלט א מיליטערישען בודזשעט פאר אמעריקא וועלכער איז אין דער פארמע פון א ביל צו געשטעלט געווארען צום קאנגרעס אויף דער סומע פון 3,400,000,000 דאלאר. דער פלאן איז צו פערדרייפאכען די נייוויו און אין צייט פון א יאהר צו האבען אן ארמיי פון איין מיליאן.

דער בודזשעט איז צוטהיילט אין צוויי טהיילען 2,932,000,000 דאלאר פאר דער ארמיי אין 468,000,000 דאלאר פאר דער נייוויו. די געלדער זיינען חוץ דיא 240,000,000 און די 517,237,802 דאלאר וועלכע זיינען בעשטימט געווארען פאר דער ארמיי אין נייוויו פריהער.

דער בודזשעט אין אויסגעארבייט גע־ווארען פון דעם פינאנץ דעפארטמענט מיט'ן גענעראל שטאב און איז גוט גע־הייסען געווארען פון פרעזידענט ווילסאן.

אזוי שנעל ווי די רעזאלוציע וועט אנ־נענומען ווערען אין קאנגרעס וועט אויך דער בודזשעט אנגענומען ווערען.

ברוך מיט עסטרייך זיכער

עס איז פערזיכערט געווארען אין אפי־ציעלע קרייזען אז אמעריקא וועט ניט זיין די ערשטע אבצוברעכען די דיפלא־מאטישע פערבינדונגען מיט עסטרייך, בולגאריען אדער טערקיי, דייטשלאנדלס פערבינדעטע סיידען זיי וועלען דערצו פראוויזיריש אמעריקא. דאך דענקט מען אז דייטשלאנד וועט צונוינגען איהרע בונדס געגאסען אבצוברעכען די דיפלא־מאטישע פערבינדונגען מיט אמעריקא און פיליייכט אויך ערקלעהרען קריעג.

דער סטייט דעפארטמענט האט היינט אפיציעל צוגעגעבען אז אמבאסא־דאר פענפעילד איז פון וויען צוריק גע־רופען געווארען.

און דאס וואס פרעזידענט ווילסאן האט ערקלעהרט אז אונטער די יעצטיגע אומשטענדען איז אונמעגליך אז גראף טארנאוו דער נייער עסטרייכישער אמבא־סאדאר פאר אמעריקא זאל אפיציעל אויפגענומען ווערען גיט געגנג גרינדע צו דענקען אז די פערבינדונגען צווישען די בוידע לענדער זיינען שוין זעהר שוואך.

קריעגס רעזאלוציע נאך ניט אנגענומען

וואשינגטאן אפריל 5

ווי עס זעהט אויס איז די אפאזיציע געגען דער קריעגס רעזאלוציע אין קאנג־רעס א פיעל שטארקערע איידער אין סע נאט. דער קאנגרעס האט נאך ניט אב־געבראכען די זיצונג צייט היינט 10 אזיי־גער פריה, און דריי אזיינער פארטא־ווען די שורות ווערען געשריבען איז נאך צו קיין אבשטימונג ניט גענומען גע־ווארען.

טראצדעם וואס די דעמאקראטישע מא־יאריטעט פערזיכערט אז די קריעגס רע־זאלוציע וועט אנגענומען ווערען מיט אן אונגעהייער גרויסער מאיאריטעט דאך זיינען דא גרויסע שווערינקייטען.

יעדער איינער פון די קאנגרעס לייט וויל ריידען און דאס נעהמט צייט.

די הויפט שטערונג איז אבער געקומען פון צווישען די דעמאקראטישע פיהרער אויף וועלכע קיינער האט זיך ניט גערוכט.

נאך בייטאג האבען זיך ארומגעטראגען קלאנגען אז דער דעמאקראטישער פיהרער קיטשין וועט זיין געגען דער רעזאלוציאן און וועט האלטען א לאנגע רעדע געגען.

די דעמאקראטען האבען אבער געשמיי בעלט. קיינעס האט זיך דאס ניט גע־גלויבט. דריי א זייגער פארנאכט זיי־נען די קלאנגען געווארען וועגען דעם אזוי שטארק אז די דעמאקראטען זיינען אריבער צו איהם און צו זייער ערשטוי־נונג האבען זיי איהם ווירקליך געטראפען צוגרייטענדיג די געגען רעדע. עס האבען ניט געהאלפען קיינע טענות און קיין בע־טען.

די פאסיפיסטען פון קאנגרעס וועל־כע האבען זיך געפיהלט דערשראקען צו־ליעב דער מפלה אין סענאט האבען שנעל אויפגעלעבט און האבען זיך אנגעפאנגען צו גרופירען ארום קאנגרעסמאן קיטשין.

די דעמאקראטען האבען דערזעהען אז עס איז שלעכט האבען זיי פרובירט טהון זאך ווען די מאייאריטעט אין סענאט האט נעטהאן נעמליך שליסען די זיצונג אבער עס איז ניט געלונגען.

קיטשין'ס רעדע איז געווען זעהר א לאנגע און ווי מאנכע ווילען האבען אויך זעהר א געלונגענע. ער האט אבער גע־רעדט זעהר געלאסען אהן זיין געוועהנ־ליכען ברען. ער האט צווישען אנדערש געזאגט:

מען רעט פיעל, זעהר פיעל וועגען לא־יאליטעט און פאטריאטיזם און די וועל־כע זיינען פאר דער רעזאלוציע קוקען אויף דיא געגנער ווי אויף פיינלינגע און־אונפאטריאטישע בירגער, אבער לאמיר רען.

„שונאים ארבייטען ביי אמוניציע

ביים אינקוועסט וועלכער איז געהאל־טען געווארען לעצטע נאכט וועגען דעם טויט פון אן עסטרייכישען ארבייטער וועלכער האט געארבייט אין איינער פון די אמוניציע פאבריקען האט מען גע־פרעגט מארק איריש, דער פארשטע־הער פון דער "אימפיריאל מוניציאנס באארד" אויב ער ווייסט דאס אויסלענ־דער פון פיינדליכע לענדער ארבייטען ביי אמוניציע.

דער ענטפער איז געווען: דאס אפי־ציעל איז דאס איהם קיינמאל ניט איבער געגעבען געווארען כאטש ער האט גע־הערט וועגען דעם פרוואט. ער האט אויך ערקלעהרט דאס אפילו ווען מען וואלט איהם דאס איבערגעגעבען אפיציעל וואלט ער אויך גאר ניט געקענט טהאן, ווארום די אמוניציאנס באארד איז ניט מעהר ווי א קאמיטע צום קויפען אמוניציע און האט ניט קיין רעכט צו זאגען רעות דעם קאנטראלער פון שאפ וועלכע ארביי־טער צו בעשעפטיגען.

עס זיינען אויך געמאכט געווארען איינינע אנפראגען ביי די מענערדזשערס פון די אמונישאן פעקטארים וועגען דעם דאזיגען ענין. מאנכע פארשטעהער פון די פעקטארים האבען זי ענטזאגט צו ענטפערען אויף די פראגען. אנדערע ווידער האבען ערקלעהרט דאס עס וועל־רען בעשעפטיגט אלע מענשען פאר וועמען עס איז ניטא וואס מורא צו האבען אז זיי וועלען טאקי שאדען.

האמילטאנער שניידער געזוכט זייער סטרייק

ווי מען לאזט אונז וויסען פון דער היינער שניידער יוניאן, האבען זיי דער־האלטען א ידיעה, אז דער סטרייק פון די האמילטאנער שניידער ארבייטער איז שוין א געוואונענער, און די גרעסטע שעפער האבען שוין געסעטעלט. נאכגע־בענדיג אלע פאדערונגען, ווי 44 שטונדען א וואך, העבערע ווייידשעס, און אנדער האלבען מאהל פאר אווערטיים.

אייך זאגען אז עס פאדערט זיך קיין גרויסע מאראל און אויך ניט קיין פיזי־שען מוטה צו ערקלעהרען קריעג פאר יע נעם אז יענער זאל געהן אויף'ן שלאכט פעלד פארגיסען זיין בלוט.

עס איז ניט קיין בעוויין פון אאיליטעט און אויך ניט פון פאטריאטיזם ווען איי־נער מונטערט אויף צו ערקלעהרען קריעג אין דער צייט ווען ער איז ביי זיך זיכער אז ער איז אויסער געפאהר און וועט אין דער שלאכט זיך ניט בעטהייליגען.

צו גרויס איז מיין שרעק פאר דיר ער־זולטאטען פון די צו גרויסע שרעטע וועלי־כע זיינען פארגעשלאגען, גאט דער איינ־ציגער ווייס.

צו גרויס איז די פעראנטווארטליכקייט פאר יערען איינעס צו זיין אן ערב פאר זיין געוויסען.

מיין געוויסען און אורטהיילונגס קראפט נאך א לאנגען נאכטראכטען און געבעטס צו גאט ער זאל מיר געבען דיא ריכטיגע וועג האבען מיך געפיהרט צו טהאן מיין פליכט, און איך בין געקומען צום שלוס צו זאגען וואס איך פיהל.

נאך זיין רעדע איז געווארען א שטאר קער גערודער. ער איז טארק אפלאדירט געווארען.

מען איז אבער זיכער אז היינט (פרייי־טאג) וועט דירעזאלוציע אנגענומען וועל־כע האבען זיך געפיהלט דערשראקען צו־ליעב דער מפלה אין סענאט האבען שנעל אויפגעלעבט און האבען זיך אנגעפאנגען צו גרופירען ארום קאנגרעסמאן קיטשין.

די דעמאקראטען האבען דערזעהען אז עס איז שלעכט האבען זיי פרובירט טהון זאך ווען די מאייאריטעט אין סענאט האט נעטהאן נעמליך שליסען די זיצונג אבער עס איז ניט געלונגען.

קיטשין'ס רעדע איז געווען זעהר א לאנגע און ווי מאנכע ווילען האבען אויך זעהר א געלונגענע. ער האט אבער גע־רעדט זעהר געלאסען אהן זיין געוועהנ־ליכען ברען. ער האט צווישען אנדערש געזאגט:

מען רעט פיעל, זעהר פיעל וועגען לא־יאליטעט און פאטריאטיזם און די וועל־כע זיינען פאר דער רעזאלוציע קוקען אויף דיא געגנער ווי אויף פיינלינגע און־אונפאטריאטישע בירגער, אבער לאמיר רען.

רוסישע אידען אפיציעל פרי

אלע גזרות אפיציעל מבטל געמאכט.

(ספעציעל צום אידישען זשורנאל)

פעטראגראד אפריל 5

היינט זענען די רוסישע אידען אפי־ציעל געווארען פרייע מענשען. אלע גזרות זענען אבגעשאפט געווארען וועלכע זענען אויף אידען געמאכט געווארען דורך דער גאנצער צייט פון דער ראמאנאוו דינאס־טיע אין רוסלאנד.

די נייע רוסישע רעגירונג האט היינט ארויסגעגעבען אן אפיציעלע פראק־לאמאציע אין וועלכער עס וועהט ער־קלעהרט אז אלע גזרות אויף אידען זענען בטל, און זיי זענען פרייע רוסישע בירגער.

פינף פרויען געראטעט וועט פון א פייער אין קווין סטריט

אין א פייער וועלכעס האט אויסגע־בראכען געפטען דריי א זייגער פארטאג אין דעם קווינס האטעל זיינען פינף פרויען ארבייטער פון דעם האטעל געראט־טעוועט געווארען ווי דורך א נס. ביי דריי פון די פרויען זיינען שרעקליך צו־ברענט געווארען די קעפ, די הענד און די ברוסטען, און די אנדערע צוויי זיינען אויף צוברענט געווארען אויף'ן פערפער אבער אין א לייכטערער פארמע. פיער פון די פרויען געפינען זיך אין דרושענע־ראל האספיטאל, און איינע אין סענט מיי קעלס האספיטאל. אבער אלע זיינען שטארק צובראנט, צושראקען, נערוועזע און פערוואונדעט. די דאקטוירים האב־בען מורא דאס מאנכע פון די פערוואונ־דעטע וועלען שטארבען פון די וואונדען.

אלע פרויען זיינען געווען אנגעשטעל־טע אין האטעל, און ווען זיי האבען דערהערט די געשרייען פייער זיינע זייא שטארק צוטומעלט געווארען און האבען זיך געלאזען לויפען צו די טרעפ. די פיי־ערלייט האבען זיי געווארענט ניט צו לויפען אבער זיי האבען ניט געפאלגט און דער רעזולטאט איז געווען דאס די פלאמען וועלכע האבען געהאט פערצוימט דעם וועג פון די טרעפ האט זיי פערטרי־בען אין א קליין צימערעל, וואו זיי זיינען געפאלען אין חלשות און די פייערלייט האבען זיי ווי דורך א נס געפונען ערשט נאך דעם ווי זיי איז געלונגען ביי צו־קומען די פלאמען פון דער געבוידע.

ווען די פייערלייט האבען נאך א סך אנשטרענגונגען קומען זיך דערשלאגען צו דעם צימערעל וואו די פרויען האבען זיך געפונען זיינען אלע געווען פערחלש'ט און די קליידער האבען געברענט אויף זיי און מיט שווערער מיה איז קוים געלונגען די פייערלייט ארונטער צוטראגען די פרויען פון דעם ערשטען פלאר וואו זיי האבען זיך געפונען.

דאס פייער הא מיזך אנגעפאנגען אין דעם צימער וואו עס ווערט געהאלטען דאס בעטגעוואנד פון דעם האטעל, פונקט אונ־טער דעם צימער וואו עס האבען געשלא־פען די פרויען.

דער ערשטער צו ענטדעקען דאס פייער איז געווען דער וואטשמאן מר. קווינטאן פון 6 גארוויל עוועניו, וועלכער האט בע־מערקט די פלאמען ארויסשפארענדיג זיך פון ערשטען פלאאר, און וועלכער האט געגעבען דעם פייער אלארם. דער שא־דען טרעפט ארום טויזענד דאלאר.

איין פרוי מויט

מרס. עליזאבעט ארעלי פון 5 אנטעריא סטריט, איינע פון די פרויען, וועלכע זיי־נען אין דעם פייער שטארק ציברענט גע־ווארען איז היינט פריה אין דזשענעראל האספיטאל געשטארבען פון די וואונדען. פערהליכע און ווען זי איז געבראכט גע־איהרע וואונדען זיינען געווען גע־ווארען אויז האספיטאל האבען די דאק־טוירים ניט געגעבען קיין האפנונג אויף איהר לעבען.

דער מומערס קרבן

א העכסט שפּאַנענדער ראמאַן פון׳ם אידישען לעבען אין רוסלאַנד און קענעדע

פון ב. באַראַץ

(101טע פארזעצונג.)

זי האָט ארויסגעלאָזען א לייכטען געשריי און איז אָבגעשפּרונגען פון וואַנט. לעאָן, דער רוסישער גראַף, אין זשעגעוויא די גרעפין. עס האָט זיך איהר אָנגעאַנגען צו פלאַנטערן אין קאָפּ, א פאַלאַסט ספּעדיינא ראוז, ראַס איז ער. יאָ, ער מיין פאַרפיהרער, נאָט. מיין קינד, ער האָט מיין קינד.

סאַניטשקא האָט זיך אָבער לאַנג ניט געקענט אָבגעבען צו די נעדאַנקען. זי האָט דערהערט געסטע פרים, וועלכע זענען געהענגטער צוגעקומען צו איהר צימער, און זי איז מיט איין שפּרונג געווען אָרום בעט.

דער צימער איז שנעל באַלייכטען געוואָרען מיט א מאַטאָווער ראַזעווער ליכט וועלכע האָט געשמאַק האַרמאָנירט מיט בער אייסטאַטונג פון צימער. די טיהר האָט זיך געפעגט און אויפ׳ן שווער איז ערשיינען אן עלטערער מאַן.

ער האָט זיך לאַנגזאַם גענומען דערגעהענטערען צו איהר.

סאַניטשקא איז פאַרגלייווערט געבליבען זיצען אויף איהר פּלאַץ.

דערזעהענדיג סאַניטשקאַן האָבען זיך ביים אַלטען הילטאַי אָנגעצינדען א לעבעדיגער פייעריל אין זיינע אויסגעלאָשענע אויגען. ער וועלכער איז גוט בעקאַנט געווען מיט די פרויען פון דער אַזטערוועלט האָט גלייך דערזעהען אז ער האָט פאַר זיך אַן אונשולדיג מיידעלע און דאָס האָט זיין תאוה נאָך שטאַרקער צופלאַמערט. אין בראַכען א רעוואַראַנס ווי א אָנגער קאַוואַליער האָט ער זיך זעהר העפלעך פאַרנייגט און איז צוגעטראָטען געהענגער צו איהר זאָגענדיג.

„נור איוונינג סוויטהאַרט" און האָט זיך געוועצט אָרום סאַניטשקאַן אויפ׳ן בעט.

סאַניטשקא האָט זיך אויפגעהייבען פון בעט און וואַרפענדיג א בליק פון פאַרשכטינג אויפ׳ן אַלטען מאַן, וועלכען זי האָט צום ערשטען מאָל אין איהר לעבען געזעהען האָט זי זיך אויעגגעזעצט אויפ׳ן שטוהל און האָט אַלץ געדולדיג געוואַרט ביז פאַרלירענדיג דעם קאָפּ.

אַח. קעצעלע מיינע! האָט זיך דער אַלטער אויפגעהייבען פון בעט, אזוי הייסט דאָס געהסטסט אויף דיינע געסט? ביסט דאָך נאַר ניט העפליך, האָסט זיך מורא פאַר א מענשען. האָב ניט קיין מורא קעצעלע מיינע, איך בין א גוטער אַן וועל דיר קיין שלעכטס ניט טהון. אזוי רעדענדיג איז ער צוגעגאַנגען צו סאַניטשקאַן און האָט זי אַרומגענומען אָרום האַלז.

סאַניטשקא האָט זיך שנעל אַרויסגעדרעהט פון איהם. זי האָט זיך אביסעל איינגעבויגען און האָט זיך אַרויסגעגליטשט פון אונטער זיינע הענט און אויפגעהערט גיט דעם בית יתומים

מיר וועלען ריכטיג סערווירען דעם פסח׳דיגען טיש און די סדרים. איצ׳ם קינדער אנשטאַלט אויף׳ן שעהנסטען אין רישען אָרט, אום אריין צו בהענגען אין די פּערלאַזענע קינדער הערצער א יום־טוב׳דיגע שטימונג ווי עס פּאַסט פאַרן גרויסען יום טוב פסח.

מיר בעטען ניט צו פערגעסען אין דיעזען גאַבעלען אנשטאַלט און אריין שיקען שפּייז פּראָדוקטען אזוי ווי מצה, מצה מעהל, עופות, צוקער, קאַרטאָפעלס טהעע ציבעלעס, וויין, מעד, נים און אַלע אַנדערע שפּייזען וועלכע ווערען געברויכט צום יום טובדיגען טיש.

די אריין געשיקטע שפּייזען קענען גלייך געשיקט ווערען אין 218 סימקאָ סט. אָדער איבערלאָזען אין אָרדער ביים קצב אָדער גראָסערי מאַן אין לאָזען וויסען פון דעם דורך׳ן טעלעפאָן צו הרב גאָרדאָן מיין 7804 אָדער צו מר. ראַפעלמאַן, קאָלעדזש 6181

ווייטשענדיג אלעמען א גוטען פרעהליכען יום טוב פערבלייבען מיר אכטונגס־פאָל,

נ. ב. בעזולהער איז נויטיג וויין צו די סדרים.

בית יתומים פערוואַלטונג.

10417—4—6

מזרחי תלמוד תורה

299 אנוסטא עוועניו אין א איינענע הויז וואָס די מזרחי תלמוד תורה האָט אויפגעטהאָן פאַר די אידישע קינדער אין דער קוצרער צייט איז יעדער בעקאַנט ובפרט די עלטערען וואָס זייערע קינדער האָבען ביי אונז געלערענט. מיר האָבען איצט פּלאַץ פאַר 50 קינדער אויפצונעהמען. עלטערען וואָס דער חוץ הבנים איז זיי טייער זאָלען שיקען דיא קינדער אין דער מזרחי תלמוד תורה, וואו עס ווערט געלערענט

גמרא ת"נך" עברי" סדר התפילה

און שרייבען אידיש עט לשון קודש, אויך מתחילים.

חול המועד וועט זיצען אין דער תלמוד תורה א קאָמיטע וואָס וועט די קינדער איינשרייבען. איילט זיך צו וואָס פריהער בכדי מיר זאָלען קענען די קלאַסען ריכטיג איינאָרדענען וכל הקורם זכה.

מיר ווינשען א בשר׳ן פסח און א פעהליכען יום טוב אלע אונזערע פאַטראָניזער

מנהלי התלמוד תורה מזרחי

10434—4—10

אורין
אויספליסונגען
קורירט אין
24 שטונדען
יעדע פיעל האט
דעם נאמען
MIDY
SANTAL CAPSULES MIDY
היט זיך פאר נאכנעאכמע

פעריים רום שיפּטע
די ווילאיאמס
קאָרטיידזש און סטאָריידזש בי.
טעלעפאָן קאָלעדזש 852
רושענראל קאָרטיידזש איינרושענטס
868 ספּעריינג ווי. מאָראַנטאָ, אנט.
באַנאוש. פּיאַנאָס און אַלע מאָבלען
אָרניטשער נעמומען און נעסטאָר.
ווטוב זאכען נעמאַכט און נעשיקט
ביי עקספּערטען.
ווערהייזער 551 קווין סטריט וועסט
צוגעוועסט וועגען. אַלעזשוס אַרבעט.
ג. ג. בעקמאַן

שיקט געלד
— דורך —
מר. הערבי זויינבערג
פרעזידענט פון „אידישען זשורנאל".
צו אייערע קרובים
אין יוראָפּ
דראיעלע, אנשטענדיגע
און פריינדליכע בע־
האנדלונג איז מיין מאטא
איך שיק געלד נאָך אַלע טהיילען
פון דער וועלט.
און אויב דאָס געלד ערייכט ניט דאָס
פּלאַץ בעקומט איהר די נאַנצע פולע
סומע געלד. איך מאַך מיינע חשבונות
מיט אייך זאָל נאָר ניט בלייבען!
שיקט געלד פון פּלאַץ ווי אַלע
שיקען
קאַנטרי אידען קענען אויך געלד
שיקען דורך מר. וויינבערג. — די געלד
מיט צוגעשיקט ווערען דורך מ. סאַני
אָרדער און די אָרדער געשריבען אין
דיוטש.
אפּפּיס:
251־253 קווין סטריט וועסט
טעלעפאָן אָדעלייד 2052

דעם מענשענס שטיצע פון לעבען

איז די גאַנצע ווייין תבואה — ניט א טהייל, בלויז דאָס אינוועניגסטע פון דער ווייין — מאַכט ניט קיין סעות וועגען דעם — זייט זיכער אז איהר בעקומט די גאַנצע ווייין תבואה אין א פערדייאוגנס פאָרמע

Shredded Wheat Biscuits

ענטהאַלט אַלע די איינגענשאַפטען בויאונג ענערגיע שאַפונג מאַטעריאַל אין דער גאַנצער ווייין תבואה צושניטען און געבאַקען, אַן אויסגעצייכענטע שפּייז פאַר דער נאַהרונג פון א מענשליכען קערפּער.

א בעסער באַלאַנסירטע פּאָרציע ווי פלייש, אָדער אייער אָדער געסטאַרטשטע גרינצייג, פערזאָרגט די גרעסטע טהייל פון קערפּער בויאונג נאַרהאַפטיג פאַר׳ן קלענסטען פרייז פאַר׳ פריהשטיק מיט מילך אָדער קרעם אָדער פאַר יעדען מאָהלצייט מיט פרוכט.

געמאַכט אין קענעדע

סאַניטשקא האָט געקעפּפּט מיט איהרע לעצטע קרעפטען, נאָר זי האָט געפיהלט, אז איהרע קרעפטען האָבען זי אָנגעפאַנגען צו פאַרלאָזען. אויסגעמאַטערט פון די לעצטע געשעהענישען אין דעם יעצטיגען קאַמפּף, איז זי שיער געבליבען ליגען מאַכטלאָז און דער אַלטער איז שוין ניט ווייט געווען פון צו ערוויכען זיין צוועק.

איצ׳ם אַלטען האָט זיין נייסט געטריבען פון דער ברענענדער תאוה געאַרבייט, און זיינע פייסטען זענען ווי אייזען געווען. סאַניטשקא וואָלט זיכער א קרבן געפאַלען, אבער אין דעם האָט פאַר איהר ערשיינען דאָס געזיכט פון איהר מוטער און ווי זי בעשווערט זי אַרום די ליכט פריידאָג צו נאַכט ווען זי האָט זיך מיט איהר געזעגענט.

סאַניטשקא האָט אויפגענומען די לעצטע קרעפטען און האָט אַרונטערגעוואָרפען פון זיך דעם אַלטען. זי האָט אָנגעפאַנגען צו קוויטשען און שרייהען. אין דער אַלטער האָט געוואָלט זיך אויפהייבען האָט איהם סאַניטשקא אזא שטאַר קען שטויס געטהון, אז דער אַלטער איז געפאַלען מיט׳ן קאָפּ אָן זייט פון בעט און אַריסקלאָזענדיג אַן אינגענעהמליכען געשריי ווי ווען מען שטעכט א הויז איז ער געפאַלען, א שטראָם בלוט האָט זיך א לאָז געטהון פון זיין קאָפּ.

סאַניטשקא האָט זיך אויף דערשראָקען, און זי האָט גענומען שרייהען און רופען נאָך הילף.

פון דער צווייטער זייט טיהר האָט זיך דערהערט א טומעל און מען האָט אָנגעפאַנגען צו קלאַפּען אין טיהר.

באַלד האָט זיך די טיהר אויפגעריסען און ווען סאַניטשקא האָט דערזעהען ווער עס איז אריין, איז זי מיט אַן אויסגעשריי „ניזבורג" געפאַלען אין אָהנמאַכט.

(פאַרזעצונג פאָלגט.)

געלד ערהאַלטען

מר. ה. וויינבערג פּרעזידענט פון׳ם „אידישען זשורנאל" האָט ערהאַלטען רעסיטס פאַר פאָלגענדע געלדער

7116	7110	7109	7105	7103
7140	7137	7134	7128	7123
7150	7148	7145	7143	7141
7075	7071	7068	7065	7152
7088	7086	7082	7077	7076
7094	7092	7091	7090	7089
7037	7036	7033	7097	7096
7047	7046	7045	7044	7039
7052	7050	7050	7049	7048
6948	7064	7063	7062	7055
6785	6327	6853	6907	6941
7014	7010	7009	7008	7006
7031	7027	7022	7018	7017
7166	7159	7156	7154	7153
	7162	7163	7164	7165

כעשמישע
וואס פאַרלעשען זיך אליין
וואָס בעטייטען דיא
דאָזיגע ווערטער פאַר
איך?
דאָס מיינט א גרעסערע זיכערקייט אין אייער היים.
איהר האָט אפשר בעמערקט די דאָזיגע ווערטער אויף אונזערע כייע „סייליענט פאַרלאַר" מעטשעס־באָקסעס — די שפּענדלאָך האַלץ וועלכע געפינען זיך אין דיעזע באָקסעס זיינען איינגעטונקען געוואָרען אין אזא וואַסער וועלכעס מאַכט עס פאַר „טויט". קוים האָט מען זיי איינמאָהל אָנגעצונדען און אויסגעלאָשען לעבען זיי שוין מעהר ניט ברענען, און דערפאַר איז די סכנה אויף פייער פיעל רעדוצירט. זיכערקייט קומט צוערשט און צוליעצט.
געברויכט „עדיעס סיילענט"
ע. ב. עדיס קאָמפּ. לימיטעד.
האַלל. קענעדע.
THE E. B. EDDY CO., LIMITED
HULL - CANADA.

פרייער קאַנקורס נומער 3
פרייזעז אין גאָלד
1־טער פרייז $20.00 אין גאָלד, 2־טער פרייז $10.00 אין גאָלד, 3־טער פרייז $5.00 אאין גאָלד 4־טער פרייז 42.50
לייכט צו געווינען — איהר דאַרפט בלויז טרעפען די צאָהל פון פונט פונט קליינע זויסע ביינס וועלכע געפינען זיך פאַרזיגעלט אין א פעקעל ביי איינעם פון די פאַראַנטער נוט באַוואוסטע ביזנעסלייט, וועלכע וועט אליין איבערצעהלען די ביינס און ער וועט אַאַנסירען ווער עס וועט האָבען געוואָנען, קאַנדריצעס — די צאָהל נעספּערס איז ניט באַגרענעצט, אבער יעדער ענט פער מוז זיין איינגעוויקעלט אין א רעפער פון
קלינאל
לאַנדרי זייף
וועלכע וואַשט אהן דעם אז מען זאָל דאַרפען רייבען
זייף בלויז די וועש. דאָס אַלעס — 5 סענט אין אייער גראָאַרי
Cleanall Soap Mfg. Co., Ltd.
16 Sheppard Street, Toronto. Ontario

בעקאַנטמאַכונג צו די אידען פון אַנטעריא
פון דער בעוואוסטער אַלטער פירמא
ה. דזשיקאַבסאָן און קאָמפּאַני
327 סט. דאָמיניק סטריט, מאָנטרעאַל קוויבעק
דאָס מיין אָבטהיילונג פיר פסח אַרדערס פיר פערשיעדענע ווייגען און שנאַפּסען, געמליך: שליוואַוויטש גרייפּ ברענדי, טשערי ברענדי, פּיטש ברענדי, ווייגען ביים פלאַש און גאַלאָן. אויך כרמל ווייגען און קאָניאַקס. עכטע רוסישע שנאַפּסען ליפּסקיס פון ווילנא די לעגטע און איינציגע ליפּסקיס שנאַפּסען פון 80 און 60 פּראָצענט שטאַרק וועלכע געפינט זיך אין קאַנאַדע ביי מיר צום בעקומען. אויך אַלע מאַרטען גראַסערי און מאַנישעוויטש (מצה). אַרדערס פּינקטליך בעזאָרגט.
שיקט נאָך א פריי ליסט
R. JACOBSON & CO.
327 ST.-DOMINICUE, ST. MONTREAL, QUE.

דער מומערס קרבן

א העכסט שפּאַנענדער ראמאַן פון׳ם אידישען לעבען אין רוסלאַנד און קענעדע

פון ב. באַראַץ

נעהמענדיג אַלע איהרע קרעפטען האָט זי איהם מיט ביידע הענד אזא שטויס געטהון, אז דער אַלטער האָט זיך איבער־קעהרענדיג צוויי מאָל געפאַלען צו דער צווייטער זייט פון צימער.

קרעכצענדיג און אויסענדיג האָט ער זיך אויפגעהייבען פון דער ערד און פרוי־בירענדיג צו מאַכען א פרעהליכען פּנים, האָט ער זיך צוגעשלעפּט צוריק צו סאַ־ניטשקאַן און האָט זי ווידער געוואָלט ארומנעהמען.

אזוי! ביזסט דאָך טאַקע א שלעכ־טע קעצעלע און דו ווילסט מען זאָל דיך לאַנג בעטען. איך האָב שוין א סך אזעל־כע געהאַט און זיי האָבען זיך פון מיינע הענט ניט ארויסגערעהט און איך האָף, אז אויך דו וועסט זיך פון מיינע הענט ניט ארויסדרעהען.

סאַניטשקא האָט זיך אויפגעהייבען פון פּלאַץ און איז פון איהם אַנטלאָפען. ער האָט זיך גענומען נאָכיאָגען נאָך איהר. זי איז געלאָפען אָרום טיש האָט אומגע־וואַרפען דעם שטוהל און ער האָט זיך ניט אָבגעשטעלט. הינקענדיג אויף איין פוס די קאָפּ איינגעבויגען און מיט ברענענדי־גע אויגען האָט ער זיך נאָכגעיאָגט צו כאַ־פען זי.

עס איז געווען א העכסט קאָמישע בילד צו זעהען ווי זיי זיינען ביידע אומגע־לאָפען איבער׳ן צימער, שטיל ניט ארויס ריידענדיג קיין וואָרט. דער אַלטער האָט בלויז שטאַרק געאָטהעמט. זייענדיג פאַר־מאַטערט פונ׳ם לויפען און פיהלענדיג זיך צוריבאַכען פונ׳ם פאַל.

ביינאַה א האַלבע שטונדע זענען זיי ארומגעלאָפען איבער׳ן צימער און דער אַל־טער וואָלט זי זיכער ניט געכאַפּט ווען ניט אַן אונגליקליכער צופאַל.

די דרעם וועלכע סאַניטשקא האָט אָנגעטהון איז געווען זעהר א לאַנגע. זי האָט די שלעפּע די נאַנצע צייט אין האַנט געהאַלטען, אָבער אויסוואַרפענדיג דעם שטוהל האָט זי די דרעם פון האַנט ארויס־געלאָזען און די שלעפּע האָט זיך פאַר־טשעפּעט אָרום בעט.

סאַניטשקא איז געפאַלען אויף דער ערד און איידער סאַניטשקא האָט זיך גע־הענט ארויספּלאַנטערען און אויפהייבען זיך איז דער אַלטער שוין געווען אָרום איהר און האָט זיך מיט זיין גאַנצען קער פער ארויסגעוואָרפען אויף איהר.

עס האָט זיך אָנגעפאַנגען א קאַמפּף אויף לעבען און טויט. ווי שלאָגענען האָ־בען זיי זיך איינע אין די אַנדערע איינגע וויקעלט. סאַניטשקא האָט איהם נעדראַ־פּעט דאָס פּנים און האָט איהם נעריסען פאַר די אויערען.

איהם האָט זיך איינגעגעבען צו צו־רייסען איהר ווייסט און א טהייל פון דער דרעס.

פערגעסט ניט דעם בית יתומים

הודעה מהרב מאיר צבי לעוויעז

איך בין מודיע אַלעמען אז איך וועל זיצען צו מכירת חמץ אין קאָרנער אַנגעם און עלזאַבעט וואו די בענק איז געווען אין דעם זעלבען פּלייס פון לעצטען יאָהר אויך אין מיין הויז 108 באַלדווין וועט זיין א מאַן.

10407 4 6

בלויז הון

וולאַדאַווסקי

איז אנשטענדיג, דיין און פאַרזיכטיג

אלם מוהן

אין אלם מסדר קדושין.

אלע עלטערען פון קינדער זאָלען דאָס נעהמען אין אָבנבעטראַכט ווייל דאָס איז אין זייער איינענעם בענעפיט. קאַנטרי לייט קענען מיך אויך רופען אויף זייערע שמחות.

וואָהנונג 62 בראַנזוויק עוועניו, און טעלעפאָן קאָלעדזש 1076.

פיר אָרימע אומזאָנסט.

חזן מאַנאַוויטש

מוהל ומסדר קידושין

אלע זיינען שוין איבערצייגט אז מיר זיינען א מוהל, און מסדר קידושין רופט איהם און איבערצייגט זיך

אדרעס 233 בעווערלי סט.

טעלעפאָן קאָל. 2033

אלע זענען איבערצייגט אז דער איינציגער איז

— חזן —

קאַפּלאַן

וועלכער דאַרף פּאַטראָניזיט ווערען פון יעדען אידען. ווער עס פּאַטראָניזיט חזן קאַפּלאַן דער טהוט זיין מענשליכע פליכט. זייט וויסען דאָס קיין אַנדערער האָט זאָ פיעל גוטעס אויפגעטהאָן פאַר די אידען אין טאַראָנטאָ די לעצטע 11 יאָהר ווי דער בעוואוסטער רעוו. מ קאַפּלאַן פון 166 דזשאָהן סטריט.

טעלעפאָן אָדעלייד 1545. אפּס טעלעפאָן אָדעלייד 239.

מוהל ומסדר קדושין.

שעכטער׳ס

סטאָר איז דער איינציגער פּלאַטץ, וואו אַלע אידען, האַמילטאָנע און פרעמדע קומען זיך צוזאַמען. ס׳איז א פּלאַץ וואו א יעדער איד (אדער פרוי) צו יע־דער צייט בעקומט די בעסטע אויסקינפּ־טע וואָס איז איהם (אדער איהר) נוגע.

שעכטער איז דער איינציגער אין האַ־מילטאָן וואָס קען צו יעדער צייט ארויס־נעבען סיטיזען פּייפּערס, מעריזען ליי־סענס, נעוועליכע דאַקומענטען, אויס־שווערען אפידייוויטס, שאַפען פּאַספּאָר־טען א. ז. וו.

שעכטערס סטאָר איז דער איינצי־גער פּלאַץ אין האַמילטאָן וואו צו בעקו־מען אידישע צייטונגען און זשורנאַלען, א גרויסען אויסוואַהל פון נאַציאָנאַלע און רעליגיעזע ארטיקלען ווי: סדורים, מחזות סליחות, ציצית, מוזיק נאָטען, ראָמאַנען, ביכער צו לעזען ביי דער וואָך א. ד. נ. אויך א אַפּ־טו־דייט סטאָק פון דריי־גורס, און מענס פּוירנישינגס. סטאָר אָפען יעדען אוועגד.

נעדענקט דעם אדרעס: שעכטער, קאָרנער יאָרק און פּארק. טעלעפאָן 5416 איין בלאָק פון סיטי האַל.

James L. SHEKTER
Justice of the Peace, Issuer of Marriage Licenses and Citizens Papers

פּאַטראָניזיט די איינציגע אידישע ווינדאָ קלינינג מאַשינע

מיר אַמענדען צו אַלערדאַנד הויז, פעקטאָרי, שפּי־סעס און פאַראַ־קלינינג. בעסטע ארבייט צו די ביי־ליגסטע פּרייזען. מיר מאַכען קאָנ־טראַקטען מיט גאַסליכע אונד יעהרליך. 10 מיר ראַלי סטריט. מיט טעלעפאָן אדעלייד 8087.

ביינאַכט און זונ־טאָג טעלעפאָן נומער 4819

NEW YORK WINDOW CLEANING COMPANY, - 10 TERAULEY ST.

ביזנעס טשאַנזשעס

אַלטע בערעסענע בעטען ווערען איבער־געפּאַלישט און זיי ווערען ניי. און ווער עס האָט איין בעט איבערצופּאַלישען זאָל צוואַוויסען געבען קענעדיען ברעס אינד פיקטשור פּאַלישינג קאָ. 219½ סט. פעטריק סטריט.

10340—4—28

בילינע פּרייזען צו פיקסען דעבער סלייט שינדעל גראַוועל און פּייפּער.

א. מאַנהיים און סאַנס 130 יוראָן סט. טעלעפאָן קאָלעדזש 6998.

10256 4—26

טייפּרייטער ווערען פערדונגען.

סמיטה פּרעמיערס טייפּרייטערס. מאָדעלען נומער 2, דריי מאָנאַטען פאַר פינף דאָלאַר. ווייזבעל מאַנדלין דריי מאָנאַטען פאַר $7.50.

נעשאָנעל טייפּרייטער קאָמפּאַניע, 78 וויקטאָריא סטריט.

ביזנעס סיפּען און צו פערקויפן

א גרויסער באַרגיין אין הייזער א סאַ־ליד בריק הויז קאָרנער דענסאָן עוועניו ווערטה 5 טויזענד דאָלאַר פאַר $3350 קעש 400 דאָלאַר

קאָרנער מאַרקהעם און ראַבינסאָן סטריט ווערטה 4500 דאָלאַר פאַר $2650

א הויז אין וואולזלי סטריט 6 רומס אַלע אָנגעוויינענס פאַר $1850.

פּרעגען 25 בעלווין פּלייס.

טעלעפאָן קאָלעדזש 268.

10387—4—6

צו פּרקויפען א גוטע שניידער מאַשין פונקט ווי ניי. מוז פערקויפט ווערען, בילינג.

614 קאָלעדזש סטריט. טעלעפאָן קאָלעדזש 8531

10432—4—9

צו פערקויפען א פוירסט קלאַס פּלאַמבינג און ריפּייר שאָפּ, א גרויסע מציאה.

נאַכפרעגען 277 פּאַלמערסטאָן עוועניו.

10431—4—9

דיימאָנדס
$1 $2 $3
וועכענטלעך
איהר האָט יעצט די געלעגענהייט צו האָבען דעם פינעסטען ריינסטען אָדער אַנ־דערע דזשולעריי דורך דאָס קרעדיט סיסטעם פון דזשיינקאַב בראַדערס דיימאָנדס וועלכע זענען ווערט אַלע מאָל מייער דער אונ עס אין אַ אייביגקייט.
מיר נעטרייען יעדען עהרליכען מענשען זאָ דאָס איהר האָט די געלעגענהייט צו קויפען ביי אונז דיימאָנדס מיט דיא לייכטעסטע אבצאָהלונגען.
סטאָרשעל דיסקאָונט 10 פּראָצענט פאַר קעש.
דזשיינקאַב בראַדערס 18 יאָנג סט. אַרטייר.

פאַקטאָר און שולמאַן
באַריסטערס, סאָליסיטאָרס
לאַא אפים
וועזלי בילדינג, 299 קווין סט. וועסט
קאָרנען קווין און דזשאָהן סט.
טאָראָנטאָ.
טעלעפאָן אדעל. 3157.

רוסלאַנדיא פרייע מדינה
יעצט האָט יעדער איד די בעסטע געלעגענהייט צו שיקען געלד אהיים פאַר אזוינע נידריגע פּרייזען:

10	רובעל	$ 3.10
20	רובעל	6.20
30	רובעל	9.30
40	רובעל	12.40
50	רובעל	15.50
60	רובעל	18.60
70	רובעל	21.70
80	רובען	24.80
90	רובעל	27.90
100	רובעל	31.00
200	רובעל	62.00
300	רובעל	93.00
400	רובעל	124.00
500	רובעל	155.00
600	רובעל	186.00
700	רובעל	217.00
800	רובעל	248.00
900	רובעל	279.00
1000	רובעל	310.00

20 סענט פּאָסט־געלד פאַר יע־דען אַרדער עקסטרא. אויך שיקען מיר געלד קיין רוסלאַנד טעלעגראַ־פיש. קאָנטרי אידען קענען אויך שיקען געלד דורך אונזער אָפיס. אריינשיקענדיג א מאַני אַרדער און אין דייטליך געשריבענעם רוסי־שען אדרעס.
ל. ראָטענבערג און סאָנס
BANKERS
שיפּס־קאָרט אַז זאָינשורענס
בראָקערס
141 קווין סטריט וועסט.
טעלעפאָן אדעלייד 675
עטאַבלירט 1899

TERDIMANS
כשר וואַרעט פעסטאַרי
איהר בעקומט ביי אונז אימעה די געשמאַקסטע, פרישסטע און בעסטע פּאַסטרעמעס, וואורשט, שי־לאַמאַ, פּאַסטראַמאַ, שונקעס און אַלע סמנים פלייש און פיש.
פערלאַנגט איבערהויפט
מערדיכאַי׳ס כשר פּאַסטרעמי
מיט׳ן רוטשע לייבעל,
266 פּאַרלאַמענט סטריט
טעלעפאָן מיין 909
פרעדעריק דעליווערט איבערהויפּ.

ארבייטער פערלאַנגט

פערלאַנגט א פעהיגען יונגען מאַן זאָל קענען אידיש און ענגליש פרע־גען אפים פון „זשורנאל".

פערלאַנגט זאָפּאַרט עקספּיריענסד סמוירטס פינישערס באַטען ניי־ערס נאַכפרעגען מ. סילוווזרמאַן 510 קווין סט. וועסט

10421 4 9

פערלאַנגט קאַוק אפּעריטערס און פינישערס פרעגען קלייפאַן אוז קאָ. 280 קאָלעדזש סט.

10424 4 9

פערלאַנגט עקספּיריענס אפּעריטאָרס פאַר שטרויענע העמד מענער אָדער פרויען לאַנגער סיזען. פרעגען קופּער קעפּ קאָ. 260 ספּעדיינא עוועניו.

10427—4—6

תלמוד תורה אנשי פּוילען

דאַרף האָבען א פּרינציפּאַל מיט מלמדים, נאָר גוטע זאָלען זיך מעלדען.

ווענדען זיך צו נחמיה כץ 59 סיסעל סטריט ווערטה מאָנאַטלעך פון 6 א זיינער און שפּעטער.

די קאָמיטע.

11 4 423

פערלאַנגט פענסט פּרעסער ווייבזשעס $16 ביז 17 דאָלאַר. פרעגען מאַנאַרך קלאָדינג קאָמפּאַניע. 439 קינג וועסט

104124 6

אפּרייטאָרס, אפּרייטאָרס! די דזשי־טינג קליוולאַנד ביינדערס קען מען אויצט קריגען ביי 5. ברייטשטיין,

614 קאָלעדזש סטריט. טעלעפאָן קאָלעדזש 8531

10432—4—9

צו פערענטען.

פערלאַנגט צוויי פאַסינג צימע־רען פאַר דער שלום עליכם ביבליאָטעק

נאַכצופרעגען ה. מ. קירשענבוים אין אפים פון אידישען זשורנאל

צו פערענטען א סטאַר מיט פיקס־שורס אין 410 קווין וועסט, פאַר די לעצטע 20 יאָהר א מענס טיילאָרינג ביז־נס אויף גוט פאַר עניי ביזנעס שעהנסטע סטאַר אויף קווין סטריט גוטע טערמס צו א רעספּאָנסיבעל טענענט. פרעגען 11 בעלווין פּלייס

418 4 11

א שענהע פאַרגישד רום צו פערענ־טען פרעגען ניסענעוויטש 37 מיידזשאַר סטריט. טעלעפאָן קאָלעדזש 4561

10430 4 6

אברהם קאָהען
באַריסטער
נאָטאַרי פּאַבליק
קאָמישענער איר נעמען
אפיידייוויטס
Office, Sun Life Building
60 VICTORIA STREET
Main 9654
Residence, 7 Salem Ave. JUNCTION 1545

טעלעפאָן קאָלעדזש 611
דר. פריינק פ. מעקינטייער
דענטיסט
האָט נעמומען סאַוטה־וועסט קאָרנער סט. פּעטריק און מעקקאָל סטריט, אי־בער די דאָמיניאָן באַנק.
אריינגאַנג פון־ סיינט פּעטריק סטריט

דר. ד. א. סינעל
דענטיסט
קאָרנער סט. פּעטריק סט. און סטע־דיינא עוו. אפים טעלעפאָן קאָלעדזש 6073, הויז טעלעפאָן קאָלעדזש 6937

דאס גרינע גראז און דאס אידישע פאלק

א פסח'דיגע לעגענדע
פון מיכאל שטיגלין.

מיט פיעל הונדערט יאהרען צוריק, איז אין דעם גרויסער און אלטער שטאדט רוים, געשטאנען א הויבער און שטארקער טורעם. דיעזער טורעם איז שטענדיג געווען פערמאכט און פערשלאסען, עס האט דארט קיינער ניט געטארט אריינקומען. עס איז דארט אין לאנד געווען אן אלטער געזעץ, אז יעדער נייער קעניג מוז אויפ'ן טהיר פון טורעם אויפהייגנען א נייעם שלאס, א הויז די שלעסער וואס זיינען שוין דארט געווען פון פריהער, עס איז צו קיין מענש ניט געווען בעוואוסט וואס אין דיעזען טורעם טהוט זיך און וואס עס ליגט דארט אינווייניג.

איינמאל איז אין רוים געקרויצט גע וואָרען א נייער קעניג, און ער האט גע דארפט, אנהאלטען דעם אלטען מנהג, ווע גען די שלעסער אויפ'ן הויפט טהורעם מיט גרויס פאראד איז ער מיט זיינע מי נוסטארען אהין צוגעפאהרען. ווען זיי זיי נען געקומען צום טורעם, האט דער קעניג געוואלט וויסען די אורזאך פאר דיעזען אלטען און זאנדערבארען געזעץ אבער קיינער האט ניט געוואוסט אנצוגעבען וואס דאס אלעס בעדייטעט. דער קעניג האט דערפאר ניט געוואלט אנהייגנען זיי נע נייע שלעסער אויף דעם אלטען טורעם, נאר פערקעהרט, אויפ'ן צווייטען טאג איז ער אהין צוריקגעקומען מיט א גרויסע צאהל סאלדאטען, וועמען ער האט גענע בען א בעפעהל אראבצוריסען אלע אלטע שלעסער און צו עפענען דעם אזוי לאנג פערמאכטען טורעם.

ווען דיעזער בעפעהל איז אויסגע פיהרט געוואָרען, איז דער קעניג באלד דארט אריין מיט ליכט אין די הענד, האט ער אנגעהויבען צו אונטערזוכען וואס עס געפינט זיך אין דיעזער גרויסער און אל טער געביידע, ווייל ער איז געווען כמעט ווי זיכער, אז ער וועט געפינען גרויסע אוצרות פון דיאמאנטען און גאלד, וואס עס האבען דא בעהאלטען די גאר אלטע רוימישע מלכים.

ער איז אבער זעהר איבערראשט גע וואָרען, ווען ער האט נאך א גרונטליכע אונטערזוכונג, זיך געמוזט איבערצייגען, אז דער טורעם איז אין גאנצען פיסט און לוידיג, עס האט זיך נאר געפונען איין אייגנציגעס גאלדענעס קעסטעל, און ווען ער האט דאס קעסטעל אויפגעמאכט, איז דער קעניג אויך אויפגעשפרונגען פון זיין שטול, מיט פרייד אויפגעפילט אין זיין הארץ, ווייל ער האט אין דיעזען קעסטעל געפונען דעם אלטען דיפלאם פון רוים.

דו זעהסט, מיין פריינד, האט דער קעניג צו איהם געזאגט, דיעזעס קעסטעלע איז פיל מיט א גרויס פערמעגען. איך וויים אבער אז אלע מיינע בעאמטע און משרתים זיינען מיר פאלש און וועלען זי כער אלעס צוגעבן'ענען וואס דא געפינט זיך הערפאר ווייל איך דיר דאס אלעס גע בען צום בעהאלטען. דו מוזט עס אבער גוט היטען אין דערפון קיינמאל קיין אויג ניט אראבלאזען. כדי עס זאל זיך שטענ דיג געפינען אין דיין שטוב וואו דו זיצסט ווייל איך אז דו זאלסט דעם דעק פון דעם טיש וואו דו לערנסט און האלסט אב דיי נע מאלצייטען, ארויפשטעלען אויף דיעזען קעסטעל, אזוי וועל איך זיכער זיין אז קיי מענד וועט אויפגעמאכט ווערען.

דער רב האט ניט געהאט קיין אנ דער ברירה, נאר אנצונעהמען דעם קע נינס בעפעהל. אויפ'ן צווייטען טאג אין אוועגד, איז דאס קעסטעל געבראכט גע וואָרען אין דאכב הויז אריין, די דעק פונ'ם טיש איז דארויף אויעקגעלייגט גע וואָרען און מיט א לאנג טישטוך בעדעקט, אז קיינער זאל ניט וויסען וואס דארט אונ טען שטעהט. אבער דאס קעסטעלע איז שוין ניט געווען דאסזעלבע וואס דער רב האט געזעהן, ווייל דער קעניג האט די קעסטעלעך אייסטנע פערטוישט און צום רב געשיקט דאס קעסטעל מיט דעם גראז.

עס זיינען אויעך א פאר מאנאט, און עס איז געקומען דער טאג פון ערב פסח. ביים רב און הויז זיינען שוין געווען פער זאמעלט מעהרערע פארנעהמע געסט און תלמידי חכמים, מען איז שוין געזעסען אויף אייניגע אידען אן דער 1 קורייע זיינען געווען געווארען אלס ראבסמענער: אלי פיהרע און דוד גרינוואלד. אין דער 2: משה ארטמאן און יוזעף ראבוואלס קי, א קריסט, אין דער 3: יעקב דוד שריי בשטיין און איטשע גורפינקעל, אלע אר דיישע ראבסמענער זענען ארטאדאקסען. גראיעווא לאמיער גוב.

צווישען די 9 ראבסמענער פון היגען שטאדטראט זענען אויסגעוועהלט געווא רען פאלגענדע 6 אידען: יוסף קאפציאוו סקי, ז. עסקאן, שלום זמיעווסקי, יעקב וואדאווסקי, מרדכי קינקאווסקי און אליע זער זילבערשטיין.

זרונסקא וואליא.

דא איז געשלאסען געווארען א בלאק פון אידישען און קריסטליכען וואהלקא מיטעט, און לויט דעם אבמאך זאלען גע וועהלט ווערען אין שטאדטראט 9 אידי שען און 9 קריסטליכע ראבסמענען.

טאמאשאוו.

לויט אן אבמאך מיט די ניט אידישע פארטייען בעקומען די אידען צווישען די 24 ראבסמענער אין היגען שטאדטראט, 10 אידישע ראבסמענער.

פלאנסק.

דער פערלויף פון די וואהלען אין היגען שטאדטראט איז געווען זעהר א אינ טערעסאנטער. די וועהלער זענען געווען איינגעטיילט אין דריי קוריעס, וואס דאר פען וועהלען צו 3 ראבסמענער. נאכדעם ווי עס האט זיך געענדיגט דאס פערשריי בען אין די וועהלער ליסטעס, האט זיך ארויסגעוויזען, אז אין דער 1 קוריע האבען די אידען א מעהרהייט אין דער 2 קוריע ריע די פאליאקען, און אין דער 3 קוריע איז די צאהל פערשריבענע וועהלער, אי דען אין קריסטען א גלייכע. דער אידי שער וואהלקאמיטעט האט פונדעסטוועגען געפינען פאר נויטיג זיך צו פערא״יניגען מיט דעם פוילישען וואהלקאמיטעט, כדי ארויסצושטעלען א געמיינזאמע ליסטע פון 5 פאליאקען און 4 אידען. דעם פעראלג אבער האבען די פאליאקען נישט געוואלט אננעהמען, פאדערענדיג פאר זיך 7־6 מאנ דאטען. עס זענען דערום ארויסגעשטעלט געווארען צוויי בעזונדערע ליסטעס, און עס זענען אויסגעוועהלט געווארען 6 אידי שע און 3 פוילישע ראבסמענער.

טשענסטאכאוו.

נאכדעם ווי דער ערשטער אבמאך מיט די פאליאקען האט נישט געקאנט צו שטאנד קומען און דורך דעם צוריקציהען פון די קאנדידאטען ליסטעס דורך די פאר טיינען האט געמוזט ארויסגעשריבען ווע רען א נייער טערמין פון די וואהלען, איז עס ענדליך געלונגען צו קומען צו א פער שטענדיגונג צווישען דעם אידישען וואהל קאמיטעט און די פוילישע, און לויט דעם דאזיגען אויסגלייך אזוי ווי מען האט אויך געפאדערט ביים ערשטען בעקומען די אידען 9 אידישע ראבסמענער פון די ערשטע 5 קוריעס, 2 לאוניקעס אין מא ניסטראט, א דריטע אידען אין פרעזי דיום, אין די קאמיסיעס א. א. וו.

אלס צלאונקיעס און ראבסמענער זיי נען ארויסגעשטעלט געווארען דיזעלבע, וואס ביים ערשטען אבמאך, אן צוואר די ה״ה: דר. ע. קאהן, דר. י. מארק ספעלד, ג. קאהן, דר יאקס, ב. שייפעלד, ז. טעמ דיגען די פראגע וועגען כשר פלייש אין בעל, ב. דראגוויטש, ח. וועקסלער מ. מאקרוויר, מ. פאגעל. און א דעמ ארט פון הרב ר נחום ז״ש, וועלכע האט זיך פון יין מאנדאט אנגעזאגט ח״ א. ל. סייקא.

אזוי ווי עס וועלען אלזא אויצ איבער געגעבען ווערען איינהייטליכע קאנדידא טען ליסטעס, וועלען נישט פארקומען מעהר קיין וואהלען אין די ערשטע 5 קו ריעס, נאר אלס געוועהלט ווערען וועלען בטראכט ווערען די קאנדידאטען. אויף וועלכע די קאמיטעטען האבען זיך גע איינigט, אין דער 6 קוריע, וואו עס זעלען זיין פאליאקען וואהלען, זענען פאדהאן אויסזיבטע דורכצופיהרען 3 אידישע ראבס מענער.

א קריעגס־קאמיסיע פאר כשר'ע לעבענסמיטלען.

אין בערלין איז געגרינדעט געווארען א "קריעגס־קאמיסיע פאר כשר'ע לע־בענסמיטלען" וואס וועט ביי די איצטי גע שווערע פערהעלטנישען זארגען פאר כשר'ע לעבענסמיטלען פאר די פרומע אי דען אין דייטשלאנד, אין דער קאמיסיע זענען אריין פארשטעהער פון דער פרומע, טעכנישע פאכליים און פארשטעהער פון די פרומע אידישע קרייזען די קאמיסיע וועט זיך קודם כל פערנעהמען מיט אלע דיגען די פראגע וועגען כשר פלייש אין פעטס.

קיין בעכערע זאלץ
אין דער וועלט
Windsor Table Salt
Made in Canada
THE CANADIAN SALT CO. LIMITED

די אידען אין די שטאט ראט וואהלען אין פוילען

קאפענהאגען.

וועגען די רעזולטאטען פון די וואה לען אין די שטאדטראטען אין פער־שיעדענע שטעדט און שטעדטלעך אין פוי לען האבען מיר ערהאלטען פאלגענדע וויטיערע ידיעות:

סאסנאוויץ.

צווישען די 18 ראטסמענער אין הי גען שטאדט־ראט זענען אויסגעוועהלט גע וואָרען פאלגענדע 6 אידען: דוד פאפיער באך, אפרים ליעבערמאן, ישראל שפיכ לער, בצלאל דייטשער, ישעיה ליפשיץ און מענדעל שעוואיץ.

פרושקאוו.

נאך א פעראייניגונג צווישען די קרוים טען און אידען איז דא דורכגענאגנען די קאנדידאטען־ליסטע פון "פעראייניגטען צענטראלען וואהלקאמיטעט". אלס ראט מענער זענען אויסגעוועהלט געווארען: אין דער 1 קוריע: י. טראטצער, י. ביע לאווסקי, עליאש ראזענצווייג און ברוך גלאווינסקי, אין דער 2 קוריע: דר. ל. וואלפריס, י. קערצעל, י. איגוסטינאוויטש און מאראל אלענדזוסקי, אין דער 3: פ. האזער, י. ראדזעוויטש, א. הימעל און ג. ישארסקי.

ציאלא ראווסקא

א דאנק דער ענערגישער ארבייט פון דער אידישער יוגענד זענען אין הי גען שטאדט ראט אויסגעוועהלט געווארען אויך אייניגע אידען אן דער 1 קוריע זיינען געווארען אלס ראבסמענער: אלי פיהרע און דוד גרינוואלד. אין דער 2: משה ארטמאן און יוזעף ראבוואלס קי, א קריסט, אין דער 3: יעקב דוד שריי בשטיין און איטשע גורפינקעל, אלע אר־דיישע ראבסמענער זענען ארטאדאקסען. גראיעווא לאמיער גוב.

צווישען די 9 ראבסמענער פון היגען שטאדטראט זענען אויסגעוועהלט געווא רען פאלגענדע 6 אידען: יוסף קאפציאוו סקי, ז. עסקאן, שלום זמיעווסקי, יעקב וואדאווסקי, מרדכי קינקאווסקי און אליע זער זילבערשטיין.

זרונסקא וואליא.

דא איז געשלאסען געווארען א בלאק פון אידישען און קריסטליכען וואהלקא מיטעט, און לויט דעם אבמאך זאלען גע וועהלט ווערען אין שטאדטראט 9 אידי שען און 9 קריסטליכע ראבסמענען.

טאמאשאוו.

לויט אן אבמאך מיט די ניט אידישע פארטייען בעקומען די אידען צווישען די 24 ראבסמענער אין היגען שטאדטראט, 10 אידישע ראבסמענער.

פלאנסק.

דער פערלויף פון די וואהלען אין הי גען שטאדטראט איז געווען זעהר א אינ טערעסאנטער. די וועהלער זענען געווען איינגעטיילט אין דריי קוריעס, וואס דאר פען וועהלען צו 3 ראבסמענער. נאכדעם ווי עס האט זיך געענדיגט דאס פערשריי בען אין די וועהלער ליסטעס, האט זיך ארויסגעוויזען, אז אין דער 1 קוריע האבען די אידען א מעהרהייט אין דער 2 קו ריע די פאליאקען, און אין דער 3 קוריע איז די צאהל פערשריבענע וועהלער, אי דען אין קריסטען א גלייכע. דער אידי שער וואהלקאמיטעט האט פונדעסטוועגען געפינען פאר נויטיג זיך צו פעראייניגען מיט דעם פוילישען וואהלקאמיטעט, כדי ארויסצושטעלען א געמיינזאמע ליסטע פון 5 פאליאקען און 4 אידען. דעם פעראלג אבער האבען די פאליאקען נישט געוואלט אננעהמען, פאדערענדיג פאר זיך 7־6 מאנ דאטען. עס זענען דערום ארויסגעשטעלט געווארען צוויי בעזונדערע ליסטעס, און עס זענען אויסגעוועהלט געווארען 6 אידי שע און 3 פוילישע ראבסמענער.

טשענסטאכאוו.

נאכדעם ווי דער ערשטער אבמאך מיט די פאליאקען האט נישט געקאנט צו שטאנד קומען און דורך דעם צוריקציהען פון די קאנדידאטען ליסטעס דורך די פאר טיינען האט געמוזט ארויסגעשריבען ווע רען א נייער טערמין פון די וואהלען, איז עס ענדליך געלונגען צו קומען צו א פער שטענדיגונג צווישען דעם אידישען וואהל קאמיטעט און די פוילישע, און לויט דעם דאזיגען אויסגלייך אזוי ווי מען האט דאס אויך געפאדערט ביים ערשטען בעקומען די אידען 9 אידישע ראבסמענער פון די ערשטע 5 קוריעס, 2 לאוניקעס אין מא ניסטראט, א דריטע אידען אין פרעזי דיום, אין די קאמיסיעס א. א. וו.

אלס צלאונקיעס און ראבסמענער זיי נען ארויסגעשטעלט געווארען דיזעלבע, וואס ביים ערשטען אבמאך, אן צוואר די ה״ה: דר. ע. קאהן, דר. י. מארק ספעלד, ג. קאהן, דר יאקס, ב. שייפעלד, ז. טעמ דיגען די פראגע וועגען כשר פלייש אין בעל, ב. דראגוויטש, ח. וועקסלער מ. פעטס.

דער אידישער קחלה פון רוים.

דו זעהסט, מיין פריינד, האט דער קעניג צו איהם געזאגט, דיעזעס קעסטעלע איז פיל מיט א גרויס פערמעגען. איך וויים אבער אז אלע מיינע בעאמטע און משרתים זיינען מיר פאלש און וועלען זי כער אלעס צוגענב'ענען וואס דא געפינט זיך הערפאר ווייל איך דיר דאס אלעס גע בען צום בעהאלטען. דו מוזט עס אבער גוט היטען אין דערפון קיינמאל קיין אויג ניט אראבלאזען. כדי עס זאל זיך שטענ דיג געפינען אין דיין שטוב וואו דו זיצסט ווייל איך אז דו זאלסט דעם דעק פון דעם טיש וואו דו לערנסט און האלסט אב דיי נע מאלצייטען, ארויפשטעלען אויף דיעזען קעסטעל, אזוי וועל איך זיכער זיין אז קיי מענד וועט אויפגעמאכט ווערען.

דער רב האט ניט געהאט קיין אנ דער ברירה, נאר אנצונעהמען דעם קע נינס בעפעהל. אויפ'ן צווייטען טאג אין אוועגד, איז דאס קעסטעל געבראכט גע וואָרען אין דאכב הויז אריין, די דעק פונ'ם טיש איז דארויף אויעקגעלייגט גע וואָרען און מיט א לאנג טישטוך בעדעקט, אז קיינער זאל ניט וויסען וואס דארט אונ טען שטעהט. אבער דאס קעסטעלע איז שוין ניט געווען דאסזעלבע וואס דער רב האט געזעהן, ווייל דער קעניג האט די קעסטעלעך אייסטנע פערטוישט און צום רב געשיקט דאס קעסטעל מיט דעם גראז.

עס זיינען אויעך א פאר מאנאט, און עס איז געקומען דער טאג פון ערב פסח. ביים רב און הויז זיינען שוין געווען פער זאמעלט מעהרערע פארנעהמע געסט און תלמידי חכמים, מען איז שוין געזעסען אויף ווייס טיש און עס איז שוין געווען נאך קידוש. פלוצים האט זיך געהערט א גרויס געקלאפעריי ביי די פענסטער, און א פרעמדע שטימע האט אויסגעריפען מיט א הויך קול:

רבי! עס געפינט זיך המיץ אין אייער הויז!

אלע אנוועזענדע זיינען זעהר דער שראקען געווארען און ווען זיינען געקומען צו זיך, האבען די בעריינטע אנגעהויבען ניט צוזוכען אין אלע ווינקעלעך פון הויז. אפשר האט מען ביי בדיקת המיץ עפעס פערגעסען, אבער זיי האבען גארנישט גע פונען.

נאך עטליכע מאל האט זיך דאס קלאפעריי און דאס קול ווידערהאלט, אבער טראצדעם וואס די משרתים האבען זעהר גוט געזוכט, האבען זיי ניט געפונען אפילו א חשש המיץ.

איצט ערשט האט זיך דער אלטער רב געכאפט און דערמאנט ווענען דעם גאל דענעם קעסטעל, וועלכעס האט זיך גע פונען אונטערן טיש; איצט האט דער רב צו אלע פערזאמעלטע דערצעהלט פון ווע מען ער האט דאס בעקומען און ער האט זיי אויפגעפאדערט צו זיין ערות, ווען ער מאכט אויף דאס קעסטעלע.

אבער זעהר דערשראקען זיינען אלע געווארען, ווען זיי האבען דערזעהען, נאכ דעם ווי דער רב האט דאס דעקעל אויס געהויבען, אז דאס קעסטעל איז פול מיט זעהר פיעל קליינע מענשליכע קעפ, וואס האלטען אין איין וואקסען און פון מינוט צו מינוט, ווערען זיי גרעסער און שטאר קער, א גרויסער פחד איז אלעמען בע־פאלען, אבער דער אלטער רב, וועלכער איז געווען א גרויסער צדיק און בעל־מקו פל, האט שטארק מתפלל געווען און מיט דעם כח פון זיין תפלה, זיינען אלע קעפ צוריק איינגעפאלען און וואס אמאל קלע נער געווארען, ביז זיי זיינען אין גאנצען פערשוואונדען און עס האט זיך צו די אנוועזענדע בעוויזן דאס קעסטעלע פול מיט גרינע גראז, זיי האבען זיך געגומען וויטער צום סדר און מיט גרויס שרעק האבען זיי געענדיגט די הגדה. אלעס איז שוין איצט געווען שטיל און די קולות האָ בען זיך מעהר ניט געהערט.

אין א פאר טעג ארום, האט דער קע ניג געשיקט נאך דעם רב מיט דעם קעס טעל. ער האט באלד אויפגעמאכט דעם דעקעל, און ער זיך איבערצייגט אז אומ צער האט שוין פריהער דאס קעסטעל גע עפענט. ער האט דעם רב בעשולדיגט, אז ער האט ארויסגענומען אלע דיאמאנטען און אנשטאט דעם אריינגעלעגט פרישע גראז ער האט דעם רב אויפגעפאדערט אז ער זאל דערצעהלען דעם אמת, וואס עס איז פארגעקומען מיט דעם קעסטעל.

דער רב האט זיך ניט פערלארען און ער האט דעם קעניג אלעס דערצעהלט, ווענען די קעפ פון די מעגשעלעך, וואס האבען שוין אננעהויבען צו וואקסען און גרעסער צו ווערען און אז מיט דעם כח פון זיין תפלה איז דער כשיף בטל געווא רען און דאס גראז איז צוריק געווארען גרין און פרייש.

דער קעניג האט איצט איינגעזעהען אז קענען דעם פאלק ישראל, קען קיינער ניט אויפקומען, אז קיין זאך האט אויף זיי קיין שליטה ניט און אז נאר האט צו זיי געגעבען די ברכה אייביג צו לעבען און שטענדיג צו עקזיסטירען אלס א פאלק. ער האט דעם רב א היים געשיקט מיט גרויסע מתנות פון דאמאלס אן איז ער פערבלי בען אן אמת'ער אוהב ישראל.

צו אונזערע אידישע פריינד און קאסטימערס

מיר גאראנטירען אבסאלוט צופריעדען צו שטעלען יעדען קאסטאמער אדער מיר קעהרען אום זיין געלט צוריק, אונזער באדיינונג אין פינקטלעך אונזערע שיפמענטס זענען אקוראט, אירגענד וועלכע וווהסקיע איהראר דערט ביי אונז וועט איהר ערהאלטען בין אין 24 שטונדען נאך דעם וווּ מיר האבען ערהאלטען אייער אדרעס, אלע שחורות ווערען צוגעשיקט דיי רעקט פון די דיסטילעריעס און איהר קריגען אלע מאהל וואס איהר ארד דערט.

פריין ליסטען פון סחורות גלייך צו שיקען

בולק וווהיסקיס אוו וואוד

דירעקט פון די דיסטילעריעס.

סיעגראם, וואקער, ראיעד דיסטילערי, קארבי

אין די פריזען איז שוין אריינגערעכענט פאר עקספרעס און הי קאנטעינערס.

	5 גאלאן	2 גאלאן	1 גאלאן
ספעשעל סילעקטער דראפט	$24.00	$9.50	$5.25
אלקאהאל (ספירטס) פרוף	24.00	10.00	5.35
אלקאהאל (ספירטס) 50 א. פ.	32.00	13.50	7.25
אלקאהאל (ספירטס) 65 א. פ.	34.50	14.50	7.75

שרייבט נאך א ספעציעלע פריז־ליסטע אויף צעהן גאלאן אדער מעהר

מיר נעהמען אן אייער געמארקטעי טשעק אין פולער ווערטה דאס איז דער בילינסטער וועגצו שיקען געלד

מיר באצאהלען עקספרעס הוצאות אויף וווהיסקיע און ביער איסט אין סויטה פון אין אריינגערעכענט נארטה בעי, נארטה און וועסט פון נארטה בעי, אריינגערעכענט סאלט סט. מערי רעכענט ארויף 50 סענט אויף יעדען פעקער, נארטה און וועסט פון סאלט סט. מערי רעכענט ארויף $1.00 אויף יעדען פעקער.

E. T. SANDELL CO., INC,

ע. ט. סענדעל — דזשאהן פ. לאנדאן
פרעז. — סעק. טרעז.

503 Gluck Building, Niagara Falls, N. Y.

באַרגיינס באַרגיינס

ערשט זיען די פסחדיגע ביזע איז פאריבער. מיר האבען נאך יעצט פערבליבען פיעלע קלוריגע לאטס פון די

בעסטע פאַרניטשור

און זיי מוזען פערקויפט ווערען ווייל מיר ברויכען צו האבען דאס פלאץ. מיר האבען יעצט פערגרעסערט אונזער סטאר און די גאנצע פארניטשור מוז פערקויפט ווערען אויף בילינע פרייזען בילינער ווי איהר האט נאך ווען עס איז געקויפט. קומט נור און איהר וועט זיך איבערצייגען.

מיר האבען נאך 12 שאפעס וועלכע מוזען פערקויפט ווערען דיזע וואך בילינער ווי מיר קענען זיי קויפען

דיינינג רום סעטס

אויף האלב רעדוצירטע פרייזען

בעד רום סעטס

אויף גרויסע רעדוצירטע פרייזען בילינער זיי אין אנדערע סטארס פיר קעש

פארלאר סעטס

וועלכע מיר האבען געארדערט אויף פסח נור דער שיפמענט האט זיך פערשפעטיגט. מיר האבען זיי נור וואס ערהאלטען דאפיר מוזען מיר זיי פערקויפען בילינער ווי איהר קענט זיך פארשטעלען.

קעש אויב איהר האט, קרעדיט אויב איהר פערלאנגט

מיר ווילען פון אייך קיין איינצאהלונג איהר דארפט נור קומען אויס אויסקלייבען וואס איהר דארפט און מיר שיקען אייך צו דעם וועלכען טאג. אום צו צופריעדענשטעלען די לייטע וועלכע האבען ניט געהאט קיין צייט צו קומען בעפאר פסח האלטען מיר אפען אונזער סטאר

פרייטאג א נאנצען טאג, און אויך שבת

איהר קומט גיך אויסקלייבען אייער פארניטשור אין מיר ווילען שוין טהאן דאס איבריגע.

YOLLES

379-81 Queen West Tel. Ad. 1345

שיקט אונז אייער אדרעס פאר די דזשענינען מיטשעלס אלד איריש אין מיטשעלס היעטערס דיו סקאטש וווהיסקי מיר וועלען דערצו געבען אונזער בעסטע אויפמערקזאמקייט.

עקספרעס בעצאהלט אויף אלע ארדערס

מיטשעל'ס אלד איריש וווהיסקי

אימפעריאל קווארטס דריי גאלאן קיים $20.00
דעפיוטעד קווארטס 2 גאלאן קיים. $15.00

מיטשעל'ס

השטער דיו

אלד סקאטש וווהיסקי

אימפעריאל אוועל קווארטס דריי גאלאן קיים 20.00
סקווער פלעשער 2 גאלאן קיים . 14.00

J. H. CALVERT

Canadian representative since 1893

511 Coristine Building Montreal Que.

THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

PUBLISHED BY

— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —

251-253 Queen Street West Telephone Adelaide 3967

SUBSCRIPTION RATES: $5.00 PER YEAR
SINGLE COPY 2c.

Entered as Second Class Mail Matter at C.P.O. Toronto, Ontario
January 22nd, 1913

דער ערשטער פרייער פסח

איין יאהר איז פאראיבער, און דאך זואס פאר אן אונטערשיעד עס איז פאראן פונ'ם היינטיגן פסח ביז דעם פאר א יאהרינגן.

אמת, דער אידישער מצב איז היינט צו טאג איך ניט איבערגעגעבן גלענצענד, דאך בעסער ווי פאר א יאהרגן, ווייל אן דעם יאהר זענען קיינע גרויזשים ניט געווען, אט דער לעצטער מאנסטער, וואס האט דאס אידישע לעבען נאך מעהר חרוב געמאכט, ווי דער קריעג זעלבסט. ניט דאס אליין איז אבער אלעס, מיט וועלכען מיר מעגען זיך היינטיגן פסח פרעהען.

זיים יאהרען און יאהרען, איז איבער דעם גרעסטען טהייל פון אונזער פאלק פסח - צייט געהאנגען דער בלוט - בלבול אין דער פאנראמען שרעק, און ווען די אידען אויף דער זייט ים האבען זיך פערזאמלט ארום זייערע טישען פייערען דעם פרייהייטס - זכרון, האבען זיי ניט געקענט זיסער זין, אז אין יענעם געוועזענעם בלוטיגען לאנד קומען דערווייל ניט פאר קיין שחיטות אויף אידען, אין עס ווערען ניט פאבריצירט קיין נייע ביילים - פראצעסען.

היי יאהר איז אבער דיעזע שהעק מעהר ניט פאראן. מיט דער „נייער רוסלאנד" איז דער סוף צו דיעזער שרעק געקומען, און אויב די אידען אין רוסלאנד, וועלען היי - יאהר א גאנץ ארימען פסח האבען, וועלען זייערע לעבענס אבער זיכער זיין, וועלען זיי קיין ביילים - בלבולים ניט דראהען, וועט זייער כבוד ניט געשמוצט ווערען, און זייערע גופים וועלען ניט אויסגעשטעלט זיין צו מארטירער - ליידען. דאס וועט זיין דער ער - שטער פרייער פסח, ווען די רוסישע אידען וועלען זיך קענען פריי אין מדינה צו זיערע סדרים - טישען זעגען.

עס איז דער ערשטער פרייער פסח פאר מיליאנען אידען — עס איז אבער אייך דער ערשטער פרייער פסח פאר'ן גאנצען אידישען פאלק. האבען מיר דען דא, אין די פרייע לענדער, ניט געכלוטעט צוזאמען מיט זיי, האבען דען אונזערע קערפער ניט געפיהלט די זעלבע וועהטאגען, ווען מען האט דארטען קישענעוום געמאכט, האבען דען אונזערע נשמות די שמערצען ניט געפיהלט, ווען דאס רוסישע אידענטהום איז אזוי טיף בעליידיט געווארען דורך די בלוט - בלבולים. און פון דעם אלעמען האבען מיר זיך יעצט בעפרייט.

ניט עקם מיליאן אידען זענען בעפרייט געווארען, נאר א גאנץ פאלק, און דער היינטיגער נסח איז דער ערשטער יום טוב, וועלכען מיר פייערען אלס בעפרייטע. אלס פרייע מענשען און אלס פרייע אידען, — דער ערשטער אמת'ער פרייהייטס יום טוב.

עס איז דער ערשטער פרייער פסח. און מיר האבען אלע גרונדען צו פרעהען זיך מיט איהם.

קאנאדע און די פעראייניגטע שטאאטען

מיט 82 שטימען געגען זעקס האט דער אמעריקאנער סענאט בעשלאסען, צו ערקלעהרען קריעג דייטשלאנד. און אבוואהל ווען דיעזע שורות ווערען געשריעבען איז נאך ניט בעקאנט דער רעזולטאט, וואס עס וועט זיין מיט דער קריעגס - רעזאלוציע אין דעם רעפרעזענטאנטען - הויז, איז אבער כמעט ווי זיכער, אז אויך דארטען וועט זי אנגענומען ווערען מיט דער זעלבער גרייסער מאיאריטעט.

צו אמעריקא וועט שיקען ארמייען קיין אייראפא אדער ניט, אין קריעג איז זי שוין אלענפאלס, און עס איז קיין ספק, אז פאר די אליירטע איז עס א גרויסער זיעג. עס איז ניט וויכטיג דער פערליסט פאר דייטש - לאנד פון איהר קאמערציעלען פלאט, וואס איז אינטערנירט אין די האפענס פון די פעראייניגטע שטאאטען, אבוואהל דאס מיינט אויך זעהר פיעל.

אמעריקאס אריינטרעטען אין דער מלחמה, קען מיינען וויכטיגע קריעגס־אפעראציעס אויף'ן ים, אין פיעלייכט אויך אן אפענע אטאקע אויף העליגאלאנד אין דעם קיעל - קאנאל.

אמעריקאס אנשליסען זיך אין די אלייאירטע מיינט, אז דער קרעדיט פון די אלייאירטע איז פיעל געשטיעגען, אין פיעלע פינאנציעלע שוויעריגקייטען, זענען דאדורך געלעזט געווארען.

אמעריקאס אריינטרעטען מיינט דאך נאך אלעמען, אין אלע היינזיכטען א פערשטארקונג פון די אלייאירטע מחנות, און ממילא א שנעלערער שלום, פיעלייכט פיעל שנעלער, ווי מען קען נאר דענקען.

אבער נאך איין זאך, וועט מוזען קומען מיט דעם, קאנאדע און די פעראייניגטע שטאאטען זעלען דאדורך מעהר דערנעהנטערט ווערען.

שוין יעצט איז קאנאדע מיט די שטאאטען פערקניפט דורך פיעלע פעדים, דאך האט זיך זייט דער מלחמה אנגעהויבען בעמערקען א געוויסע פרעמדקייט, בעזונדערס אין קאנאדע, און עס האבען זיך אנגעהויבען הערען קלאג - לידער, אז קאנאדע איז צופיעל אינטער'ן אמעריקאנער איינפלוס.

דיעזע קלאג - לידער זעלען יעצט מוזען אויפהערען, און פונקט ווי דער באנד צווישען פראנקרייך און ענגלאנד ווערט יעצט געשלאסען אלעס ענגער און ענגער, וועט עס אויך מוזען זיין, דא צווישען דיעזע ביידע שכנה'שע לענדער, און פון אזא דערנעהנטערונג, קען קאנאדע פיעל פראפיטירען.

דער יום טוב פון מזרחי

די טעג פייערט די היגע „מזרחי" ארגאניזאציע דעם 15־יאהריגען עקזיסטענץ פון דער אלגעמיינער „מזרחי" ארגאניזאציע, און דער „מזרחי" איז דאך קודם כל א פערבאנד פון ארטהאדאקסישע אידען.

דאס אידישע לעבען האט פאר די לעצטע עטליכע צעהנדליג יאהר פיעלעס איבערגעלעבט, און דער רעזולטאט פון דיעזע אלע איבערלעבונגען איז געווען דאס, וואס אין דעם אידישען לעבען איז אן איבערקעהערענדיג פארנעקומען. אין דעם פריהערדיגען כאאס און תוהו ובוהו, האבען זיך די ערשטע שפירען פון ארגאניזאציע אנגעהויבען צו בעמערקען, און מיט דער צייט זענען אויסגעוואקסען מעכטיגע אידישע מרגאניזאציעס.

עס האבען זיך ארגאניזירט אלע, אלע אידישע שיכטען זענען דורכגעדרונגען געווארען פון דעם ארגאניזאציאנס - געדאנק, בלויז די אידישע ארטהאדאקסיע איז געבליבען שטעקען אין דעם זעלבען כאאס. און דער „מזרחי", בעזונדערס אין אמעריקא און קאנאדע, איז דער ערשטער פערזוך צו ארגאניזירען די אידישע ארטהאדאקסען.

ניט מיט אלעס, וואס דער „מזרחי" טהוט און רעדט זענען מיר איינשטימיג, דאס אליין אבער, וואס זיי צייגען ארויס דעם ווילען צו ארגאניזירען יענעם אידישען עלעמענט, וואס איז דערווייל נאך צוריק - געשטאנען אין זיין ארגאניזירונג, איז שוין א לויבענס ווערטהע טהאט. און מיט בערגריסס ווערען פון אלעמען, וועלכע ארבייטען פאר דער פערבעסערונג און פערשעהנערונג פונ'ם אידישען לעבען, און צווישען אלעמענס ברכות שיקט זיי אויך דער „אידישער שורנאל" זיין ברכה צו זייער יום טוב.

אונזערע צוויי זמן־חירותינו'ס

דער ראמאנטיזם און רעאליזם אינ'ם אידישען לעבען

פון א. ריינוויין

מען האט אין פערלויף פון דעם זאמף, וואס עס קומט שוין פאר זיט צוויי אהר אויף דער אמעריקאנישער קאנא - דישי־אידישער נאס, ביי א ציוניסט געפרעגט, וועלכעס ער וואלט בעסער פער־לאנגט פאר'ן אידישען פאלק, אין פאל ווען נאר איין פארערונג וואלט געקענט בע ווייגט ווערען, און אויסלייבען וואלט ער נעדארפט, צווישען נאציאנאלע און בירגערליכע רעכט פאר די אידען אין אלע לענדער, וואו זיי האבען עס ניט, אדער א היים אין ארץ ישראל.

און דער ענטפער איז געקומען תוך כדי דבור, אהן שום ישוב הדעת אפילו „א היים אין ארץ ישראל", איז זיין ענטפער געווען.

וואס איהר זאלט וועגען זיין ענט - פער ניט זאגען, איינס מוזט איהר צוגע בען, עס האט גערעדט אין איהם דער פאר טיי־מאן און ניט דער איד, און געווים ניט דער פאלקס - מענש.

מען דאס גאנצע פאלק בלייבען מיט'ן קין־צייכען אויף'ן שטערען, אז זיי זיי־נען צווייטע קלאסיגע בירגער, וועלכע מוזען א לאטע טראגען, מען זאל זיי דער קענען און אויסמיידען, וועלכע מוזען אין אן אבגעגרענעצטע ארט וואוינען, אום די איבערגיג ניט מטמא צו זיין, אבי אן איי נען ווינקעל צו פערמאגען, אבי אן איינענע היים האבען. איבעראל א ציגיינער, נאר אין דערהיים א יחסן, א גאנצע וואך א הונד, אבי אויף שבת א פרינץ — אזוי קלינגט צו מיר דער גאנצער ענט־פער.

א היים אין ארץ ישראל מיינט בלויז א שטיק ראמאנטיק, גלייכע בירגערליכע און נאציאנאלע רעכט איז אבער רעא - ליזם, א זאך ניט נאר פאר פערבעגקטע צארטע נשמות, נאר פאר'ן ברייטען עולם, וועלכער האט אפילו קיין צייט ניט צו בענקען.

נאך א נימאזיע און נאך א פאליטעכ־ניקום, און אפילו נאך א העבריאיש ווי סענשאפטליכער זשורנאל, איז פיעלייכט וויכטיג, וויכטיג אבער בלויז פאר'ן יחיד, פאר'ן האלב - משכיל און האלב באל־טאטישען יונגען מאן, וועלכער האלט אין איין זוכען, קען זיך צו גאר ניט צופ־סען, און נאר דאס בענקען נאך ארץ ישראל שטעלט איהם צופריעדען, אבער וועלכער אנטלויפט פון דארט אזוי שנעל ווי ער קומט אהין, און זעהט אז ער מיז זיך ארונטערלאזען צו א פיעל נידריגער לעבען נידריגער פון דעם מצב, צו וועל כען ער איז אפילו אין דעם ציוניסטיש־פערפלוכטען־גלות ניט געוואוינט געווע זען, איז אדער ער אנטלויפט, אדער ווערט ווי אייב א "מקלל את יומו".

א שטיק ראמאנטיזם, אדער די רע־אלע ווירקליכקייט, און וואלט מיר אזא פראגע געשטעלט געווארען, וואלט איך גע וויס די ווירקליכקייט פארגעצויגען, איי דער די צופריעדענשטעלענדע בענקשאפט.

איך וויל, אז דער לעזער איבערהויפט דער ציניסטישער זאל מיר ניט מיספער שטעהן.

ראמאנטיזם איז א שעהנע זאך, ווען עס איז אבער קיין לעיינער מאגען ניט פערהאן דערביי. ווערט זיין נשמה היינט אנגעגריפען און בעליידיגט, קענסטו איהר ניט הייל מיט דער האפענונג פון א פיע־ליכט - קומענדען מארגען, נאר דארפסט דעם מארגען פאר'ן היינט מאכען, האפען אויף א יענער וועלט, וואו מען קען א זע מיל מיט פוטער בעקומען, אזא השגה קען נאר האבען א באנציע שוויינ. אינסטיק שוין האט עס געפיהלט דער אלטער איד, אין "גלות" האט ער געלעבט, זיינע יאה רען אויסגעלעבט, און קיין ארץ ישראל ערשט געפארען שטארבען — דאס איז נעוועזען דעם אלטען אידעגס ראמאנטיק.

א קולטורעלער צענטער ווי אחד העם וויל, אדער נאך עטליכע קאלאניעס פון אינטענסיווע פארמעריי, ווי די פראקטי קער פון די ציוניסטען ווילען, קען נאך ניט זאט מאכען דאס פאלק ישראל, וועל כעם לעבט און וועט לעבען אין זיין ריב אין יענע לענדער בעצייכענט אלס גלות, און א איד ניט קיין אידעאליסט אדער צובראכענע נשמה וועט זיכער תמיד גי כער פאהרען אין אמעריקא. ארגענטינא אדער קאנאדע ווי אין ארץ ישראל, ווייל נאר אזא צארטע נשמה ווי א יהואש קען בעגייסטערט ווערען פון זונען־שיין, א נאגיץ פאלק קען אבער קיין יהואש'ס ניט זיין, קען אזעלכע ערעלע צארטע נשמות ניט פערמאגען, רופט עס אן גראב, מנושמ'דיג, אדער וועלכען עס איז אנדע רען נאמען, אזוי איז אבער דאס לעבען, אזוי איז עס, און קיינע אידעאלאגען קע נען עס ניט איבערמאכען, און "ווען זינגט דער קבצן, ווען ער איז הונגעריג", איז פארט ניט מעהר ווי א שפריכווארט.

ראמאנטיזם פאר א פאלק איז גוט, ניט ווען עס איז הונגעריג, נאר זאט, און "נויטווענדיגקייטען צוערשט — לוקסוסען שפעטער", איז א כלל אין יעדען פאלקס לעבען.

בירגערליכע רעכט, נאציאנאלע רעכט, דאס מיינט קודם כל ברויט פאר'ן גוף פונ'ם המון, און נארמאלע בעדינגונגען פאר זיין נשמה, א נשמה וואס זאל ניט געוועהטאגט ווערען פון יעדער אומריינער האנד, וואס ריהרט זיך צו איהר צו. בירגערליכע רעכט, נאציאנאלע רעכט — דאס איז לופט און וואסער פאר יעדען פאלק, און אויך פאר אידען. אהן דעם קענען מיר ניט לעבען, אהן דעם קענען מיר ניט איינאטהעמען די לעבענס - לופט — דאס איז א נויטווענדיגקייט, א נויטווענדיגקייט, פון וועלכער אונזער נאנ צע עקזיסטענץ איז אבהענגיג.

אמת דער מאמענט, וועלכען מיר אלע לעבען יעצט איבער, איז א גרויסער, א היסטאריש ער זא צו זאגען, א מאמענט, ווען מענליכקייטען זענען פערהאן צו בע קומען דאס מאקסימאלסטע, ווען מענליכ קייטען עקזיסטירען מיר זאלען אלעס קע נען פערווירקליכען, דארף דארום אלעס געפארדערט ווערען.

"ברויט און טהעאטער" איז געווע זען דער געשריי פון דעם אלטען רוימער.

בירגער און נאציאנאלע רעכט, און אן איינגען ווינקעל אין אונזער אלטער ארץ ישראל — דאס דארף זיין די פארד רונג פון דעם יעצטיגען נייען אידען.

פון זיי איז אבער דאס ערשטע, און דאס וויכטיגסטע. ווי קולטורעל דער אל טער היימער איז ניט געווען, איז דאך אויך ברויט פיעל וויכטיגער געווען פאר אידם ווי אלימפען־שפיעלען און חיה - ספעקטאקלען.

ברויט אן טהעאטער, אויב מיר קע נען עס בעקומען, ברויט אבער, ווען מיר קענען נאר איינעס בעקומען.

א היים אין ארץ ישראל, פאדער איך צוגלייך מיט אלע אידען, וואס זענען נא ציאנאל - בעוואוסטזיניג, נאציאנאלע און בירגערליכע רעכט מוז איך אבער הא בען אלס מענש און אלס איד, אויב אויך בען אלס מענש און אלס איד, אויב איך פאלק זאל זיך אבשטעלען.

"לשנה הבאה בירושלים", וועל איך צוזאמען מיט די איבעריגע טהיילען פון מיין פאלק היי יאהר ווייעדער אויס שרייען ווייל מיין פאלק האט ברויט בע קומען, און מיר קענען יעצט טהעאטער פאדערען — די פערווירקליכונג פון אן אלטען טרוים.

און דארום איז דער היינטיגער פסח ביי מיר אזוי אנגעלענט, אזוי וויכטיג און אזוי ליב טיבדיג.

איך וואלט תמיד צוריקגעוועזען און איינגען ווינקעל אהן דער פריהערדיגער אנערקענונג פון מיר אלס "מענש און איד", אין געגענזאץ צו יענעם ציוניסט, וואלט איך די בכורה פון מיין פאלק פאר א טאפ לינזען, מעג עס אפילו זיין "אן איינענע היים", ניט געוואלט פער קויפען, יעצט אבער, ווען דער וויכטיגס טער טהייל פון דעם אידישען אידעאל איז פערווירקליכט, ווען זעקס מיליאן אי דען אן צוזאמען מיט זיי אויף די איבע ריגע מיליאנען, זענען גלייכ געשטעלט גע וואדען אלס בירגער און מענשען, קענען מיר שטאלץ אויפהויבען אונזערע שטי מען, און ערקלעהרען, אז מיר פערלאנגען אויך טהעאטער, אן איינענע היים.

ווען דאס וויכטיגסטע איז דערגרייכט, קענען מיר אלע פאר'ן איבעריגען ארביי טען

ווען דער זמן חרותינו פון דעם רע אליים האט דערגרייכט, קענען מיר יעצט פאר'ן ראמאנטישען זמן חירותינו אונזע רע כחות ווידמען.

אז מיר זענען אן אנערקענט פאלק געווארען, דעם ציגיינער - מאנטעל פון זיך אראבגעווארפען קענען מיר א לאנד פאר'ו פאלק פאדערען.

נייע ספרינג העטס
לייטעסט סטיילס
3.00 קוואליטיעס און שייפס
בלויז איין פריין
$2.25
בוקהעם לימיטעד
264 יאנג סטריט
אפען אין די אבענדען

ציעגעל

(לכבוד דעם ערשטען פרייהייטס - פסח אין רוסלאנד).

פון דר. בן ציון שפייער

שעהן איז די אידישע לענענדע, און מערקווירדיג איז זי מעהר פון די לענענ־דען פון אנדערע פעלקער דאכיים, וואס די אידישע אגדה, די אידישע לענענדע, איז ניט אפגעשטארבען מיט דער פער - שווינדונדענער לענענדאריש־ער עפאכע צו - זאמען, נאר זי איז געבליבען לעבען. זי איז פערבליבען אויך אין אלע גלות'ן א שטיק פון אידישען לעבען, ביז צום היינ טיגען טאג . . . אין אלע לענדער און אין אלע צייטען האט די אגדה דעם אידען ארומגערינגעלט מיט א מיסטישען ענן - הכבוד, און אויב זי האט ניט געקענט קאנקרעט שטארקען זיין גוף, האט זי ערקווויקט זיין נשמה, ווי ווייט נאר יע־דער איינציגער זוהן פון דעם אייביגען פאלק איז געווען מסוגל.

די לענענדע דערצעהלט אונז: — „אויפ'ן אויבערשטען הימעל, ראדט וואו די כרובים זיינען, זינגען שירה, און עס ערהויבט זיך דער כסא - הכבוד, דער טהראן פונ'ם אלמעכטיגען, דארט איז אריינגעזעצט געווארען א איינגעל, א איינ־געל פון ספיר - שטיין. דיעזען איינגעל האט דער הימלישער פאטער שטענדיג פאר זיינע אויגען, אום ער זאל אויף איין איינציגע רגע ניט פערגעסען, אז זיינע קינדער דא בני מלכים, די פרינצען פון דער מעטשליכער ראסע, — האט אן עניפ־טישער טויבן צו שקלאפען געמאכט, פער־וואנדעלט זיי אין ליים - קנעטער, אין צוי־נעל - ברענער, געמאכט זיי פאר מייערער, צו בויען די פיראמידען, וועלכע זיינען געבליבען שטומע עדות פון דער אידישער ביטערער פראצע, און זיינען געבליבען שוויביג ווי דאס פאלק וואס האט זיין שוויים אין בלוט אין זיי אריינגעקנא - טען . . . "

* * *

א לענענדע איז ווי א ספינקס, זי דערצעהלט ניט אלעס, און ווי לאזט איי־בער צו די פאעטען און די דענקער פון פאלק א פרייע טיהר, זיי זאלען קענען ערגענצען דאס וואס זי האט ניט דער - רעדט.

און מיר ווילט זיך דיעזע לענענדע ווייטער וועבען. איך האב וועגען איהר אזא פארשטעלונג. דער ציעגעל, וועלכער טראגט זיך שטענדיג פאר כביכול'ס אויי־גען, און לייכט אויצט מיט דער וואונדער־באדער ליכט פון א ספיר - שטיין, איז אמאל אין מצרים, א געוועהנליכער ציע־געל פון ליים אין שטרוי געווען, און האט אין זיך ניט א קליינע מאם אידיש שוויים אין בלוט פערקנאטעט געהאט. א גוטער מלאך האט איהם צום כביכול גע - בראכט, צו ווייזען איהם וואס טיראנען האבען פון זיינע קינדער געמאכט. כביכול האט א טיעפען זיפץ געטאהן אזוי, אז דער גלוב איז טרוקען געווארען, און דעם מעכטיגען פרעה'ן האט אין זיין טראהן גענומען טריינלען. דער אלמעכטיגער האט דאן בעפוילען דעם ציעגעל צו געבען א בכבוד'יגען פלאץ, אלס דעם מוסטער פון זיינע קינדערס ארבייט, און צום גו־טען מלאך האט ער לייטזעליג אזוי גע - זאגט: — „זארג ניט מיין קינד, ניט דאס איז דער ערשטער, און ניט דאס איז דער לעצטער ציעגעל, וואס דער אידער שווער און ביטער מאכען. איינע וועט דער שיקזאל פונ'ם אידען מיט ציעגעל אין אלע דורות און אין פיעלע לענדער פערבונדען זיין, אבער זעה . . . איך פערוואנדעל דיעזען פינסטערען ציע־געל אין א ספיר - שטיין, ער האט איצט פאר דער ערערישער וועלט אזא ווערטה, אז קיין שום פערמעגען קען איהם ניט אב־קויפען . . . אזוי וועט אויך זיין דער שיק־זאל פון מיינע קינדער אונטען. אלע ציע־געל, און אלע שטיינער וועלכע פרעמדע טיראנען וועלען זיי צווינגען צו פרעמדע פיראמידען, צו פרעמדע טעמפלען מיט שווערער און ביטערער ארבייט בייצוטרא־גען — זיי וועלען ענדליך, ווען די צייט וועט קומען, אין בריליאנטען און דיאמאנ־טען פערוואנדעלט ווערען.

יעדער ציעגעל און יעדער שטיין, וועלכער וועט, אין דער צייט פון פינס־טערן גלות, פון ווילדע הענט אין אידישע קעפ פליהען, וועט אידישע מוחות עפענען און אידישע אויגען בלינד מאכען, יעדער פון זיי וועט מיט דער צייט אין ספפירע, אונסמאראנדען פערוואנדעלט ווערען. די ווילדע פעלקער וועלען דאן פון שאנדע פאר מיינע קינדער די אויגען ניט קענען ווייזען, ווייל זיי וועלען די אידען אליין אנערקענען אלס מארטירער און פרינצען פון דער מענשהייט" . . .

* * *

די פאנטאסטישע לענענדען הויבט זיך אן צו פערווירקליכען. יענע צייט איז נאהענט, עס הערען זיך איהרע טריט . . . די ציעגעל, וועלכע אידען האבען צוגע - טראגען צו די קולטורען פון די פעלקער, ביי וועלכע זיי זיינען פערדרעכענט פאר שקלאפען, און אין בעסטען פאל, פאר שטיעף - קינדער; די שטיינער, וועלכע זיינען טיעף אריין אין אידישע קעפ אין די צייטען פון פאלקס - וואקבאנאליעס, — יענע ציעגעל און יענע שטיינער פאנ־גען אן פאר אונזערע אויגען זיך צו קרים־טאליזירען, זיי ווערען אויסגעלייטערט, זיי הויבען אן ליכטיגער און ליכטיגער צו ווערען, און באלד וועלען זיי מיט א געטליכען שיין ארויסלייכטען פון די פער־בלוטיגטע בלעטער פון דער וועלט - גע־שיכטע, און די ערשטע בריליאנטען און די ערשטע סמאראגדען הויבען זיך, ווי מיריאדען ניי געבוירענע שטערען, אן צו ווייזען אויף די בלעטער פון דער נייער גע־שיכטע פונ'ם גרויסען רוסישען פאלק . . . דער קומענדער יונגער רוסישער דור וועט די מיליאנען אידישע בריליאנטען אין דיי אמאנטען פון די בלעטער פון דער רו־סישער קולטור - געשיכטע מיט הייסע אונבעדיגנג מוזען פערקלענערט ווערען אויף א העלפט פון דער צאהל וועלכע זיי נען געווען בעשעפטיגט לעצטעס יאהר.

די הוצאות פון דעם דעפארטמענט זיי נען געווען לעצטעס יאהר $910,810 און היינטיגעס יאהר האט מען בלויז בעווי־ליגט $774,207. מר. ווילסאן האט ער־קלעהרט דאס די גארבאדזש וועלען בלויז צוגענומען ווערען איינמאל א וואך. און אויב עס וועט ניט געהן גענוג רעגען וועט דאס אויסזעהען פון די שטאדט גאסען זיין א שאנדע פאר טאראנטא.

פאליסמאן אין ווילדען נעיאנ נאך גנכים

איינער געכאפט צוויי פערשוואנדען.

נעכטען ביי נאכט ווען האנסטייבעל אנעיל איז געגאנגען איבער ארעלייד סטריט, האט ער בעמערקט ווי עס פאה רען דריי יונגע לייט אין אן אויטאמאביל אבער דער טרייבער האט אזוי געפיהרט דעם אויטאמאביל דאס דער פאליסמאן האט אנגעהויבען צו פערדעכטיגען אז עטוואס איז ניט גלאט מיט דעם אויטא־מאביל.

וואס עס האט צוגעצויגען די אויס־מערקזאמקייט פון דעם פאליסמאן איז געווען דאס זיג־זאג פאהרען פון דעם שא־פער. הפנים אז ער האט ניט געקאנט טרייבען קיין אויטאמאביל, און צום סוף איז דער אויטאמאביל אין גאנצען גע בליבען שטעהן.

דער פאליסמאן איז צוגעגאנגען צו דער פערדעכטיגער חברה און איינער פון די דריי ארטהור היעלי האָ טערקלעהרט דעם פאליסמאן, אז דער אינגשען איז "אויט אף אָרדער". דער פאליסמאן האט אומיסנע פערצויגען א לאנגען גע־שפרעך מיט איהם דערפאר ווייל ער האט ערווארטעט דאס אנקומען פון נאך א פא ליסמאן.

די גנבים האבען פערשטאנען וואס דער פאליסמאן איז דא אויסען און האבען אנגעהויבען צו לויפען אין אלע ריכטונגען דער פאליסמאן האט אויסגעקליבען איי נעם פאר זיין קרבן און האט איהם אנגע־הויבען נאכצולויפען. דער גנב איז גע־לאפען די גאנצע צייט ביז דער גנב איז דער פאליסמאן איז איהם אבער נאכגע־לאפען. ד יגאנצע צייט ביז דער גנב איז מיעד געווארען לייפעדיג און איז אריינ־געלאפען אין די הענד פון אנגעקומען אנ־קענען.

היעלי איז ארעסטירט געווארען און איז געשטעלט געווארען אונטער צוויי טוויזענד דאלאר בייל.

דער אויטאמאביל האט בעלאנגט צו מר. גראנעטשטיין.

סטריט קליניג קאמישי אנער בעט פאר רענען

קאמישיאנער ווילסאן פון דעם סטריט קליניג דעפארטמענט האט נעבטען אוסדריקליך ערקלעהרט פאר דער באארד אף קאנטראל דאס די צאהל ארבייטער אין סטריט קליניג דעפארטמענט וועט אונבעדיגנג מוזען פערקלענערט ווערען אויף א העלפט פון דער צאהל וועלכע זיי נען געווען בעשעפטיגט לעצטעס יאהר.

"די הוצאות פון דעם דעפארטמענט זיי נען געווען לעצטעס יאהר $910,810 און היינטיגעס יאהר האט מען בלויז בעוויי־ליגט $774,207. מר. ווילסאן האט ער־קלעהרט דאס די גארבאדזש וועלען בלויז צוגענומען ווערען איינמאל א וואך. און אויב עס וועט ניט גענוג רעגען וועט דאס אויסזעהען פון די שטאדט גאסען זיין א שאנדע פאר טאראנטא.

זכר ליציאת מצרים

(פסח געראנקען.)

פון פ. בורסקי

זכר ליציאת מצרים! גרויס און ער־האבען, געטליך און שעהן איז אונזער יום טוב פסח, גרויס דארום ווייל אין איהם שפיגעלט זיך אפ די גאנצע לעבענס וויזע פון יענער צייט. א גאנצעס פאלק פון הונדערטער טויזענדער מענשען ארבייטען פאר א דעספאטען און דיינקען זאגאר ניט אראפצואווארפען פון זיך די שקלאפען קייטען, מיינען אז אזוי דארף עס זיין, אז אנדערש קען גאר ניט זיין.

און מען האט געמוזט האבען אזא גע־ניאלען מאן ווי משה, וועלכער זאל זיי אויפוועקען, אויפמונטערען און אריין קלאפען אין קאפ דעם בענריעף פון פריי־הייט, מען האט געמוזט האבען אזא שטארקען כאראקטער ווי משה איז געווען, מיט א גוטען שטעקען, וועלכער זאל אריינצעהלען אין סכות, ווי הביבשע מכות און גע־בען איהם צו פערשטעהן וואס מען וויל פון איהם ביז וואנען יענער דעספאט האט אם ענדע איינגעוויליגט צו געבען דעם פאלק פרייהייט. ביז דאן האט קיינער ניט פערשטאנען אז עס איז פארהאן אזא זאך ווי פרייהייט, און מען איז געווען ער־שטוינט צו זעהען ווי א פאלק איז מיט אמאל פריי געווארען, און מיט וואונדער האבען אלע געקוקט אויף דיעזער פאסי - רונג. דער איינפלוס פון יענער פרייהייט האט זיך אימער געלאזט פיהלען.

דארום פייערט דער איד דעם יום טוב פסח מיט אזוי פיעל הערליכע צערע־מאניען, מיט אזוי פיעל פראכט און גלאנץ און דארום בעגעגענען מיר איבע־ראל אין אונזער תורה די ווערטער „זכר ליציאת מיצרים".

שבת איז א זכר ליציאת מיצרים, און זאנט אונז, געדענקט אז פרייהייט שטעהט העכער ווי אלעס, און דארום ווען דו וועסט זיך דערמאהנען אן יצית מצרים, וועסט ווייסען אז איין טאג אין וואך דארפסטו געבען יעדען איינעם די פריי - הייט צו רוהען, זאגאר דיין פערד, וועל כער ארבייט פאר דיר.

שבועות ווייעדער א זכר ליציאת מיצרים — ווען איהר וואלט ניט ארויס פון מצרים, און ניט געווען ביים בארג סיני, וואלט איהר קיין תורה ניט געהאט, וואלט איהר קיין פאלק ניט געווען, און דארום ווען די פייערסט דיין יום טוב פון מתן תורה, נעדענק אז דאס איז א זכר ליציאת מיצרים, און היט די תורה מיט איהרע ערהאבענע געזעצען, ווייל דאס הייסט שטעהן פאר פרייהייט, פאר מענשליכ - קייט, פאר אלעס וואס איז שעהן, ער - האבען און נאבעל.

סכות א ווייטער זכר ליציאת מיצרים, ווייל ווען איהר וואלט פון מצרים ניט ארויס, און אין מדבר ניט געווען, וואלט איהר קיין סכות ניט געהאט, און דארום זאלט איהר געדענקען אז עס איז בעסער צו וואהנען אין סכות, אין דער מדבר אין פרייהייט, איידער אין פאלאצען ביי פרעה'ן, דארום זאלט איהר אין זינען האָ בען יענע ארימע לייט וועלכע מוזען וואוי־נען א גאנצען יאהר אין סכות און ביידלאך און האבען ניט קיין דאך איבער'ן קאפ.

ביי אידען האט אימער געשפיעלט א ראלע פרייהייט, און ניט נאר קערפערלי - כע פרייהייט, נאר אויך גייסטיגע. ווען דער איד האט פערלאראן זיין פרייהייט און זעלבסטשטענדיגקייט און איז אוועק וואנדערען אין גלות, דאן האט ער גע - זוכט צו זיין פריי אין גייסט, מען זאל איהם לאזען לערנען זיין תורה, מען זאל איהם לאזען פריי דיענען זיין גאט. אין זיין לאנגען וואנדערען האט דער איד קיין נאך ניט געזוכט צו ראטעווען אויסער זיין תורה, איהר האט ער מיטגעפיהרט פון לאנד צו לאנד און פון אָרט צו אָרט, און ווען דער נר התורה איז אויסגעלאשען גע וואָרען אין ירושלים, האט עס ווייעדער אויפגעבליהט אין בבל, שפאניען, טערקיי, פוילען, פראנקרייך, דייטשלאנד און רום לאנד.

ווען דער רוימישער פערטרעטער איז געקומען צו ר' יוחנן בן זכאי און האט איהם פארגעשלאגען ער זאל ביי איהם עטוואס בעטען, האט ער ניט געפונען קיין בעסערע זאך ווי צו בעטען, נור תן לי יבנה וחכמיה".

דער איד האט געזוכט ניט נור קער־פערליכע פרייהייט, נור אויך פרייהייט פון גייסט, פריי צו לערנען, צו דיענען גאט, און דארום האט דער איד איבער - געלעבט אלע זיינע שונאים, אלע זיינע אונטערדריקער, ווייל א פאלק קען ניט לעבען נור מיט'ן קערפער אליין. עס מיז אויך האבען א גייסטיגען איהאלט. עס מוז ענטוויקלען זיינע גייסטיגע איינע - שאפטען, און דארום פייערט דער איד מיט אזוי פיעל פראכט און גלאנץ זיין זכר ליציאת מצרים."

וועגען די פרייזען
און די בעריינינגען. ווי אולי מיר פערקויפען די פאלגענדע ברענדס זיך וועגען צו דעם:
מייל אָרדער דעפארטמענט
נעשנאל ברואריעס לימיטעד
רום 41 און 36 קאלבאלען סקווער,
מאנטרעאל.
WM DOW
אינדריען פויל אייל
קראון סטאוס
פויל כימער אייל
דאבעל סטאוס
שאטש עקסטו אקס.
Dawe's
עקסטרא אינדוא פויל אייל
בלעק הארס אייל,
עקסטרא סטאוס
בלעק הארס פארטיר.
לאגערס: — קונגס בויער, קלאב ספע שעל האמבערן.
EKERS'
אינדוא פויל אייל
פארטער
באאטמעין לאגער.
די אויבענאויסגערעכענטע מחורות האבען אלע די פולע שטארקייט און ווערען נעשטאנען צו די קאנסומערס די נען געווען צו דעם:
מייל אָרדער דעפארטמענט
נעשנאל ברואריעס לימיטעד
רום 41 און 36 קאלבאלען סקווער,
מאנטרעאל.

ניי ביכער פון מ. ווינבערג
אין דער פרעסע פון דער „אידישער שורנאל" אין דער ווערקסטאט פון דער „אידישער שורנאל" אין דער ווערקסטאט פון דער „אידישער שורנאל" אין דער ווערקסטאט

הגדה לשנת תרע"ז

צוזאמענגעשטעלט לויט אמעריקאנער און קענעדער נוסח, מיט געזענגע און מעגין. ארויסגענומען אלע מכות, אפילו דעם מרור איבערגע־לאזען צו ניקאלאיען, און איבערגעגעבען צום הבחור הזעצער דורך

ה. מ. קירשענבוים

אזוי דארף מען סדר זיין דעם סדר. נעהמט א טעלער מיט דריי שפי־צען, זכר צו די פוילישע היטלען, ליינט אויף איהם ארויף ניקאלייחען אלס כהן — ווילהעלם, אלס לוי, און די מאמעליגע במקום ישראל.

אין דער דעכטער האנד א נאנאיקע — א שטיקעל תליה, גראטעס פון א טיירמע, א צוכראכען שווערדעל — ביי דער זייט א מאנאפאלקעלע.

אין דער מיט עטליכע אידישע מסירה'לאך, א פאאר נייע בלוט־בלבולים ראספוטינס מאנטעל, פרושקעוויטשעס צייהן, פראטאפאפאוס אויערען, און שטורמערס צונג.

לינקס מאכט ניט אוים וואס עס ליגט, ווייל קוים איז דא א מאנאפאלקע, וועט שוין אלעס גוט זיין.

און דער סדר פאנגט זיך אן:

קדש: — דאס ערשטע דארף מען קידוש מאכען, און דוקא איבער א טעה גלאז, ניט קוקענדיג אויף דעם וואס מיר זענען אין אנטריא, ווייל אויף אזא שמחה האבען מיר זיך זיכער ניט גע־דיבט.

ורחץ: — רוסלאנד וועט זיך נאך האבען לאנג צו וואשען, ביז זי וועט ריין ווערען פון דעם הונדערט יעהריגען שמוץ.

כרפס: — גרינס איז שוין מעהר ניט נייטיג, ווייל „נאמפערס" וועט זיך יעצט בעטען, אז די גרינע זאלען קו־מען, ער זאל האבען מיט וועמען צו פיה־רען א וניען.

יחץ: — צובראכען איז געווארען דער רוסישער צאריזם, וועלכער האט גע־האט מצה טעם, אהן זאלץ, אהן שמאלץ און האט זיך אזוי געברעקעלט ווי א מצה.

מגיד: — הויב אן צו דערצעהלען דעם נייעם נס.

כהא ניקאלאי עניא: — אזוי ווי דער ניקאלאי, וועלכער ליעגט דא אויפ'ן טעלער, שטיל ווי א לעמעלע און טשע־פעט ניט קיינעם, און מוז מאכען א לע־בען פון שנעה שארען, אזוי וועלען אלע אידישע שונאים האבען אזא מפלה, נישקשה, ער איז ניט דער ערשטער, און וועט מיט גאט'ס הילף ניט זיין דער לעצטער. עס זענען דא א סך אזעלכע הינד.

דאכלו אבהתנא: — ניט נאר בלויז אונז האט ער געגעבען לעבעדיגערהייט, נאר אונזערע זיידעס און עלטער זיידעס, וועלכע זענען געווען קאנטאניסטען. מען האט זעקס יעהריגע קינדער אין די גא־סען געכאפט, און צו דער שמד געצוואונ־גען. זייערע לייבער האט מען מיט ברוי־טע שפיזען געבריכט, און זיי זענען אויף קידוש השם געפאלען.

כל דיכפין: — ווער עס וויל ווי־סען וואס מען בעקומט פאר פייניגען אי־דען, יתי ויכול, זאל זיך פערקוקען אויף ניקאלאיקען.

השתא הכא: — דאס יאהר האט ניקאלאי נעכאפט א מפלה. לשנה הבאה, לאמיר האפען אז קומענדעס יאהר וועט אויף דער אנדערער אידשער צוהר, ווייל־העלמקע, האבען די זעלבע מפלה.

השתא: — דאס יאהר זענען בלויז די אידען אין רוסלאנד פריי געווארען, לשנה הבאה, קומענדעס יאהר, בני חורין, וועלען אלע אידען פון דער גאנצער וועלט פריי זיין פון פרעמדע שונאים. זיי וועלען זיך אבער ארומרייסען וויפיעל מלכים און קסרים זיי זעלבסט זאלען האבען. צו זיי זאלען האבען א אידישען קאנגרעס, צו א נאציאנאל־דעמאקראטישען. צו זאלען זיי מאכען הקפות בלויז שמחת תורה, אדער פורים אויף, צו זאלען זיי זיך ארומרייסען איבער פאלעסטינא, און דער־ווייל פערגעסען די מלחמה קרבנות, אדער זיך פרעהען בלויז מיט דעם וואס די דאר טוגע אידען זענען שוין פריי, און זיי מע־נען דערווייל אלע אויסשטארבען פון הונ־גער.

הייסט אנגיסען דעם אנדערען כוס, און קיין קשיה פרעגט ניט, ווייל טאמער וועט זיך פערגלוסטען קשיות, זענען זיי אזוי פיעל, אז ניט נאר פסח, נאר ווען מען זאל זיצען ביז חנוכה וועט אלץ בלייב־בען צו פרעגען.

מה נשתנה: — דאס אידישע פאלק, פון אלע פעלקער פון דער גאנצער וועלט.

יעדעס פאלק אז עס וויל טהון, טהוט עס, און ביי אונז רייסט מען זיך בלויז ארום.

יעדעס פאלק ערוועהלט זיינע פאר־שטעהער און גלויבט, אז זיי וועלען פאר זיי אלעס טהון, און מיר אידען זענען אזוי נעשטראפט, אז אונזערע ערוועהלטע שלאפען, ווען מען דארף וואך זיין.

יעדעס פאלק איז שטאלץ מיט זיך, און מיר שעהמען זיך מיט אונזער נאר. מען זוכט אלץ דעם איד צו בעהאלטען.

יעדער ארבייטער בעלאנגט צו א יו־ניאן, שטופט אונטער א פאר שטודענ־אויערטיים, און האט קרחת, און דער בעל הבית לעבט א חזר'ישען טאג, און ארבייט גאר ניט.

מיט א יאהר צוריק זענען הייזער גע־ווען אין דער ערד, און פלוצלונג זענען זיי אזוי הויך ארויף געוואקסען.

מיר זאמלען און זאמלען פאר די מלחמה קרבנות, און מיר האבען נאך ניט אפילו קיין רובעל, פאר קיין קרבן.

פארוואס ביז היינט האט מען מיט ניקאלאיען ניט געטאהרט זיך טשעפען. מען האט געמוזט מאכען א ברכה „שחלק מכבודו", און היינט ווייזט מען איהם א צונג.

פארוואס האט א איד מיט איין האנד וואס איז צוריק געקומען פון דער מלחמה, ניט געטאהרט וואוינען אין מאסקווא, ווען ער האט מיט א קויל אין רוקען געמעגט ראטעווען א רוסישען קאמאנדיר.

פארוואס האבען צוויי קולטור טרע־גער, א ליכט־ברענגער, און אן אמת־זאגער, זיך ארומגעהרגעט איבער א משוגענעם מאנאך, וועלכער האט גע־וואוסט סודות, ניט געשטויגענע, ניט געפלויגענע. זיי האבען דאך געקענט פרע־גען ניקאלאיען, ער זאל זיי דערצעהלען, די מעשה אליין.

דער תירוץ בלייבט אומער דער זעל־בער.

עבדים היינו: — קנעכט זענען מיר געווען, און מיר וועלען בלייבען. אויב ניט אלע, וועלען מיר אלע מאהל האבען אן „ערב רב", וואס וועט אונז פערפיהרען, וואס וועלען זיינען מה יפית, און לעקען די פאדעשוועס פון די גבירים. און אויב מיר זענען יעצט פטור געווארען פון פאנראמען און תליות, פון א צאר ניקאלאי, און זיין מערדערי־שע סוויטע, וועלען מן הסתם קומען אנדערע צרות, אבי געזונד, דאגות און רייסעריען וועט ביי אונז ניט פעהלען.

מעשה: — עס איז געווען א מעשה, אז מיט עטליכע יאהר צוריק האט מען גענומען זיך מתעסק זיין מיט א אידי־שען קאנגרעס — והיו מספרים — מען האט נאר דערצעהלט ווי אזוי דאס זאל געטהון ווערען.

עד שבאו: — ביז עס איז גע־קומען די צייט, אז מען וועט איהם שוין באלד ניט דארפען, און דאמאלס וועט נעווים וואקסען א נייע מחלוקה.

אמר: — זאגען יעצט די אידען פון דער גאנצער וועלט, הרי אני כבן שבעים, מיר זענען נעווען „ליבער אז ניקאלאי וועט זיין קסר ווי לאנג ער וועט לעבען, ווייל פון וואנען וועט ער נעה־מען א לעבען צו מאכען, און ווער וועט קענען הייסען מאכען עטליכע גוטע פאגראמאלעך, אריינסטרייבען דאס ביי־סעל זשידעס ווי ער, אויסשעכטען זיי איינציגיווייז ווי ער.

עד שדרשה: — ביז זיינע איינע־נע אדיוטאנטען האבען געזאגט, למען תזכור, גערענק אז ביזט ניט מעהר ווי א פויערען שקיץ, איינצוהייצען דעם אויר־ווען און ארונטער נעהמען די לייבטער. ביזט נוט קראנק שנעה צו שארען, און א לעבען צו מאכען.

ברוך המקום: — וועט קיינמאהל ניט מקיים ווערען, ווייל אויף וועלכען ארט אידען זאלען ניט זיין, וועט יעדער וועלען האבען אן איינגען קלייזעל — זיין אן איינגענער פרעזידענט, גבאי, שמש, כלל־טהוער און פאלקס רעדנער.

כנגד ארבעה בנים: — ווער עס האט היינט פיער זיהן, האט פיער צרות, ווי אזוי זיי אויסצוהיטען, אז זיי זאלען זיך ניט צוזראפען די נעוו, איבער די פער־שעדענע טהעאריעס, און טעריטאריעס.

חכם מה הוא אומר: — וואס טהוט דער חכם. ער קוקט צו דאס גרייר־טע, מה זאת, איהר ווילט וויסען וואס איך זאג, ווארט אונטער אביסעל, וואי־דער ווינד וועט א בלאז טהון, דא וועל איך מיטהאלטען.

רשע מה הוא אומר: — וואס ווילט איהר עפעס פאלעסטינא — אין די קענעדער געגענדען זיינען ווייניג טעריטא־ריעס פערהאן, דא טויג אייך ניט די פרייהייט.

ואף אתה: — און דו געה־דער־צעהל איהם די מעשה וועלכעס איז בע־סער, פארפיהר מיט איהם א דעבאטע און קריכסט קיינמאהל ניט ארויס.

תם: — פון קיין תם רעדט מען ניט. אויב עס זענען דא אזעלכע, מאכט מען זיי פאר פרעזידענטען.

ישאינו יודע לשאול: — אזעלכע זעהסטו זענען גוטע פארטיי מענשען, וואס מען הייסט זיי, דאס טהוען זיי, ווייל פרעג זיי בחרם צו וואס זיי לעבען אויף דער וועלט.

צא ולמד: — זיי א חכם און טרעף פארוואס מען האט ניקאלאיקען ארונטער געווארפען פונ'ם ביינקעל, פארוואס קומט דאס איהם, א מענשעל, קאטארי איז נאט די נשמה שולדיג, הויבט ניט אן צו זוי־סען וואס ביי איהם אונטער'ן נאז טהוט זיך, אז די צאריצא ליעגט ביי א פויערען שניי אין די אריכים, אז זיינער אן ארבייי־טער דערצעהלט פאר דער גאנצער וועלט זיינע טונקעל־מונקעל געשעפטען, אז

אויבער צו כורך. פערוויקעלט די צונ־צווישען די צייהן, און נעהמט זיך צו ברך. הויבט אן בענשען רצה, ווייל איהר האט געגעסען קדחות.

שפוך חמתך: — דערלאנג אין די צייהן די יעניגע, וואס קומען פערזארגען דעם כלל אומגעבעטען, וואס רעדען אין נאמען פון כל ישראל, וואס דערצעהלען, אז מען דארף ניט קיין „טעג־דיי", ווייל עס זיינען ניט דא קיין אידישע מלחמה קרבנות.

אל הגזים: — גלייבער זאלען זיי נעהן צו די יעניגע צו וועמען זיי פוצען זיך אונטער.

כי אכל את יעקב: — זיי פער־שעהמען בלויז דאס אידענטהים: וחרון א פך ישיגם. — זאל אויף זיי קומען כי־קאליקעס מפלה.

מיט דעם לשנה הבאה, איז היינט גרוים „טראבעל", ווייל אלע זיינען איהם אויף אן אנדערען שטייגער.

די ציוניסטען און פועלי ציוניסטען וואלטען געווארט דארט זיין. די סאצי־אליסטען האפען, אז ווען די ערשטע וועל־לען אויזעק, וועלען זיי איבער נעהמען די ממשלה איבער'ן אידישען פאלק, אהן שאר־טירונגען און ריכטונגען, אהן מאסען און קלאסען. די טעריטאריאליסטען וויילען עס גאר אויעק שטעלען אין די אפריקאנער געגענדען, אדער אין צארסקאיע סעלא, אבי א טעריטאריע. די אנארכיסטען זא־גען, אז מיט בלויז אידען, איז גוט קוגעל צו עסען. אלזא מיר לאזען איהם איבער ביז לשנה הבאה.

זאל ער זעלבסט קלעהרען פאר א תכלית. ניט ווי א פוסטע־פאסטניק, וואס ליגט אלץ אב אויף שפעטער, שוין צייט א מענש צו זיין. אפילו ניקאלאי האט שוין א מלאכה, פון וואנען א לע־בען צו מאכען, און ער שטעהט נאך אלץ אין דער הגדה מיט ג. — פ., וואס בע־דייטעט א „גרויסער פארך" איז דער וואס זאגט לשנה הבאה. האסט עפעס צו טהון, איז געטהון, און רוף מיך קנאק־ניסעל.

אחד מי יודע: — ווער ווייסט איינס, איין ניקאלאי, וואס האט בעקו־מען די מפלה.

שנים מי יודע: — ווער ווייסט צוויי, צוויי אידישע צייטונגען, וואס האבען פערשווארצט די אידישע לעזער מיט א משוגענעם סוד.

שלושה מי יודע: — ווער ווייסט דריי, — דריי יאהר מלחמה און וואס א יאהר מעהרער, מעהר אידישע קרבנות.

ארבע מי יודע: — ווער ווייסט פיער, — פיער אידישע טאראנטער אר־גאניזאציעס, וואס האפען אלע בעשלא־סען צו רופען א בעזונדערען אידישען קאנ־גרעס לטובת כלל ישראל.

חמשה מי יודע: — ווער ווייסט פינף? — פינף טעג אין דער וואך זא־גען די מזרחהיסטען איז גענוג פאר א איז צו ארבייטען.

ששה מי יודע: — ווער ווייסט זעקס? — אז מען ארבייט גאנצע זעקס, איז אויך ניטא קיין לעבען צו מאכען ביים יעצטיגען יקרות.

שבעה מי יודע: — ווער ווייסט זיעבען? — זיעבען ווייסען אלע, אז עס איז א ליגען, ווייל אויב עס איז א „זי" — קען עס קיין „כן" ניט זיין.

שמונה מי יודע: — ווער ווייסט אכט? — אכט טעג פסח, וואס מאכען משוגע פאר א גאנץ יאהר.

תשעה מי יודע: — ווער ווייסט ניין? — פון ניין אידען, קען מען קיין ברכו ניט הערען.

עשרה מי יודע: — ווער ווייסט צעהן? — צעהן ווייסען אלע באר־דערס, אז דאס האט זיי געקאסט דער פאר א יאהריגער פסח, זיי האבען בעצאהלט צעהן דאלאר אין געהאט צעהן מכות, און פיעלע אפילו מיט די סמנים.

אחד עשר מי יודע: — ווער ווייסט עלף? — צעהן מלכים אהן בענקלאך איז שוין „פארהאן. יעצט קומט קייזער וויל־העלם, וועט פונקט זיין עלף.

שנים עשר מי יודע: — ווער ווייסט צוועלף? — צוועלף חדשים אין יאהר, מאהנט דער לענדלארד דירה געלער אין העבערט יעדען חודש עטליכע דאלאר.

שלשה עשר מי יודע: — ווער ווייסט דרייצעהן? — אז דרייצעהן דא־לאר א וואך איז מען היינט אויף געהאק־טע צרות, און מען מוז סטרייקען, פסח אבער, קריגט מען פאר דרייצעהן דאלאר צו עסען.

חד גדיא! חד גדיא!

ואתא שונרא: — איז געקומען דער ביטשער, און זאגט, אז מען דארף ניט קיין ווד הכשרות, ווייל הינט פליישי איז אויך א מאכל.

ואתא כלבא: — האט מען עס

בלויז פיינע, געשמאקע טהעע

ווערט געברויכט צו פראדוצירען די בעריהמטע

"SALADA"

בלענדס, יעדער בלאט איז פריש, שמעקענד, פול מיט דעם נאטירליכען געשמאק, ווערט פארקויפט בלויז אין פארזיגעלטע פעקלאך

אין זיין פאלאץ שטעהט א טעלעפאן דורך וועלכען מען זאגט די דייטשיקעס די ווע־נען פון זיינע פעסטונגען, אז זיינע גע־טרייע געגעראלען זענען דייטשע שפיא־נען, אז זיינע בלאנדע טעכטער, מיזען קוישען דעם מאנטעל וועלכער בעשיצט זיי פון שדים, און אז אזעלכער ווייסט ניט פון דעם שפריכווארט: „היט מיך נאט פאר מיינע גוטע פריינד, פאר מיינע שונאים האב איך סיי ווי סיי קיין מורא ניט.

מיט גרויס כונה מוזען מיר דער־צעהלען אונזערע קינדער, אזוי גוט ווי זיך זעלבסט, ירעי אותנו, מען האט אונז אידען פיעל שלעכטעס געטהון. ווענינזו, מען האט אונז געפייניגט ערגער ווי אין מצרים. וואס האט מען אידען ניט גע־טהון, געשאסען, געהאנגען, געטריבען, געשעגדעט, געקלאפט טשיזעקעס אין די בייכער, נעשניטען ברוסטען, פערברענט אונזערע ספרי תורות, געשיקט אידישע סאלדאטען די ערשטע אין פראנט, גע־הייסט אידישע פערטעידיגונגס — מיר האבען אפילו פראטעסטירען ניט געטארט.

ויאמרו: — אונזערע זיפצען זענען שוין ניט געווען איבער צו האלטען — די כוחות האבען זיך שוין געהאט אויסגע־לאזען.

וישמע: — אפילו די קריסטליכע וועלט האט געהערט אונזערע עולות, גע־זעהן אונזערע צרות, און געשוויגען, ווייל ווי פאסט עס זיך צו מישען אין פרעמדע געשפטען.

ויראו: — אז די אנדערע האבען דער זעהן, אז זיי קומען „געקסט", אז מען נעהמט זיך אויף צו זיי, איז געווארען, ביד חזקה, האט מען מיט א שטארקע האנד צושמעטערט דאס צארישע רוס־לאנד, ארונטער געווארפען דעם דעספאט־טישען צאר און געשאפען א פרייע רוס־לאנד.

די מכות שיקען מיר אלע, איבער צו עמלק'ן, וועלכער פערדיענט זיי אלע, און מיר פערקויפען זיי איהם אין חמין אריין פאר א טרונק בראנפען.

כמה מעלות טובות: — וויפיעל דארפען מיר אידען זיך פרעהען מיט דער נייער שמחה.

אלו: — וואלטען מיר בלויז פטור געווארען פון דער טשערטא, דינו.

וואלטען מיר געמעגט שיקען אונזע־רע קינדער אין די גימנאזיעס, דינו.

וואלטען מיר געוואוסט אז מען מעג זיך לייגען שלאפען, און ניט מורא האבען פאר אן אבלאווע, דינו.

וואלטען מיר זיכער געווען, אז עס וועט דורכגעהן פסח אהן א בלוט־בלבול, דינו.

וואלטען מיר געוואוסט, אז די רו־סישע פאגראמשטשיקעס וועלען אמאהל בעקומען זייער פסק, דינו.

וואלטען מיר זיכער געווען, אז די אמעריקאנער און קאנאדער אידען, וועלען פארט אמאהל האבען א קאנגרעס, דינו.

וואלטען מיר זיכער געווען, מיט אונזער מאיר לאנדאן, אז ער וועט וויסען וואס ער רעדט ביי א אידישער פער־זאמלונג, דינו.

וואלטען מיר אמווייניגסטענס גע־האט צוויי גדולים וואס אז זיי קריעגען זיך זאלען זיי האלטען די הענד אין די קעשע־נעס, דינו.

וואלטען מיר זיכער געווען, אז אלע אידישע שונאים וועלען האבען ני־קאלאי'ס מפלה, דינו.

על אחת כמה וכמה: — אז מיר האבען דאס אלעס, שוין ווי געזיכערט, ישועה, ונחמות אויף אידען זיינען גע־קומען, ניקאלאי איז ארונטער פון בעג־קעל, א קאנגרעס דאטום אין אמעריקא איז שוין בעשטימט, מאיר לאנדאן זאגט, אז מען פערשטעהט איהם ניט. צוויי גדולים צופאטשען זיך אין בעטען זיך גלייך איבער, די פראצענט נארמע איז אבגעשאפט.

לפיכך אנחנו חייבים: — דער־פאר דארפען מיר היינטיגען פסח נעהמען דעם אנדערען כוס אין דער האנד, און זינגען "עוד לא אבדה".

אויף דעם שולחן ערוך, זאלט איהר היינטיגעס יאהר ניט קוקען, ווייל עס טהוט וועה ביים הארצען. דער טראפסט וויל פון קיין פרייהייטס יום טוב ניט ווי־סען. ער רייסט די הויט, שינדעט פון מיטע אין לעבעדיגע, פלייש איז מיט מאלד צו גלייך, בוריקעס איז ניט בנמצא, איינער שטיינגען פון טאג צו טאג, וויין און שנאפס מוז מען זיך פערלאזען אויף מאנ־טרעאלער יושר, און דער באדדער וויל כאטש עפעס אריינרוקען פאר זיינע פופ־צעהן דאלאר, וואס זענען היינט אין רוסלאנד פערצייג רובעל מיט אכציג קאפי־קעס, און מען קען שוין דערמיט התונה מאכען א בתולה. נעהט דעריבער גלייך

קנייידלאך

א פילאזאפישע אבהאנדלונג געשריעבען אין א ריין וויסענשאפטליכער שפראך איבער א פסח'דיגען ארטיקעל, וואס איז גוט פאר א גאנץ יאהר, געשריעבען פון א איד, וואס האט די העזה צו ריפען זיך

ערא

זאגט אייך וואס איהר ווילט, איך זעה אין די קניידלאך א גרויסען סימבאל, א פערמערפערונג פון פיעלעס, א מין סארט כאקאליי־קראם פון כל המינים, און ווער זאגט עס אייך, אז דאריבער עסט מען זיי פסח, אום מען זאל זיך דערמאהנען אינ'ם ליים בחומר ובטיט — „גאו סער", אין די קניידלאך שטעקט א פיעל טיפערע כונה. אויב ניט, וואלט זיי דער כהן הגדול פון די „גנגאסען" ניט מתיר געמאכט, און אז דער „אורים ותומים" זעלבסט זאגט, אז מען מעג זיי עסען, מסתמא איז פערהאן א שכל דער־ביי, ווי זאגט עפעס מיין שכן דער ענגליש מען „דהער איז איי ריזאן", און אויב איך האב קיין טעות ניט, איז די פסליא של מעלה זעלבסט, קוויקט זיך אויף אטאהל מיט א קניידעל.

א קניידעל האט קודם כל די מעלה, וואס דו דארפסט ניט פיעל הארעווען אי־בער דעם, אריינגעשטעקט די צייהן, און זיי קדיכען אריין ווי אין פוטער, סיידען די קינסטלערין זייערע, די וואס האט זיי בעשאפען, איז ניט קיין איבערינע בריה, און מאכט זיי אזוי, אז א שטיין זאל זיך מעגען שעהמען לגבי זיי אין הארטקייט.

הארעווען איבער א זאך, דארפען זיך מוטשען — דאס איז ניט מעשה איד. נעגונג מוטשעט אונז די פרעמדע וועלט, אז מיר זאלען זיך נאך דארפען אליין אויף מוטשען, און ביי וואס האט זיי דארום אלעס זיין ווייך און פוכקע אדער גאר ווי וואסער.

זעהט איהר דער לעצטער ארטיקעל פעהלט אינז גראדע ניט, אונזערע עט־ליכע לעקטשורער קענען א וועלט מיט וואס־סער פערפליצען, און אז וואסער איז שוין פערהאן, איז שוין מיט קניידלאך קיין דאנה ניט, אבי וואסער — דאס איבערינג שפיעלט שוין ניט קיין ראליע, דארף מען דען דוקא מאכען קניידלאך ווי מען מאכט ביים גבי, מיט אייער, שמאלץ און זאלץ (ציבעלעס איז א שאך אריינצוטהון — צו טייער), מאכט מען אהן דיעזע ארטיקלען, וועלען זיי ניט זיין אזוי פיינגעלדיג אזוי אי־אי־אי־עדיג.

צוריק שמועסענדיג ווער זאגט עס, אז מען דארף צו קניידלאך שמאלץ, פון שמאלץ קען מען נאך חלילה ווערען צו פעט, און אז מען ווערט פעט בריקעט מען זיך, ווי זאגען עפעס די פרא־טעסטירט ער, און קיין זאך געפעהלט איהם ניט, און אז וואסער האבען מיר איבערגעגנג, און אהן שמאלץ קען מען זיך אויף בעגעהן, איז דאך שוין די גרעס־טע העלפט פערהאן, און מיט דעם איבע־ריגען ניט מען זיך אויף אן עצה.

וועלכער איד האט עס ניט קיין מצות און מצה־מעהל אויף פסח, איז עס ניט מיינע כפיו איז עס פון מעות חטים, אדער פון אנדערע גוטע מעגשען, בלייבט דאך נאך איבער עטליכע אייער, איז ווער זאגט עס אז אן אביון מוז עסען קניידלאך מיט אייער, ביזסטו א קבצן, איז קריך ניט אויף דער הויכער באנק, ריים זיך ניט צום אויבענאן, עס פראסטע קניידלאך, וועט דיר אויף בעקומען.

אמת אז מען איז א חכם אדער רשע קען זיך עס אויפ'ן קאפ אזוי ניט לעגען, אין צושטימען געוויס ניט, אבער מיר האבען דאך נאך אנדערע צוויי בנים אויך, וואו איז דער תם און דער מיסטער שאינו יודע לשאול איז נאך אויך ניט געשטאר־בען, און דער לעצטער מיסטער איז גרא־דע א גאנץ גוטער, וואס מען פרעגט וועג־ניגער, וואס וועניגער קשיות מען שטעלט, אלץ געזינטער. וועניגער געזארגט, איז חי געלעבט, צו מיט קניידלאך אדער אהן קניידלאך הויפ קבצן, ווי זאגט עפעס ערגעץ אונזער פערשטארבענער שלום עליכם, וואס מעהר נגיד, אלץ מעהר סאבאקע.

האב איך אייך דען ניט פריהער גע־זאגט, אז אין די קניידלאך שטעקט א טיעפע פילאזאפיע, אן אמת אידישע פי־לאזאפיע, יענע פילאזאפיע, וואס הויבט זיך אן מיט בראשית, וועלכע וויל גאנצע וועלטען בעשאפען און ענדיגט זיך מיט "המסתפק במועט," מיט נול שבניל. וויפיעל קניידלאך קען א מענש אויפעסען, עסט אויף איינס אדע צוויי, און עס שטאפט דיר שוין, כאטש געהט א וואל־גער האלץ און שטוים זיי ארונטער. אין אזא יקרות איז עס שוין נאר ניט קיין חסרון. אז רענט שטיינט, גען ווערט טייערער, און פארטאפעל זענען מען מאנטען צוגלייך, איז וואס וועניגער מען עסט, איז עס אלץ בעסער, איבערהויפט אז מען מען לענט אהין ניט אריין קיין ביסעל מיינץ, קען מען דארטען גאר ניט ארויסנעהמען, און אום פטור צו ווע־רען פון דיעזער פראבלעמע פון לערינג קעשענעס, זענען קניידלאך א גאנץ גוטע זאך. כ'לעבען, מען האט דיעזען מינהג ביי אידען געדארפט איינסיהרען ניט נאר אייף די אכט פסח טעג, נאר אייף אויף א גאנץ קיילעכדיג יאהר. אויב די גאנצע פראגע וואלט ניט געלעזט געווארען, און די אידישע מענשהייט וואלט זיך נאך אלעס נעמיזט טהיילען אויף „נגנאסען" און „חברים", וועלט זי אבער טהייל־ווייז יא געלעזט געווארען, און דאס וואלט שוין געווען א גליק, א גליק פאר דער גאנצער פריה ורביה'דיגער מענשהייט.

זעהט איהר צו וואס מען קען זיך נאר דערדרעען, אז מען וויל נאר א נאר טראכט געבען וועגען די קניידלאך.

אבי מען האט געמיינט אז עס איז אזא פראסטער מאכל, א וואכעדיגער גוט שבת, צו וועלכע מען דארף אפילו קיין יהי רצון ניט זאגען.

מעג ניט קומען א ברכה אויף ערא'ס קאפ, דער קאלומבוס פון דער קניידעל־פילאזאפיע.

אידען, רויטע, געלע, גרינע, אסיפי־לאטארען, נאציאנאליסטען, אדער גאר ציוניסטען — עסט קניידלאך, ווייל „לא בחיל ולא בכח כי אם בקניידלאך" — אין דעם קניידעל לייגט אונזער ישועה.

ווי זאגט איהר ניט אזוי? זאגט אייך וואס איהר ווילט איך וועל זיך ניט קריגען מיט אייך, ווייל מיר האלטען פון רעדע־פריהייט.

יא, קורא נכבד, מיר האלטען פון פריי־הייט, אפילו פון פריהייט פון די קנייד־לאך זעלבסט אויף.

הייגט

און די גאנצע

פסח

וואך

א גרויסער סייל אויף

סיגארס

ביין באקס און ביין קווארטער אויך אויף אלע

ביכער און מיוזיק

ספעציעלע ביכער פיר מייר־לאך אין אלע

דווארקינס סטארס הגדות

און מיניקעס פסח בלאט מיט אכטונג

דווארסין בראדערס

DE YOUNG'S

בעסטער שאפינג סטאר ווייל ער בעפינדט זיך אויפערען דיסטריקט פון הויכען רענט.

מיר פערקלענערען די פראפיטען כדי צו פערגרעסערען די קוואליטעט. אין דער צייט וואס אלע סחורות ווערען טייערער זיינען מיר צופריעדען צו מאכען א קלענערען פראפיט כדי צו אנהאלטען אונזער גרויסען טרייד און בעקומען נייע פריינד מיט דעם וואס מיר וועלען געבען אזעלכע גוטע ווערטע. פון סחורות ווי אלע מאהל. די פאלגענ־דע אייטעמס און פרייזען וועלען אויך געבען א גוטע אידעע וואס אהם מיינט גוטע ווערטע זאכען קוקט אין אונזערע פענסטער. פער־גלייכט די פרייזען מיט אנדערע, און פערגעסט ניט אין זיגען צו האבען די קוואליטעט וועלכע שטעהט הינטער אונזערע פרייזען.

העמדער

די פיינסטע קוואליטעט פעטרענס און קאלירען אין שטאדט. איין פרייז

פון 98ס ביז $6.00

פענסי וועסטען

א שעהנע וועסט איז א גוטע זאך אויף פסח. דער גרעסטער אויסוואהל אין קענעדע. פרייזען

פון $2.45 ביז $7.00

כאפט א קוק אויף אונזערע 50 סענטיגע נעקטייס, און איהר ווערט זיך וואונדערען פארוואס אנ־דערע רעבענען $1.00

קעפס און העטס

מירשפארען אויף 25 פראצענט. די לעצטע אמעריקאנ. און ענגליש. קעפס. שעהנע פעם־ענס געשוויפט אינגעווענינג מיט א לערערנע שוויס באנד.

רעג. $1.25 ספעשעל 85ס

הארטע און ווייכע העטס לעצטע שייפס פארשפארט א דאלער

ספעשעל $2.00

קלאדהינג דעפארטמענט

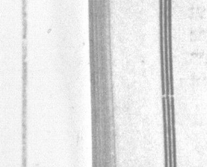

מיר האבען ניט דעם גרעסטען סטאק אין שטאדט, אבער דערפאר איז דאס וואס מיר פערקויפען אב־סאלוט פון די לעצטע סטיילס סוטס און אווערקאוטס, און מיר קענען אייך איינשפארען צום ווינצענס־טענס $5.00 אויף אירגענד וועלכע זאך איהר קויפט.

קומט ארויין אין סטאר און קוקט איבער אונזערע סחורה, געדענקט דאס אלעס וואס איהר קויפט ביי אונז אין סטאר מוז זיין צופריעדענשטעלענד אז נים קרינט איהר אייער געלד צוריק אהן אירגענד וועלכע פראגען.

די יאנג קאמפ.

אויסשטאטערס "פאר מענער וואס וויסען"

70 קווין סטריט וועסט

קאר. מיראלי סט.

אפען ביז 10 אין אונענד

די געשיכטע פון די אידישע גלייכ־בערעכטיגונג אין פערשיעדענע לענדער

די בעשרענקונגען פון מיטעל־אלטער. — די ווירקונג פון דער פראנצויזי־שער רעוואלוציאן. — נאפאלעאן און דער „סנהדרין".

א נייע פאכע פאנגט זיך אן מיט דער בעפרייאונג פון די רוסישע אידען פון טעלאלטער אין אייראפא האט זיך אנ־זייער בירגערליכער פערשקלאפונג. נעפאנגען אין דעם לעצטען העלפט פונ'ם פארשטענדיגע גלייכבערעכטיגונג, וועלכע זיי זיינען געווען אונטערוואורפען אין מי־ניינצעהנטען יאהרהונדערט. די בעשרענ־קונגען האבען זיך אונטערשידעט אין דער אין ביז מיט א פאאר וואכען צוריק געווען בעהאלטען אין דעם שלייער פון דער ווייט־פארמע, וואס זיי האבען אנגענומען אין טער צוקונפט, איז איצט א פאקט, אין דער שטרענגקייט און ביטערקייט, מיט וועלכע זיי זיינען אויסגעפיהרט געווארען, וועהרענד ביז מיט א פאאר וואכען צוריק איז א העלפט פון דעם אידישען פאלק געווען אונטערוואורפען די געמיינסטע בע־שרענקונגען און פארארטהייל אין היינט צו טאג, א דאנק דער גלייכבערעכטיגונג פון די רוסישע אידען, דאס גאנצע פאלק פריי.

עס איז כדאי אין דעם איצטיגען מא־מענט צו בעטראכטען די געשיכטע פון דער בירגערליכער גלייכבערעכטיגונג פון די אידען אין אלע לענדער, און צו זעהען, צו וועלכע כחות די אידען האבען צו פער־דאנקען זייער בעפרייונג.

איזראעל קאהען, דער פערפאסער פון „אידישען לעבען אין מאדערנע צייטען" האט פערפאסט א פאלשטענדיגע כראָנ־לאָגיע פון אידישער גלייכבערעכטיגונג. אנקאנענדיג מיט דעם פינסטערען מיטעל־אלטער, בעוויזט קאהען, אז דער גרוי זאמסטער שוגא פון אידישען פאלק אין מיטעלאלטער איז געווען די קירכע, וועל־כע האט געשאלטען און געוואלטעט אי־בער דעם שטאאט כמעט אין יעדען לאנד וואו די אידען האבען געוואוינט. און וועלכע האט בעטראכט יעדען איינעם וועלכער איז געבליבען אויסערהאלב דער קירכע אלס דער פאסענדער קרבן פאר ערגרידריינגען בעשרענקונגען אין פער־ניכטענדע צינזען. זייער ערשטען אט־העם פון פרייהייט האבען די אידען צו פערדאנקען ניט דער קירכע, נאר א בע־וועגונג וועלכע האט פערבינדעט די מאכט פון דער קירכע און האט אויף איהר פלאץ אויסגעזעצט די נעטען פון פערשטאנד. די פראנצויזישע רעוואלוציע האט צום ערשטען בעפרייט די אידען פון די מי־טעל־אלטער קייטען און האט זיי גענעבען מענשליכע רעכטע, אבוואהל דער דאזיגער בעפרייאונגס־אקט איז געקומען עטליכע יאהר נאך דעם, ווי די פעראייניגטע שטאאטען פון אמעריקא האט פראקלא מירט פאלשטענדיגע גלייכבערעכטיגונג פאר אלע מענשען אהן אונטערשיער פון ראסע אדער נאציאן. דיעזער שריט איז אבער געווען צו „העזות'דיג" פאר די אי־רעדע לענדער. די מעהרסטע לענדער האבען נאך לענגערע פערביסענע אינער ליכע געמפפע געגעבען די אידען בירגער־ליכע רעכטע ערשט אין מיטען פונם איינצעהנטען יאהרהונדערט.

די בעשרענקונגען פון מיטעל אלטער

דער ערשטער ערנסטער פערזוך צו בע־פרייען די אידען פון זייערע בירגערליכע און פאליטישע בעשרענקונגען, צו וועלכע זיי זיינען געווען אונטערוואורפען אין מי־טעלאלטער אין אייראפא האט זיך אנ־געפאנגען אין דעם לעצטען העלפט פונ'ם דיינצעהנטען יאהרהונדערט. די בעשרענ־קונגען האבען זיך אונטערשיידעט אין דער פארמע, וואס זיי האבען אנגענומען אין דער שטרענגקייט און ביטערקייט, מיט וועלכע זיי זיינען אויסגעפיהרט געווארען, אין איין פרט אבער זיינען אלע בעשרענ־קונגען געווען עהנליך: די מאכט האבען ניט געהאט די געוועהנליכע רעכטע פון בירגער. די בעשרענקונגען האבען זיך בעצויגען צו זייערע וואוין־רעכטע, צו האב־דעל און אפילו צו עפענטליכע גאטעס־דיענסט: זיי האבען ניט געטארט זיין קיין לאנדס־בעזיצער, זיי זיינען געווען אויסגעשלאסען פון ניידערגערע שולען און אויסווערוויטעטען אין מ'האט זיי ניט געגעבען קיין טהייל אין די בירגערליכע און פאליטישע טהעטיגקייטען. ווען זיי האבען אויסגעוואנדערט פון איין פלאטץ צו אן אנדערען האבען זיי געמוזט בעצאה־לען א קאפ־שטייער. קענינע און גייסטלי־כע האבען פון זיי געצאפט אלערליי צינזען פאר דער בעשיצונג פון זייערע לעבענס, וועלכע זיינען אימער געווען אין געפאהר, קורץ, זיי האבען ניט געהאט קיין שום רעכטע, אויסער דאס רעכט צו לעבען. אבער אויך דאס לעבען איז געווען אזוי פול מיט בעשרענקונגען, אז מ'האט עס אפט בעטראכט אלס לאסט, די בעשרענ־קונגען אין ענגלאנד זיינען ניט געווען אזוי פערביטערט און אונערטרעגליך ווי אין די אנדערע לענדער, ווייל דארט וועגינסטעטעס האבען זיי פערמאנט דאס וואוין־רעכט פון דעם יאהר 1655 אן און זיינען ניט געווען אונטערוואורפען די בעליידיגונג פון קאפ־שטייער: אבער אפילו אין ענג־לאנד האט דער גייסט פון טאלעראנץ מיט הונדערט און זעכציג יאהר צוריק געטראָ־גען אזא כאראקטער, אז דאס געזעץ צו נאטוראליזירען די אידען, וואס איז אנגע־נומען געווען עהנליך: נאך מעהר עס איז געווען א מאמענט אין נאפאָ־לעאָנ'ס קאריערע, בעת ער האט זיך בע־נייסטערט פאר'ן פלאן צוריקצוקעהרען פאלעסטינא צו איהרע אלטע בעלי בתים. אבער אזוי ווי ער האט געשטעלט די בעדינגונגען, אז די אידען פון אפריקא און פון אזיען זאלען זיך שטעלען אונטער זיין פאהן, איז פון דעם דאזיגען גלאהרייכען פראיעקט גארנישט געווארען. די רעלי־גיעזע רעאקציאנערען און די ערשטע־גיל־דע סוחרים פון פראנקרייך האבען צו יע־נער צייט ווייעדער אבגעפרישט די אידען פראגע. זיי האבען אויסגענוצט דעם פאקט, וואס די בייערען האבען ניט גע־קענט בעצאהלען די חובות, וואס זיי זיי־נען געווען שולדיג צו די אידען און האבען אריינגעשיקט נאפאָלעאָנען א פעטיציע, אז ער זאל אוועקנעהמען די בירגער־רעכטע פון די אידען.

דער זיעגער האט בעשלאסען איבערצו־געבען די פראגע אין דיי הענד פון די אי־דען זעלבסט און האט פערגרופען א צו־זאמענפאהר פון בעריהמטע אידען. דער צוזאמענפאהר, וועלכער איז בעשטאנען פון 111 דעפוטאטען, האט זיך פערזא־מעלט אין פאריז אין דעם יאהר 1806 און האט בעדארפט ענטפערען אויף 12 פראַ־גען, וועלכע האבען זיך בעצויגען הויפט־זעכליך צום אידישען פאטריאטיזם, גע־מישטע הייראטהען און די געזעצליכקייט פון לייהען געלד אויף פראצענט. נאפאָ־לעאָן איז געווען אזוי צופריעדען מיט די ענטפערס פון דער פערזאמלונג, דאס ער האט פערגרופען א „סנהדרין" נאכ'ן מוס־טער פון דעם אלטען סנהדרין אין ירושלים דער דאזיגער סנהדרין, בעשטעהענד פון 71 דעפוטאטען פון פראנקרייך, דייטש־לאנד, האלאנד און איטאליען האט זיך ערעפענט אונטער'ן פארזיץ פון רבי צינז־היים פון שטראסבורג, דעם 9טען פעב־ואר 1807, און האט אנגענומען א מין־טשארטער, וועלכער האט אויפגעפארערט די אידען צו בעטראכטען פראנקרייך אלס זייער פאטערלאנד, די בירגער אלס זייערע ברידער און צו ריידען זייער שפראך, דער סנהדרין האט אויך כמעט ווי נע'בשלאָס נעמישטע הייראטען, אבער האט ער קלעהרט, דאס די סינאגאגע קען עס ניט־טהייסען. נאפאלעאן האט ארויפגעלייגט אן אפיציעלען שטעמפעל אויף די בעשלי־סע פון סנהדרין און זיי זיינען געווארען די געזעצע פון אידישען קהלות. דער ראזיגער סיסטעם איז געבליבען אין קראפט ביז'ן יאהר 1905 און איז גילטיג אויך היינט אין בעלגיען און עלזאס. דער העכסטער פונקט פון אידישער גלייכבע־רעכטיגונג אין פראנקרייך איז דערגרייכט געווארען אין יאהר 1831, ווען ס'איז בע־שלאסען געווארען, אז שולען און רבנים אזוי וי קירכען און קריסטליכע גייסטלי־כע, זאלען געשטיצט ווערען פון דער נא־ציאנאלער קאסע.

אסטראנאמישע דרעסעס

א דרעסמייקער פירמא, וואס בעזארגט אריסטאָקראטישע מיט לבנה דרעסעס, שטערן־ווייסטלעך א'ן עהנליכע מלבושים לויט די פעט־ערנס פון הימעל.

שווערע צייטען קומען אן פאר אונ־זערע דרעסמייקערינס, עס איז נאך ניט געווען, וואס דער קאפ דארף דארען אי־בער אערדע מארע און איז נאך ווענינ־ער מען פערליערט די כחות איידער מען בויעט אויף א רדעס פון דעם סקווירט ביינדינג ביז דעם יאוק פון דער ווייסט, האט אלץ איז פאר א דרעס־מייקערין ניט גענוג, נור מען פאדערט שוין נאר פון איהר א נייע זאך, א זאך, פון וועלכע קיין דרעסמייקער זייט די וועלט שטעהט האט ניט געוואוסט.

א היינטיגע דרעסמייקערין, וואס וויל האבען אריסטאָקראטישע אסטאָ־מערקעס, מוז אויף פערשטעהען אס־טראָנאָמיע, זי מוז זיין א שטערן־זעהרין און מוז זיך אבגעבען מיט הימלישע זאַ־כען. אום אויפצונעהען א סטילישע דרעס וואס זאל פיטען די אריסטאָקראטיע, מוז די דרעסמייקערין קוקען אויפ'ן הי־מעל און שטודירען די פלאנעטען.

איהר וועט פרעגען וואס האט א פאטש צו גוט שבת און וואס פאַ־ראַ שייכות איז דאָ צווישען א סילקענעס שיטה־נאון אדער א וועלוועטענע פרינצעס און די הימלישע קערפער? אבער נור א גרייער קען שטע־לען אזא פראגע. דער וואס וויים די מאָרע און וואס קען די אריסטאָקראטישע דאַ־מען וועט נאר ניט איבערראשט ווערען, הערענדיג אז מען פאדערט פון א דרעס־מייקערין אסטראָנאָמיע.

די רייכע אריסטאָקראטישע דאמען זיי־נען כמעט אלע זעהר פאנאטישע. זיי קע־נען פערברענגען א ווייל־ען, אונגעצייטען לעבען, אבער זיי זיינען זעהר אבערגלייי־ביש. אויב זיי זיינען קאטוליצקעס, מו־זען זיי זיך מתודה זיין פאר'ן גלח און אויב זיי געהערען צו אנאנדער אמונה, מו־זען זיי האבען זייערע קמיעות, זייערע אנ־דערע זאבאבאנעס און זיי גלייבען שטארק אין גלוק.

דיעזען כאראקטער פון די אריסטאָ־ראטקעס האט א לאנדאנער דרעסמייקער גאנץ גוט דורכגעשטודירט און ער איז גע־פאלען אויפ'ן פלאן, צו נעהמען מזל'דיגע דרעסע. ער האט זויים אין ברייט בע־קאנט געמאכט זיינע רייכע אָקסטאָמער־קעס, אז אויסער דעם וואס ער איז א גו־טער דרעסמייקער פערשטעהט ער טאקע צו נעהען נור אזעלכע דרעסעס, וואס ברענ־גען גליק. דורך זיינע דרעסעס קען יעדער אָקסטאָמערקע דערגרייכען איהר געהייטען וואונש, ווארום ער איז אין אסטראלאנ־ער לייענט פון די שטערען יעדענס מזל אין העטס, וועלכע מיזען ברייننען גליק.

ער האט איינגעפיקסט א גרויסארטיגע דרעסמייקינגשאפ, וואס שטיגט נאך אויבער די בעריהמטע דרעסמייקינג זא־לאנען פון ריי דע לא פע, אין פאריז און פון אלע זייטען האבען זיך צו איהם א־לאן געטראָן די דייכסטע דאמען צו בע־שטעלען זייערע אסטראנאמישע דרעסעס אין העטס, וועלכע מיזען ברייننען גליק.

אין דאמען, צום ביישפיעל, קומט צום דרעסמייקער און ערקלעהרט איהם איהר געהיימען וואונש, אז זי זאל האבען חן אין דיי אויגען פון די מענער און יעדען מאן, וואס וועט איהר דערזעהען, זאל זיך פער־ליעבען אין איהר איבער די אויערען. דער אסטראנאמישער דרעסמייקער שטעלט דעזען קאסטאָמערקע אונטער דער רובריק פון דעם שטערן וועגנס אין ער מאכט פאר איהר א ווענס־טואלעט. די דרעס אונטער דעם שטערן ווענס איז פון גרינעס שטאף, די העט אין פון מאט־גרינע שטרוי מיט א דונקעל גרינעס ריבאן און מיט רויטע ראזען.

אנאנדער אריסטאָקראטקע ווינשט זיך נור א פערהליכען לוסטיגען לעבען און דער דרעסמייקער פיט איהר צו א מערקור־דרעס. עס איז פון שנעווייסע סילק מיט שווארצע באדערס און מיט שווארצע סילקענע באטאנס. דער העט איז פון שווארצע און ווייסע שטרוי מיט ווייסע ריבאן אין שווארצע שטרייפען, ווי עס איז איצט ארין אין דער מאָדע אפילו אין אונ־זער איסט סייד.

א דרוטע דאמע גלויבט אז זי איז גע־בארען געווארען אין דעם מזל פון יופיטער, וועלכער מוז איהר ברענגען גליק. נו, איז דא פאר איהר א יופיטער־מואלעטע. דער קאלאר פון די יופיטער דרעס איז פירפור־דייט מיט העל־רויטע בארדערס, די באַ־טאנס זיינען בענולט און דערצו טראגט זי א פודפוררויטען העט מיט פייער־רויטע בלומען.

עס זיינען אויך דא דאמען, וואס פאנ־טאזירען פון הער לבנה און זיינען איבער־צייגט, אז נור די לבנה קען זיי ברענגען גליק, דאן מוז זי טראגען א לבנה־העט, וואס איז געמאכט פון בלאס גרויע שטרוי מיט גרויע פערדערען און מיט א מאָטען זיל בער־באנד אדום דעם „קראון". די לבנה־דרעס איז אויך פון בלאס־גרויען סילק אויף וועלכען עס זיינען דא און דארט צו וואַרפען מאט־זילבערנע שטראהלען, פונקט אזוי ווי עס קומט ארויס פון דער לבנה.

אדער מען קען זיך נעהמען א לבנה־דרעס פון העלגרויע שיפאן איבער א פע־טיקאוט פון בלאס געלבע סילק מיט זיל־בער עטבראידערי. דערצו טראגט מען נאך טהייערע דימאנטען, וועלכע פער־נער צייט, די אידישע ארבייטער קענען אויך אויסטוישען זייער ארבייטס ארט, ווען זיי וויילען דאס טהון צוליעב'ן בעקו־מען כשר עסען, זיי קענען אויך אריינ־טרעטען אין די פראפעסיאנאלע פעראיי־נען פון די דייטשע ארבייטער, וואס נעה־מען אויף אהן שום נאציאנאלע אדער רעלי־גיעזע בעגרענצונגען אלס פערזאנען, וואס נעהערען צו דערזעלבער פראפעסיע.

J. P. BICKELL & CO.
סטענראדט בענק בילדינג טאראנטא
תבואה
קאטאן
סטאקס

פערקופיין, סאבאלט
און ניד־יארק סעקיוריטיעס
וועכענטליכען בריעף וועגען מארקעט
ווערט צוגעשיקט פריי אהן נעלד.
אויף פערלאנג
ROBERT E. KEMERER & CO.
108 Bay St.
(מעמבערס פון סטענדערט סטאק עקסטשיינדזש)
108 בייי סטריט — — טאראנטא

פערקיופיין גאלד קעמפ
די לעצטע אינפארמאציעס קענט איהר קריגען ווען איהר וועט זיך סובסקרייבען פאר דעזעם פערקיר־פיין הערלדל.
סויטה פערקיופיין, אנטעריא.
פרייז פאר קענערע $1.50. פערא־ניגטע שטאאטען $2.80 א יאהר.

CHAS. A. STONEHAM & CO.
(עטאבלירט 1903)
23 מעלינדא סטרי. טאראנטא. טעלעפאָן מיין 1—2580.
41 בראאד סטריט, ניו־יארק.
קאבאלטס, פארקיופיין קופער מאטאר אויל אין אינדוסטריאל סטאק
פאר קעש, אדער מעסיגע מארדזשין. אונזער פופצעהן הונדערט מויל פריי־ווארט ווייל סיסטעם דערגרייכט אלע מארקעטס. וועכענטליכע מארקעט לעטערס פריי.
„ניטא קיין פראמאשאנס"

כשרה משקאות לפסח
קול מבשר מבשר ואומר
דיסט. אורביין ליקער סטאר
לאזט ווייסען אלע קאסטאמערס דאס זי האט פיר דעם יאהר ספעציעל אימפארטירט
פסח'דיגע
משקאות
California Peach Brandy
The BEST IMPORTED
St. Urbain Liquor Grocery
MONTREAL, CAN.
דירעקט פון דער בראנזווילער פרוכט דיסטע־לערי ברוקלין, ווי איך האבען מיר אזי אייגענעם סטאק נאך פון דער בעפאר דער מלחמה תחת השגחת הרבנים כשר לפסח, מיט די פאלגענדע פרייזעס:—

	3 באטעלס	6 באט.	12 באט.
אונגארישע סלייוואוויטש	—	$3.50	$6.50	$12.00
קאלעפארני גרייבס ברענדי נומער 1.	—	4.00	7.75	15.00
קאלעפארני גרייבס ברענדי נומער 2.	—	3.50	6.50	12.00
הייוועון ברענדי	—	3.50	6.50	12.00
ווישניק נומער 1.	—	3.50	6.50	12.00
ווישניק נומער 2.	—	3.00	5.50	10.50
חברין ברענדי	—	4.00	7.75	15.00
פיטש ברענדי,	—	3.50	6.50	12.00
ליפסקים רוסישע 90 גראד,	—	4.50	9.00	18,00
ליפסקים רוסישע 80 גראד,	—	4,25	8,50	17.00

היימישע ווייענען זיסע און זייערע רויטע און ווייסע פער א גאלאן פון $1.75 $2.00 $2.50 3.00

אנטעריאר אידען
די סטארביין ליקער סטאר האט שוין איבערציגט איהרע קאסטא־מערס אין דער פינקטליכקייט פון דער דעליזיזערי, ווי איך איהרע ראיעלע סחורה, איך יעצט אויב איהר ווילט האבען איין עונג יום־טוב און כשר לפסח וועט איהר דאס בעקומען ווען איהר וועט אר־דערען גאר ביי סטארביין ליקער סטאר.
לכבוד פסח בעצאהלען מיר אלע ארדערס פיר עקספרעס, ארדעס צו:
St. Urbain Liquor Store
51 VITRE W. MONTREAL
פראופרייעטארס
ניסן פינקעלבערג, מייער בערענשטיין
שאול אסטראווסקי

פון דער אלטער וועלט

א טערקישע אידישע דעפוטאציע ביי קייזער קארל.

דעם 29 יאנואר האבען דער קייזער קארל און די קייזערין אויפגענומען א דע־פוטאציע פון דעם פערבאנד פון די טער־קישע אידען אין ווען. די מיטגלידער פון דער דעפוטאציע זענען געווען דער נעמייג־דע ראבינער, דער נעמיינדע פרעזידענט און עטליכע פון די אנגעזעהענסטע גע־מיינדע מיטגלידער, ווען דער נעמיינדע ראבינער, דער חכם מיכל פאפא האט גע־מאכט די ברכה איבער דעם קייזער און ערלויבט געווארען די מיטגלידער פון דער דעפוטאציע צו בערעקען דעם קאפ.

שוין אונטער דער בעריהמטער רע־גיערונג פון דער קייזערין מאריא טערע זיא — האט צווישען אנדערעם דער חכם אין זיין רעדע געזאגט — האבען „די שפאניאלען, וואס זענען פון אריינען גע־קומען אין דער קייזערליכער הויפט און רעזידענץ שטאדט וויין געבילדעט א חברה'שאפט, וועלכע האט אין דער אלער העכסטער אנערקענונג פאר די פערדיענס טען פון איהרע מיטגלידער אויפ'ן גע־ביעט פון ענטוויקלען די האנדעלס־ביי־ציהונגען מיט דער אטאמאנישער מלוכה, ערהאלטען די פריוילעגיעס פון א אויטא נאמער געמיינדע און דאס רעכט פון פריען און עפענטליכען אויסאיבען פון גאטעס דיענסט. אויף דעם אופן איז די דאזיגע אונזערע חברה'שאפט געווען די ערשטע פון דער מלוכה אנערקענטע אידי־שע געמיינדע אין עסטרייך.

דער חכם האט דאן פייערליך אויס־גערויקט די געפיהלען פון דאנקבארקייט. נעטריישאפט און ליעבע פון די טערקישע אידען צו זייער „צווייטער היים" און צום האבסבורגישען הויז, פאר וועלכען זיי טו־הען תפילה גלייכצייטיג ווי פאר דעם סול־טאן.

דער קייזער האט דארויף גענעבען פאלגענדע תשובה: מיט א הארציגען גרוסונג פון פערבאנד פון די טערקישע דאנק נעהמען די קייזערין און איך די בע־אידען און די ברכות, וואס זענען אונז אזוי וואהל אויסגעדרוקט געווארען.

עס איז פאר מיר א גרויסע בעפריע־דיגונג, וואס איך קען אייך עמפפאנגען אלס אנגעהעריגע פון דער אזוי שטארק מיט אונז וואפענברידערליך פערבינדטער אטאמאנישער מלוכה, און וואס איך זעה דא א בעשטעטיגונג פון דער ליעבע און אנהענגליכקייט צו דער צווייטער היים מיט וועלכער עס זענען אדורכגענומען די מיטגליעדער פון פערבאנד „ספרדים", געריהרט, וואס אין די תפלות פאר דעם מיר נאהנט בעפריינדעטען הערשער, דעם סולטאן, דערמאנט איהר אויך מיך, ווינש איך, אייער קהלה זאל וואקסען און בלי־הען, און איך פערזיכער איהך, אז איך בין אייך שטענדיג גוט געגייגט".

די פוילישע אידישע ארבייטער אין דייטשלאנד.

די אידישע ארבייטער פון פוילען, וואס געפינען זיך אויפ ארבייט אין דייט־שלאנד, האבען לויט א נייער פעראָרדנונג בעקומען פיעל פערלייכטערונגען, גלייך ווי די פוילישע ארבייטער פון אנדערע גלויבענס און נאציאנאליטעטען, דער־ווייפט איז וואס עס ווערט זיי אויב זיי ווי־לען געגעבען אורלויב צו פאהרען אהיים, אין דער ביטע ווענען אורלויב דארף איינ־געגעבען ווערען, ווי לאנג מען וויל ווייר־לען אין דער היים און אונטער שרייבען א התחיבות. צוריקצוקומען אין דער נעהערי־גער צייט, די אידישע ארבייטער קענען אויך אויסטוישען זייער ארבייטס ארט, ווען זיי וויילען דאס טהון צוליעב'ן בעקו־מען כשר עסען, זיי קענען אויך אריינ־טרעטען אין די פראפעסיאנאלע פעראיי־נען פון די דייטשע ארבייטער, וואס נעה־מען אויף אהן שום נאציאנאלע אדער רעלי־גיעזע בעגרענצונגען אלס פערזאנען, וואס נעהערען צו דערזעלבער פראפעסיע.

זונטאג דער מזרחי יובילעאום

דער פופצעהען יאהריגער מזרחי יו־בעליאום וועט שטאטפינדען דיעזען מוצאי פסח פון די ערשטע טעג זונטאג דעם 8־טען אפריל, 8 אוהר אבענד אין דער לי־באוויטשער שוהל, קאר, גרענדוש און רע־ניסאן עוו.

א רייכע פראגראמע וועט דורכגע־פיהרט ווערען ביי דיעזער יובילעאום פער זאמלונג, אויך וועלען אויסגעקליבען וועד־רען פערשיעדענע ועדים, צווישען זיי איין ועד הפועל, וועלכער זאל זיך אפגעבען מיט שטאדטישע אנגעלעגענהייטען וואס בייטיגען זיך אין פעראנטוואורטליכע בעלי בתים, וואס אלען זיך מיט דעם אפגעבען און צו זעהען אז דער רוח התורה והמלאה זאל ניט אויסגעשלאסען ווערען מעניני ישראל.

דער מזרחי אינ'ם משך פון זיין פופ־צעהען יאהריגען עקזיסטענץ אין דער אידי־שער וועלט האט זיך גענוג ארויסגעציינט אלס א ווירקזאמע קראפט, מיט לעבען און בעגייסטערונג, דארום איז ווערטה אז זיינע אנהענגער און פאטראניזער זאלען פערגרעסערט ווערען אין גרויסע מאסען.

אלע מיטגליעדער און אלע אידען וואס האבען תקות העתיד אין זייער האראצען זיינען דרינגענד געבעטען צו בעזוכען דיע זען מוצאי יום טוב'דיגען פערזאמלונג אין די ליבאוויטשער שוהל.

בברכת החג וכחבת ציון.
אגודת המזרחי דטראנטא

א מעשה'ל

די צוויי חברים ד
רבי שמעון בן חלפתא
מען געלערנט אין דער
רבי יהודה אין דער
אמהל פאר פסח האבע
אין נאס איז עפעס א
דער, אין מענער פרוי
ארום און פילען אין די
דענע אויסגעשריי־
ביי רבי חייא, וואס טו
דער הינער עולם אין נא
געווענליך? ענטפערט
כ'איז דאך עפעס פאר
ציינער לויפט אויפ'ן
אייף פסח וואס מען כ
טוב, סיי מלבושים כ
תכשיטים, פרענט איהם
אבער וואס טהוט דער א
ניט קיין געלד איינגעקי
רבי חייא, דער וואס הא
פאר פסח, געהט צו וועל
הבית־ און פאדערט ביי
געלד א קאנטע אויף ד
ער וועט ביי איהם אבאר
און יענער גיעט איהם, ה
וואס צו מאכען פסח.
שמעון, נו אויב אזוי, וו
זען געהן צו מיין בעל הב
דערען פון איהם געלד פ
רבי יאנג סציאליסט קל
איך שרייב דעם ארטיק
א „פינפערייל" פאר'ן גע
טא, האט זיש מיר א
וככן ויהי בחצי

אינטעליגענט

כלל טהויער שלאפען
אידישע אקטיאדען וו
קעשירם מאכען פלי
גבאים שלאגען זיך
קרעמער לעבען בשל
אין די אייז קרים פאר
א מיסעס מיט'ן באָרד
אידען טרייבט מען ב
ניקאלאי וואלט וועלען
ראספוטין האט פערבר
אליאדאר האט אויסג
ווייל הערלעם האט חשש צו
דער אידישע קאנגרעס
דער רעראקטאר פון „
רב ראזענבערג דרעהט
רב לייוויי פערשפרעכט
רב נאָרדאָן „טימעלט"
רב ווייגריב שלאפט ב
כ. גאלדסטיין „פפיטשע
מר. בירענבוים האט גע
די „פועלי ציון" וועלע
דער יאנג סציאליסט קל
איך שרייב דעם ארטיק
א „פינפערייל" פאר'ן גע
טא, האט זיש מיר א
וככן ויהי בחצי

א מעשה'ל

די צוויי חברים ד
רבי שמעון בן חלפתא
מען געלערנט אין דער
רבי יהודה אין דער
אמהל פאר פסח האבע
אין נאס איז עפעס א
דער, אין מענער פרוי
ארום און פילען אין די
דענע אויסגעשריי־
ביי רבי חייא, וואס טו
דער הינער עולם אין נא
געווענליך? ענטפערט
כ'איז דאך עפעס פאר
ציינער לויפט אויפ'ן
אייף פסח וואס מען כ
טוב, סיי מלבושים כ
תכשיטים, פרענט איהם
אבער וואס טהוט דער א
ניט קיין געלד פ
רבי חייא, דער וואס הא
פאר פסח, געהט צו וועל
הבית־ און פאדערט ביי
געלד א קאנטע אויף ד
ער וועט ביי איהם אבאר
און יענער גיעט איהם, ה
וואס צו מאכען פסח.
שמעון, נו אויב אזוי, וו
זען געהן צו מיין בעל הב
דערען פון איהם געלד פ
רבי יאנג סציאליסט קל
איך שרייב דעם ארטיק
א „פינפערייל" פאר'ן גע
טא, האט זיש מיר א
וככן ויהי בחצי

די געשיכטע פון די אידישע גלייכ־בערעכטיגונג אין פערשיעדענע לענדער

די בעשרענקונגען פון מיטעל־אלטער. — די ווירקונג פון דער פראנצויזי־שער רעוואלוציאן. — נאפאלעאן און דער „סנהדרין".

א נייע פאכע פאנגט זיך אן מיט דער בעפרייאונג פון די רוסישע אידען פון זייער בירגערליכער פערשקלאפונג. פאלשטענדיגע גלייכבערעכטיגונג, וועלכע איז בין מיט א פאאר וואכען צוריק געווען בעהאלטען אין דעם שלייער פון דער ווייטער פארמע, איז איצט א פאקט, און וועהרענד בין מיט א פאאר וואכען צוריק איז א העלפט פון דעם אידישען פאלק געווען אונטערוואורפען די געמיינסטע בע־שרענקונגען און פארארטהייל אין היינט צו טאג, א דאנק דער גלייכבערעכטיגונג פון די רוסישע אידען, דאס גאנצע פאלק פריי.

עס איז כדאי אין דעם איצטיגען מא־מענט צו בעטראכטען די געשיכטע פון דער בירגערליכער גלייכבערעכטיגונג פון די אידען אין אלע לענדער, און צו זעהען, צו וועלכע כחות די אידען האבען צו פער־דאנקען זייער בעפרייונג.

איזראעל קאהען, דער פערפאסער פון „אידישען לעבען אין מאדערנע צייטען" האט פערפאסט א פאלשטענדיגע כראָנ־לאָגיע פון אידישער גלייכבערעכטיגונג. אנקאנענדיג מיט דעם פינסטערען מיטעל־אלטער, בעוויזט קאהען, אז דער גרוי זאמסטער שוגא פון אידישען פאלק אין מיטעלאלטער איז געווען די קירכע, וועל־כע האט געשאלטען און געוואלטעט אי־בער דעם שטאאט כמעט אין יעדען לאנד וואו די אידען האבען געוואוינט. און וועלכע האט בעטראכט יעדען איינעם וועלכער איז געבליבען אויסערהאלב דער קירכע אלס דער פאסענדער קרבן פאר ערגרידריינגען בעשרענקונגען אין פער־ניכטענדע צינזען. זייער ערשטען אט־העם פון פרייהייט האבען די אידען צו פערדאנקען ניט דער קירכע, נאר א בע־וועגונג וועלכע האט פערבינדעט די מאכט פון דער קירכע און האט אויף איהר פלאץ אויסגעזעצט די נעטען פון פערשטאנד. די פראנצויזישע רעוואלוציע האט צום ערשטען בעפרייט די אידען פון די מי־טעל־אלטער קייטען און האט זיי גענעבען מענשליכע רעכטע, אבוואהל דער דאזיגער בעפרייאונגס־אקט איז געקומען עטליכע יאהר נאך דעם, ווי די פעראייניגטע שטאאטען פון אמעריקא האט פראקלא מירט פאלשטענדיגע גלייכבערעכטיגונג פאר אלע מענשען אהן אונטערשיער פון ראסע אדער נאציאן. דיעזער שריט איז אבער געווען צו „העזות'דיג" פאר די אי־רעדע לענדער. די מעהרסטע לענדער האבען נאך לענגערע פערביסענע אינער ליכע געמפפע געגעבען די אידען בירגער־ליכע רעכטע ערשט אין מיטען פונם איינצעהנטען יאהרהונדערט.

די בעשרענקונגען פון מיטעל אלטער

דער ערשטער ערנסטער פערזוך צו בע־פרייען די אידען פון זייערע בירגערליכע און פאליטישע בעשרענקונגען, צו וועלכע אידען פון פראנקרייך, איינגעצאהמט אין

פריהלינג טערמין עפענט זיך
דיענסטאג דעם 10־טען אפריל און פאלט ארויף אין דער זומערדינען סעסיע פון דעם 3־טען יולי. ניטא קיין געצוואונגענע וואקאציע. ניטא קיין צייט פערלוסט. קומט. א פרייער קאטאלאג. שרייבט שאא'ם סקול טאראנטא 7—383 יאנג סטריט.

Labatt's
ארדערט ליקערס דורך פאסט
מיר האבען א גרויסען סטאק פון היימישע און אימפארטירטע ווייען און ליקערס פון אלע אנערקענטע סחורות.
שרייבט נאך אלע איינצעלהייטען וועגען א פרייז ליסטע, און ארדער פארמס צו
JOHN LABATT, Limited
8 St. Helen St. - Montreal, Que.
מיר שיקען אין אלע געגענדען פון קענערע לויט די געזעצען פון דעם לאקאלען טעמפערענץ געזעץ.

טאראנטא קאנסערוואטארי און מוזיק
וו. ס. וואנט מיוזיקאל דאקטאר, מוזיק דירעקטאר.
אונפערגלייכליכע מעגליכקייטען פאר פראפעסיאָנעלע און ניט פרא־פעסיאָנעלע סטודענטען אין אלע אינסטראקציאָנען פון מוזיק אָבטיי־לונגען.
שילער ווערען אויפגענומען צו אלע צייטען.
שיקט נאך א יאהר בוך, לאקאל סענטער סילאבוס, און פרויען רעזי־דענס פאמפלעט.
קאנסערוואטארי סקוהל פון אוסדרוק
ספעשעל קאלענדער. פ. ה. קוירקפאטריק דאקטאר פילאז. פרינציפאל פאלקס פארלעזונגען, פיזישע און שטימען ענטוויקלונגען. דראמאטישע קונסט און ליטעראטור.

קאסט פאר פרינטערס
איך אהר דארפט אללסטראציעס לייבעל דעזיינס, אדער ענגרייווינגס פון אלע סארטען טעלעפאנירט צו
ווילקאקס ענגרייווינג קא.
101 קינג סטריט וועסט
(אין די ריער)
783

ובכן ויהי בחצי הלילה

א קאפיטעל פון דער מאדערנער הגדה

איבערגעגעבן דורך ל. ראזענבערג

„אינטעלינענטען" שווינען נעבעך ביים גרינעם טיש — בחצי הלילה
כלל טהויר שלאפען אויף מיטינגען בחצי הלילה
אידישע אקטיארען וואכטען אויפ'ן פובליקום ביז — — — בחצי הלילה
קעשירס מאכען פליטה. — — — — בחצי הלילה
גבאים שלאגען זיך ביי עליות ביז — — — בחצי הלילה
סעקרעטערס מאטערען זיך איבער א חשבון ביז — — — בחצי הלילה
רעמער לעבען בשלום — — — — בחצי הלילה
אין די אייז קרים פארלאדן קומען קאסטימער בחצי הלילה
א מיסעס מיט'ן בארדער מאכען א ווכרח — — — בחצי הלילה
אידען טרייבט מען ביז טאג און — — — בחצי הלילה
ניקאלאי וואלן וועלען אנטלויפען — — — בחצי הלילה
ראספוטין האט פערבראכט מיט דער צארינא — — — בחצי הלילה
אליאדאר האט איינגעזאגט סודות פון — — — בחצי הלילה
ווילהעלם האט חשק צו כאפען ווילסאנען אין א ווינקעלע בחצי הלילה
דער אידישער קאנגרעס אין קענדערע וועט געהאלטען ווערען בחצי הלילה
דער רעראקטאר פון „זשורנאל" שוויצט ביי די „עדיטאריעלס" ביז בחצי הלילה
רב ראזענבערג דרעהט די פאות ביז — — — בחצי הלילה
רב ליווי פערשפרעכט פיעל בייטאג איז אבער מקיים — בחצי הלילה
רב גארדאן „טימעלט" פון בייטאג ביז — — — בחצי הלילה
רב וויינריב שלאפט בייטאג אין — — — בחצי הלילה
מ. גאלדסטיק „ספיטשט" ביי א מיטינג און דרעהט מיט'ן קייטעלע ביז בחצי הלילה
מה. בירענבוים האט געכאפט א פסק איבער א וויהי בחצי הלילה
די „פועלי ציון" וועלען גרינדען א פאלקס יוניווערזיטעט בחצי הלילה
דער יאנג סציאליסט קלוב דארף בעסער אבהאלטען זיינע מיטינגען בחצי הלילה
איך שרייב דעם ארטיקעל — — — — בחצי הלילה
א „פינפערליי" פאר'ן ארטיקעל וועט מען מיר געבען אין חלום בחצי הלילה
טא, האט זשע מיר א גוטען פסח — — — — בחצי הלילה
ובכן ויהי בחצי הלילה.

א מעשה'לע פון מדרש

פון רב י. ראזענבערג

די צוויי חברים רבי חיא רבה מיט רבי שמעון בן חלפתא האבען ביידע צוזאמען געלערנט אין דער גרויסע ישובה פון רבי יהודה. אין דער שטאדט טבריה. אמהל פאר פסח האבען זיי געהערט אז אין נאס איז עפעס א גערויש א געפיל דער, און מענער פרויען קינדער לויפען ארום און פילען אן די לופט מיט פערשיי דענע אויסגעשריי. פרעגט רבי שמעון ביי רבי חייא, וואס טומעלט עפעס אזוי דער היגער עולם אין נאס היינט מעהר ווי געוועזליך? ענטפערט איהם רבי חייא: ס'איז דאך עפעס פאר פסח, יעדער איינער צינער לויפט אויפ'ן מארק איינקויפען אויף פסח וואס מען ברויכט לכבוד יום טוב, סיי מלבושים סיי משקאות סיי תכשיטים, פרעגט איהם ווידער רבי שמעון אבער וואס טהוט דער ארומאן וואס האט ניט קיין געלד איינצוקויפען? ענטפערט רבי חייא, דער וואס האט ניט פערדינט פאר פסח, געהט צו וועלכען ריינען בעלי הבית און פאדערט ביי איהם פאראויס געלד א קאנטע אויף דער ארבייט וואס ער וועט ביי איהם אבארבייטען נאך פסח און יענער נעמט איהם, האט ער שוין פאר וואס צו מאכען פסח. זאגט איהם רבי שמעון, נו אויב אזוי, וועל איך אויך מו זען געהן צו מיין בעל הבית און וועל פא דערען פון איהם געלד פאראויס.

אזוי ווי רבי שמעון איז געוועזען שטארק פערנומען מיט תורה לערנען האט ער קיים צייט געהאט איין שטונדע אין טאג צו טהון עפעס א מלאכה, פון וואס ער האט קוים פערדינט גאנצע הונדערט גולדען א יאהר, דאס הייסט קוים צוויי גולדען א וואך, האט ער זיך מיישב געוועזען אז אפילו ער זאל שענקען פועל'ן ביי דעם בעל הבית ער זאל איהם געבען עפעס פאראויס, וועט ער דאך אויך פון דעם קיין פסח ניט קאנען מאכען, דארום איז גלייכער ער זאל זיך בעסער ווענדען צום העכסטען בעל הבית, וועלבער דער נערט די גאנצע וועלט און זאל ביי איהם פרעגען, היתכן פאר וואס זאל ער ערגער זיין פון אלע אידען, ער זאל ניט קענען פסח מאכען ווי מען דארף.

ער איז דארום געגאנגען אונטער דער שטאדט, וואו ס'איז געוועזען א קליין וועלדעל מיט גערויכטע בוימער, דארט האט ער תפלה געטהון און האט פארגעלעגט זיינע טענות פאר דעם הייליגען באשע"פער.

באלד האט ער דערזעהן ווי א האנד לאזט זיך אראב פון הימעל און דערלאנגט איהם א שעהנעם פערעל. רבי שמעון האט מיט שרעק דעם פערעל צוגענומען און ער איז באלד געגאנגען צום ראש הישיבה רבי יהודה הנשיא און האט עס געוויזען דער נשיא איז טאקי געוועזען א מבין אויף די פערעל, האט ער ביי איהם געפרעגט: זאג נאר מיר שמעון, וואו האסט דו דאס בעקומען אזא שעהנע פערעל? עס איז דאך עפעס גאר א טייערער אנטיק, מען דארף א גרויסען מבין ער זאל וויסען אבצושאטצען די וועהרע פון דעם אוצר.

האט רבי שמעון דערצעהלט פארן נשיא אלעס וואס ער האט געטהון. האט דער נשיא צו איהם געזאגט: אויב אזוי לאז ביי מיר איבער די טייערע פערעל, איך וועל דיר געבען דריי גאלדענע רענד לעך, זאלסט דערווייל איינקויפען אלעס און מאכען א שעהנעם פסח, נאך יום טוב וועל איך מודיע זיין אז עס געפינט זיך אזא אוצר צו פערקויפען, וועלען קומען פערשידענע סוחרים, אזוי וועסט דו ניט די סחורה פערנאגען און וויפעל מען וועט געבען, וועסט דו דיר די נעלד צו צעמען און וועסט שוין ניט לעבען אזוי ברחקות.

רבי שמעון האט צוגענומען די דריי רענדלעך, איז ארויס אויפ'ן מארק, האט

דערהערענדיג דעם סיר איז זי דער ציטערט געוואָרען און האט צו איהם אזוי געזאגט: הער מיך צו שמעון, לויט ווי איך זעה קענסטו אויספיהרען אז אויף יענער וועלט זאל דיין קרוין זיין מיט איין פע רעל וועניגער ווי די קרוינען פון דיינע חברים, דארום פאלג זשע מיך, נעה באלד און גיב אב אומעטהום אלעס וואס דו האסט איינגעקויפט, גיב צוריק צו דיין רבין די דריי רענדלאך און נאכהער זאלסט דו צוריק געבען די שענע פערעל צום הי מעל, ס'איז גלייכער צו זיין פארשעמט אויף דיעזער וועלט, אייהער צו האבען עס וואס א בושה דארט אויף יענער ליכטיגער וועלט.

איבעררעדען אבער די פרוי האלט זיך איבעררעדען אבער ד יפרוי האלט זיך טעסט ביי איהר בעשלוס, אז רבי שמעון האט געזעהן, אז זיינע רייד ווירקען וועניג אויף איהר, איז ער געגאנגען צו זיין רבין דער נשיא און האט איהם דערצעהלט זיי נע צרות, דער נשיא האט באלד געשיקט רופען רבי שמעון'ס פרוי, און האט איהר געפרעגט, פאר וואס איז זי אזוי מצער איהר מאן וואס איז אן אמת'ר צדיק, האט זי גענטפערט, טאקי איבער דעם וויל מיין מאן איז א צדיק און ער איז ביי מיר זעהר טייער, וויל איך ניט ער זאל זיין פארשעמט אויף יענער וועלט, ער זאל האבען אין זיין קרוין מיט איין פערעל וועניגער, ווי אין די קרוינען פון זיינע חברים.

האט דער נשיא צו איהר געזאגט: זארג דיך ניט וועגען דעם, אויב עס וועט ראדט פעהלען דיין מאן א פערעל אין זיין קרוין, וועל איך איהם דארט שאפען אן אנדער פערעל.

ענטפערט איהם די פרוי: הייליגער נשיא! אויף דער וועלט זענען מיר טאקי זוכה צו זעהן אייער ליכטיג פנים, אבער אויף יענער וועלט וועלען מיר דען האבען די זכיה צו זיין מיט אייך צוזאמען? האט אידר תלמידיסטען דען ניט ערקלערט, אז אויף יענער וועלט האט זיך יעדער צדיק א בעזונדערע וועלט פאר זיך, אזוי ווי שלמה המלך האט געזאגט אין קהלת "כי הולך האדם אל בית עולמו" אז יעדער מענש געהט דארט צו זיין איינענע וועלט?

דאן האט דער נשיא מודה געוועזען אז די פרוי האט רעכט, און ער האט גע זאגט צו רבי שמעון: נעם דעם פערעל, נעה און גיב זי אב צוריק דארט וואו די האסט זי גענומען, און די דריי רענדלעך שענק איך דיר אויף פסח.

רבי שמעון האט אזוי געטהון, איז געגאנגען אויף דעם זעלבען ארט און האט געבעטען מען זאל ביי איהם דעם פערעל צוריק נעהמען, די זעלבע הימלישע האנד האט זיך ווידער בעוויזען און האט עס ביי איהם צוריק גענומען.

(פון מדרש רות)

ביים „כותל-מערבי"

דר. יוסף קלויזנער

פון זיין בוך „עולם מתחזה"

ווען איך בין נאך געוועסען אין באהן וואס פיהרט אין ירושלים, האט מיר איי נער פון מיינע בעקאנטע געזאגט:

— אז דו וועסט חיינט ערב פסח קומען אין ירושלים, זאלסט דו ניט געהן צוליך צום כותל מערבי נאר אונז מארגען, דעם ערשטען טאג פסח. חיינט איז א וואכעריגער טאג און די קבצנים וואס שטעהען אויסגעשטעלט אויפ'ן וועג וואס פיהרט צום "כותל" וועלען דוך ווי ביינען בעפאלען, ביי די הענד אזן ביי די פאלעס שלעפען אין נדבות מאנען; און צוליעב דעם וועט דער גאנצער איינדרוק פון דער וואנט פערלארען געהן. מארגען אבער איז יום טוב, מען מאנט קיין נדבות ניט וועסט דו זיך קענען רוהיג איבערגעבען צו דיינע געפיהלען.

איך האב מיך איינגעהערט אין דער קלוגער עצה און האב אין מיין הארצען מסכים געוועזען; און א האלבע שעה ארום נאכדעם ווי איך בין געקומען אין ירושלים, זיינען מיינע פיס שוין געשטא נען פאר דעם — כותל מערבי.

אז איך בין ארויסגעגאנגען פון באהן, האב איך אויף דעם וואגזאל געראפען פיעלע בעקאנטע וואס זיינען מיר געקו מען בעגעגענען. מען האט מיך ארייננע־ זעצט אין א שעהנעם אמעריקאנעם וואגען, דער בעל־ עגלה האט געדערט אידיש מיט די מיהרסטע רייזענדע, ער האט אבער אויך געקענט ענטפערען אויף העברעאיש ווען איך האב זיך צו איהם געזעגנט. אויף דעם. אויף דער קאזלע, נעבען אונטערטרייבער איז געוועסען א יונגער תימ'ער איד, א משרת אין איינעם פון די ירושלים'דיגע האטעלען. דער תימ'ער איד האט מיר שטארק פעראינטערעסירט, ער איז געווען א הויכער און א געזונטער ניט ווי די איבערגיגע תימנים וואס איך האב געזעהן ביז איצט. ווען איך בין שבת הגדול געווען אין יפו בין איך ביי־ טאג ארויס אין א תימ'ער שול וואס איז מעגיש געהט דארט צו זיין איינענע וועלט?

איך בין אין תימ'ן־ קדש, ראנזינעם אנשטאט בענק, א משונה'דיגער עצור — דאס איז געווען די נאכצע שוהל. די אייל פאקייט איז צו בעוואונדערען אפילו ווען מען פערגלייכט עס מיט דעם איינפאכס־ טען אשכנזישען „מנין". אבער מעהר פון אלץ האבען מיר פערוואונדערט די בע־ זוכער פון דער שוהל. אויף דער ערה אויף די ראגזיגעס זיינען געוועסען צוויי מיניס — פאלשטינער ארבער . . . באדרוטע אנגעטאנע אין אראבישע געפארבטע העמדלאך, תרבושען אויפ'ן קאפ. מיר וואס זיינען די זיצער ניט קיין אראבער? נאך פיעל בעטראכטונג האב איך איינ־ געזעהען אז עס איז דא א גרויסער אונ־ טערשיעד צווישען די אראבער און מיינע ווייטע ברידער; קודם כל זענען ביי די אראבער די פאות אפגעהאקט און ביי די תימנים לאנגע געגרייזעלטע פאות, מימש ווי פלעשלעך. אויך זייער תלבוש איז אנ דערש ווי דער פון די אראבער. און איי־ גיגע פון זיי האב איך דערקענט, נאך דעם ווי איך האב אין זיי ניט איינגע־ קוקט האב איך דעם גוט בעקאנטען אידי־ שען טיפ וואס לאזט זיך ניט פערפרעמדען לוטווישע אידען, ניט מעהר זיי האבען אנגעטהאן אראבישע קליידער. זיי פער־ וואנדערט בין איך געוואָרען און זיך דערפרעהט ווען איך האב דערזעהן די דא־ זיגע אידען זיינען עוסק אין חלכות החג; לערנען דעם שלחן ערוך חלכות פסח, און דער „חכם" זייערער פערטייטשט זיי די דינים און זיי זענען זיך מתוכח און מפלפל מיט איהם. און אליין אין העברע־ איש. אין דער מיינונג האב איך דערפיהלט אז די מחיצה וואס איז געשטענדיג צווישען מיר און די פערשטויסענע אידען איז גע־ פאלען. איך בין געווען בעריים זיי צו דרינקען צום הארץ, ווי א ברודער דרינקט צו א ברודער. וועלכע דער גרול האט פא־ נאנדערגעטיילט אין זיי האבען איינער דעם אנדערען ניט געזעהען פאר פיעלע יאהרען . . . און ווי וועה האט מיר גע־ טהאן מיין הארץ צו זעהען זיי אזוי מאג־ גער, אלע פער'חלש'ט און פעראומערט, און אנצוערקענען דאס די צרות און דע־ גלות האבען אפגעדרוקט אויף זיי זייער שטעמפעל וואס קען ניט אפגעטעקט וועד רען! — און דא שטעהט פיר מיר א תימנער שטארק ווי האבאד און הויך ווי א טייטעל בוים. אין דעם פערלויף פון גע־ שפרעך וואס איך האב געהאט מיט איהם אין העברעאיש, בין איך געוואהר געווא־ רען אז ער איז געקומען פון צעגא קיין ירושלים נאך אלס יונגער איינגעל, און די ירושלים'ער לופט אין זיין עקאנאמישע לאגע וואס איז אין ירושלים ניט דער ערך פערבעסערט געוואָרען אנטקעגען זיין לאי־ גע אין תימן, האבען זיין גוף געזונט גע־ מאכט און זיין הויך גלייך געמאכט, און ער איז גאר אז אנדער מענש געוואָרען. ניט אומזיסט האט איינער פון אונזערע שרייבער בעמערקט: אז ארץ ישראל איז פאר די תימ'ער וואס אמעריקא פאר די ליטווישע אידען.

פון וואגזאל ביז'ן קאמיניץ־האטעל קומט אויס צו פאהרען פערביי די מויערען פון דער אלטער שטאדט. און ווי שעהנ דיר לאנדשאפט און ווי אנגענעהם איז דער וועג כאטש ער איז אביסעל פערשטויבט. אונטער אונז איז דער עמק רפאים און פון איין זייט איז דער „גי בן הנום" וואס דער מלך פייער וואס האט דארט א מאל גע־ בראנט האט גורם געווען אז דער נאמען „גיהנום" זאל ארויסרופען שרעק און פחד; און ועלכער איז יעצט אויך זעהר שרעקליך אבער אין אן אנדערע זיינן. איצט וואהרפט מען אהין אריין דאס מיסט און שמוץ פון ירושלים . . . און פון דער אנדער זייט — דער נחל קדרון, וואס יעצט ציליע־ דעם ארץ ישראל'דיגען זומער געפינט זיך אין איהם קאלאמוטנע, שמוציגע, מדינ־ וואסער. און אן איז דער „מגדל דוד", וועמענס אריענטאלישע ארכיטעקטור און אלטקייט ציהען אויף איהם די אויפמערק זאמקייט, און וואס ער איז אין דער אמת'ן ניט מעהר ווי דער „מגדל פצאל" וואס איז אויפגעשטעלט געוואָרען פון הורדוס'ן צום אנדענקונג פון זיין ברודער, אבער געוויסע טיילען זיינע זיינען געבויט געוואָרען פריהער פאר דעם לעצטען בית־ המקדש, וואס איז געבויט געוואָרען דורך הורדוס'ן. און דערביבער טוהט דאס הארץ אזוי וועה צו זעהען ווי די הויפענס שטיין זאמלען זיך ארום איהם און דעקען צו רוקא דעם עלטסטען טייל, און קיינער קומערט זיך ניט . . אט איז יפו'ער טויער וואס איז נאר א זכר פון א טויער, דען ער איז אויפגעבראָכען געוואָרען אויפ'ן בעפעהל פון סולטאן עבדול חמיד לכבוד ווילהעלם'ן בשעת ער איז געווען אין ירושלים, אין יע־ נער צייט ווען ער האט זיך בעגעגענט מיט הרצלען; יענע בעריהמטע בעגעגענניש

וואס האט דאן געמאכט א רעש אין דער צייטונגסשטיש וועלט. אט זעה איך די בערג און טהאלען, איהר גרויסע שעהנ־ קייט פון דרויסען . . . און צוזאמען מיט דעם זעה איך אויף יעדען טריט און שריט — קלויסטערס פאר אלערליי דעליגיעזע סעקטען, און שוהלען פאר אלע פעלקער און האפפיטעלער פאר אלערליי אימות פון דער וועלט. און מיין נשמה שוויבט ארום צווישען פערשיערענע געפיהלען, און מיין הארץ צאפעלט זיך זיי א פיינעלע און שטייג . . . אן אייביגע פרייד האט אנ־ געפילט מיין נשמה — איך בין אין ירושלים. די הייליגע שטאדט, די שטרע־ בונג פון אלע פעלקער, די הייליגקייט פון אלע רעליגיאנען, דאס הארץ פון דער וועלט און די העכסטע לייעבשאפט און די העכסטע האפנונג פון דעם אידישען פאלק. און צוזאמען מיט דעם האט א גרויסער צער בעטריבט מיין נייסט אין געפרעגען מיין הארץ. און וי א פיאווקע געזאונען דעם דם התמצית מיינעם, אזוי פיעל וואכעדיגקייט, אזוי פיעל פרעמדקייט...

נאך אויף א רגע בין איך אריין אין מיין סטאנציע. שנעל האב איך בעזארגט מיינע זאכען, און גלייך האב איך געבע־ טען דעם ערשטען בעקאנטען וואס איז גע קומען מיר בעזוכען:

— פיהר מיר צום כותל מערבי!

און דער בעקאנטער, איינער פון די בעסטע ארץ ישראל'לעהרער און קענער פון ירושלים, איז געווען גענוג פריינדליך צו טהאן מיין בעגעהר און מיך פיהרען צום כותל־מערבי.

מיר זיינען דורכגעגאנגען פארביי דעם „מגדל דוד", און מיר זיינען אדורך די פינסטערע געסלעך פון דער אלטער ירושלים, מיר זיינען דורכגעגאנגען דעם גרינס־ מארק און נאך געסלעך און מאר קען וואס זיינען מיט זייער ענגשאפט און אונריינקייט און טומעל זעהר עהנליך צ־ די אריענטאלישע באזארען. און דער נאנ־ צער צייט פון אונזער געהן האבען מיר גע־ האלטען אין ארונטערגעהן, האב איך זיך פערוואונדערט: מיר געהען צום הר־ הבית, צום בארג מוריה און בארג ציון, וואס זשע בעדייט דאס ארונטערגעהן? מיין וועוועזייזער האט מיר געענטפערט: אז די פראגע אינטערעסירט שיין כמה יאהרען די אלע פארשערס, און זיי האבען אויסגעפינען אז די נעאנדערפישע לאגע פון שטאדט האט זיך געענדערט. דער הר הבית אדער דער הר ציון איז אמאל גע־ וועזען אבגעטהיילט פון ירושלים מיט א טהאל וואס וועדט גערופען אין דיא ספרים פון יוסף־בן מתתיהו מיט דעם נאמען „טימראפאען". דער קאנטראסט פון בארג מיט דעם טהאל האט ארויסגע־ בראכט בולט די הויך פון בארג יון אויף וועלכען עס איז געבויט געוועזען דער בית־ המקדש. מיט דער צייט האט זיך דער טהאל אנגעפילט מיט שטיקער ריואינען און ער האט זיך אויסגעגלייכען מיט 30 מעטער און מעהר, און זייט דער טהאל האט זיך אנגעפילט זעהט שוין דער בארג אויף וועלכען דער בית־ המקדש איז גע שטאנען, איין ניט ווי א בארג נאר כמעט ווי א טהאל.

אזוי פערטיעפט אין געשפרעך זיי־ נען מיר ווייטער געגאנגען אין איינינע ערמע געפלעך פון ירושלים. די געפלעך זיינען געפלאסטערט מיט קליינע שטיינד־ לעך, פון דעסטוועגען זיינען זיי גאנץ טויט פון צו זיין רוין. די „וואנט" גע־ פינט זיך אין די נאבבארשאפט פון מא־ ראקישע־ אראבער וואס זיינען בעריהמט מיט זייער שמוץ. די שטאדט אדמינים־ טראציע האט אין די לעצטע פאר יאהר ארויסגעגעבען א בעפעהל צו קעהרען די גאסען, אבער די אלע זאכען העלפען גאר ניט: ביי די אריענטאלען איז דאס שמוץ א צווייטער נאטור געוואָרען. . . . אזוי דערצעהלט מיר מיין וועג־ווייזער און איך הער אין דער זייט דען הער בארג, איהר גרויסע שעהנ־ קייט פון דרויסען . . . און ווייטער טהאל האט זיך אנגעפילט זעהט שוין דער בארג אויף וועלכען דער בית־ המקדש איז גע שטאנען, איין ניט ווי א בארג נאר כמעט ווי א טהאל.

אזוי פערטיעפט אין געשפרעך זיי־ נען מיר ווייטער געגאנגען אין איינינע ערמע געפלעך פון ירושלים. די געפלעך זיינען געפלאסטערט מיט קליינע שטיינד־ לעך, פון דעסטוועגען זיינען זיי גאנץ טויט פון צו זיין רוין. די „וואנט" גע־ פינט זיך אין די נאבבארשאפט פון מא־ ראקישע־ אראבער וואס זיינען בעריהמט מיט זייער שמוץ. די שטאדט אדמינים־ טראציע האט אין די לעצטע פאר יאהר ארויסגעגעבען א בעפעהל צו קעהרען די גאסען, אבער די אלע זאכען העלפען גאר ניט: ביי די אריענטאלען איז דאס שמוץ א צווייטער נאטור געוואָרען. . . . אזוי דערצעהלט מיר מיין וועג־ווייזער און איך הער אין דער זייט דען הער בארג, איהר גרויסע שעהנ־ קייט פון דרויסען . . . און ווייטער טהאל האט זיך אנגעפילט זעהט שוין דער בארג אויף וועלכען דער בית־ המקדש איז געש

סאלמאן ניימאן דזש. מענעדזשער

פון 256½ קווין וועסט האט געמופט צום קארנער בעווערלי און קווין סטריט

וואו ער האט א סטאק פון אלע סארטען סחורות פאר סוטס, און אווערקאוטס, זיין ארבייט און פיטינג איז זעהר גוט בעקאנט

קומט און איבערצייגט אייך, אויב איהר וועט ניט זיין צופריעדען בעקומט איהר אייער געלד צוריק, לענט ניט אב אויף שפעטער.

The Excelsior Tailoring Co., Corner Queen and Beverley Telephone Adelaide 2692

א פסח קאנצערט

וועט שטאטפינדען ביי די בני ציון

זונטאג אפריל דעם 8 אום 8 אוהר אבענד

רבי דזשייקאבס פעסט רעדנער

די בעסטע ליטעראַרישע און מוזיקאַלישע קרעפטען וועלען אנטהייל נעהמען איהר וועט האבען א נייסטינען פערגעניגען לכבוד יום טוב. קומט און ברענגט אייערע פריינדע. 206 בעווערלי סטריט.

די בני ציון.

חזן וולדאוווסקי וועט דאווענען

יום טוב אין דער יוניווערסיטי עוועניו שוהל איז א פערגעניגען מיט וועלכען די טאראנטאר אידען זיינען בעקאנט. דער יום טוב וועט זיין אן אויסערגעוועהנ־ליכער. רבי דר. פריים וועט ריידען און דער בעריהמטער

חזן וולדאוווסקי מיט זיין כאהר

האט פארבערייטעט עטוואס אויסערגעוועהנליכעס. די טאראנטאר אידען וועלען איבערראשט ווערען.

מעגער טיקעט 50 סענט.

צו בעקומען ביים שמש און ביי מר. לוראיס 53 סיסעל סטריט. אהן טיקעטס וועט קיינער ניט אריינגעלאזען ווערען.

סאקלינג און קאמפאני

אכשעניערס

גרויסער יום טוב אויספערקויף, ספעשעל פסח סייל

מיטוואך דעם 11־טען אפריל

אנפאנגענדיג צעהן א זייגער פריה.

לוידים ווייסט, בלאזעס, אין ווהייט לאאן, און סילק ווהייט ווערק נייט גאונס, פעטיקאוטס דראוערס און קארסעט קאווערס.

אונטער סקווירטס אין שוואַרצע סאטין, מאריען און ווייס פיקע סקווירטס הויז דרעסעס און קינדערשע דרעסעס.

מענער סוטס, מענער פענטס באיעס סוטס און באעיס בלאזעס, מענער אוועראלס, מענער ארבייטס העמדער, מענער רעגענמאנטלען.

מענער בוטס און שואס

הונדערט, קייסעס באיעס און יוטה בוטס. פרויען און מיידעלשע שיך, פרויען הויז קאט קענוועס שיך.

א. סעמועל און סא.

264 קווין סטריט וועסט

ווערטהער הערר

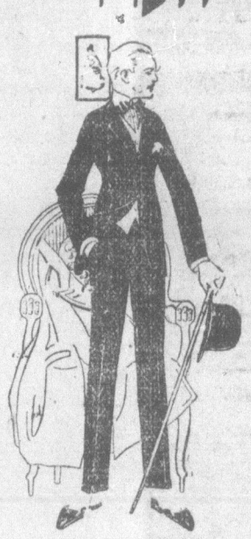

מיט גרויס פערגעניגען קענען מיר אייך לאזען וויסען, דאס היינטיגעס יאהר זענען מיר בעסער פארבערייטעט צו בעפריידיגען אייערע פער־לאנגען אויף "טיילאר מייד" קלייד־דער.

מיר האבען א גרויסען סטאק פון די נייעסטע מאטעריאלען און קאלירען, און אויך אימפארטירטע סחורות יע דע איינע איז זעהר שעהנע נאוועל־טיעס, און שטאבילנע פאבריקאציע

אונזערע קליידער האבען זיך אלע מאהל אויסגעצייכענט מיט זייער "סמארטען סטייל" און האבען ניט דעם מינדעסטען חסרון, און איהר וועט אלע מאהל זיין צופריעדען מיט זיי אזוי לאנג ווי איהר וועט זייא טראגען.

מיר פערלאנגען אייער פאטראני־זירונג און האפען דאס איהר וועט אונז געבען א געלעגענהייט אייך צו איבערצייגען אין דעם. מיר האבען מעסיגע פרייזען.

א פריהער בעזוך איז אונזער עצה. אויב איהר ווילט קריגען א שנעלע דעליווערי און אויך צו קריגען דעם בעסטען אויסוואהל ווען מיר האבען נאך דעם גאנצען סטאק.

A. SAMUEL & CO.

264 Queen St. West

TELEPHONE ADELAIDE 1342

ווערט בירגער איידער דער נייער געזעץ געהט אריין אין קראפט

דער „אידישער זשורנאל" וועט אייך צוהעלפען עס צו ווערען.

ענדליך זענען מיר אומשטאנד מיט ציטהילען אויף די פיעלע אנפרא־גען, וועלכע מיר האבען דערהאל טען פאר דער צייט, זייט מיר האבען מיטגעטהיילט, אז מיר וועלען צו געבען די הייגע אידען ווערען בירגער, אז מיר קענען עס שיין טהאן פאר זיי. א דאנק דעם וואס לאיער דזשאָזעף סינגער און מר. א. ה. בענעט גיבען אונז פריי די נויטיגע הילף, וואס מיר דארפען האבען דערצו, וועלען אונזערע לעזער קענען פראפיטירען דער־פון, און זיי וועט ניט קאסטען מעהר ווי 25 סענט צו ווערען א בירגער. די 25 סענט זענען דער שטייער וואס דארף געצאהלט ווערען צו דער רעגיע־רונג.

אונזער אפיס וועט פאר די, וועלכע ווילען ווערען בירגער זיין אפען צו געבען די נויטיגע אינפארמאציעס, און אויך זיי איינשווערען אלס ביר־גער. דזסישע און רומעניש אידען, וועלכע זענען שוין דא דריי יאהר אין לאנד, דארפען זיך דארום בענוצען מיט אן עזעזער געלעגענהייט, און ווערען בירגער.

דעם ערשטען יאנואר 1918, נעהט ארין דער נייער נאטוליראזאציי־אנס געזעץ אין קראפט, און דאמאלס וועט זיך פארערען צו זיין 5 יאהר אין לאנד, ווי אויך וועט קאם טען ארום זיבען דאלאר, איהר דארפט זיך דארום בענוצען אין דיעזע ניין מאנאטען, וועלכע זענען נאך גע־ליעבען צו ווערען בירגער צו בילליג פרייזען.

ווען איהר ווערט יעצט א בירגער, בעקומט ניט נאר איהר זעלבסט דאס רעכט צו שטימען, נאר אויך אייער פרוי, און וואס מעהר אידישע בירגער מיינען עס דארום פיעל מעהר אידישע שטימען אין פאל פון אן עלעקשאן, און איהר דארפט עס דארום ניט פערנאכלעסיגען.

דער „זשורנאל" אפיס וועט זיין אפען פאר אלע בירגער קאנדידאטען פון 9 פריה ביז 9 אין אוועגד.

האמילטאנער קענען זיך אויך בענוצען טיט דיעזער געלעגענהייט

דער „אידישער זשורנאל" האט געמאכט ספעציעלע אראנזשמענטס מיט י. ל. שעכטער פון האמילטאן, אז ער זאל ארויסגעבען בירגער־פאפיערען צו די וועלכע ווילען ווערען בירגער.

פאר די אידען פון האמילטאן אין אומגעגענד, וועט דער פרייז זיין 50 סענט. די 25 סענט עקסטרא זענען פאר פאסט־הוצאות.

מר. ה. ווייגבערג

פרעזידענט פון „אידישען זשורנאל"

שיקט

נעלד סיין רוסלאנד לויט'ז מאנעס קורס

סיר שיקען אויך טעלעגראפיש.

נעלד געשיקט נאך אלע טהיילען פון דער וועלט.

קלאוקמאכער

אויפמערקזאם

דער סומענדער מעמבערס מיטינג פון קאק 14

וועט געהאלטען ווערען

מאנטאג דעם 9 אפריל

אין 194 ספעדיינא עוו.

די ווייטערע מעמבערס מיטינגען

פון זעלבען לאקאל וועלען רעהאלטען ווערען אין זעלבען פלאץ

„194" ספעדיינא עוו. ביז ווייטערע נאטיס

ביי ארדער פון עקזעקיטיוו באארד לאקאל 14.

ד. קאזאטשקאו טשערמאן, נ. יאם פאלסקי סעקרעטער.

10433 4—6—9

אמעריקאנער ווילען טעפריים ווערען

פון קענעדער באטאליאנען

אסאיזא אפריל 5

עס ווערט בעריכטעט פון ווינערע קווע־לען אז אמעריקאנער בירגער וועלכע זיינען אנגעשלאסען אין דער קענעדער ארמיי וועלען טראנספערירט ווערען צו דער אמעריקאנער ארמיי אויב זיי וועלען עס פערלאנגען, אין דער קענעדער ארמיי גע־פינען זיך ארום 5000 אמעריקאנער סאל־דאטען און אין דער עגגלישער ארום 10 טויזענד.

קיין עלעקשאן ביז נאך הער מלחמה

פרעמייער הוירסט פון אנטעריא איז געכטען נאך דער זיצונג געקומען צו א פערשטענדניס מיט דעם פיהרער פון דער אפאזיציע מר. נ. ראוועל אז קיינע ביי־וואהלען זאלען אין אנטעריא ניט פאר־קומען דורך דער צייט פון דער מלחמה. און אז קיינע געגנעראל וואהלען זאלען ניט פארקומען ביז נאך א סעסיע פון פרא־וויינציעלען פארלאמענט. דאס הייסט נאך א יאהר.

רעזט דעם „זשורנאל"

תודעה מהרב מאיר צבי געווען 100 באלדווין פעלעפאן קאלעדזש נטשס.

איהר נעמינט סיך צו ווערער צייט אין חיי־צו ענטפערען אלע רבנישע ענינים רהיינו שאלות, דין תורות, עצות, טרבות בין איש לאיש, אויך צו שטעלען אלערי־ראבצכס ביטווין מאן אונד פרוי נאכ'ן אידישען דין און אויך פרדי קדושין. ווארים זאלט איהר אין אזא שלעכטער צייט אוועק סטענדען אומזיסטא נעלר אויף אלערליי נארישקייטען, ווען איהר קענט בעקומען הוטה וקדושין ביי מיר אין הויז מיט די כעסטע ציפרידענ־הייט, אפילו מערידזש לייסענס וועל איך אייך פערזארגען. נאט וועל אייך גבען א ניטען מזל אין מיין הויז.

קומט אין הויז, אדער מעלדעאנירט ציט דאס אייבענדערמאהנונג אדרעס.

מר. העלער

176½ קווין סט. וועסט — **טאראנטא**

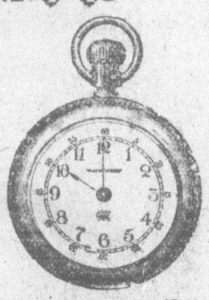

נייעס פאר אידען!

איין אידישע סטאר אין אי־ען

מיר מאכען אלערליי דזשולערי גליין אויף' פלאץ. התונה רינגען, נעמאכט זייל איהר וואר. מיר סיסען אלערליי דזשו־לערי כאר דום בילינסטען פריין.

14 קערעט חתונה רינגען 80 סענט א פענזיוויים. 18 קערעט חתונה רינגען $1.00 א פענזיוויים

וואטשעס נעפלינס גוט און נאראנטירט. 40 סענט. מיין ספרינגס 40 סענט. חייר־ספרינג 40 סענט, דזשולס 40 סענט, סטעפס 50 ס פיי מאכען אייערע אלטע דזשולערי ווי נייי מיר א קליינעס פריין. אלערליי ברילען ריכטיג געמאכט צו אייערע אויגען 98 סענט מיר גיבען אויף ראיעלע סחורה פאר דעם בילינסטען פריין.

פעדלערס און סטאר קיפערס

די בעסטע סגולה אנצוהאלטען קאסטומערס אין צו מאכען געלד זיין צו קויפען זיי־יי־גודס, ריינגאוס, „פענס גידס, דזשולערי און גאווילטיס כיי־לאפלאן און קא

חאלסייל און דזשאבבער 229 קווין סטריט וועסט טאראנטא. דער כעווארס נער האלסייל פלאץ וואו מיעל פעדלער ווייגען בעריכט געווארן. דזשאב־לאטס זיינען שטענדיג דא. שרעד פינקליך אטענדעד.

דזשאבלאן און קא. דזשאבבער 29 קווין סטריט וועסט, טאראנטא טעלעפאן אדלייד 2772

זעלטענע געלעגענהייט

א 15 דזשועל נר־קעל סוואומענס 14 קערעט

נאלד וואטש

—בלויז פאר א קורצער צייט—

ספעציעל רעדוצירט כמעט האלסייל פרייז **$36.00**

KLING BROTHERS

125 Queen W.—Phone M. 2354

EATON'S COAL

The Very best, We guarantee every ton and best service, Phone College 1036

איטאנ'ס קוידהלען

די בעסטע אין מארקעט

מיר גאראנטירען יעדען טאן טעל. קאל. 1036

מעקלאוד ווילבייסיקלס פיר קעש

ר. דז. מעקלאוד

181 קינג סט. וו. פון אר. 8888

LOEW'S

לאעו'ס יאנג סטריט טהעאטער

אונאונטערבראכען 12 מיטאג ביז 11 נאכמיטאג

נאכמיטאג 10 סענט, 15 סענט און 25 ס

אבעוד 15 סענט

סאן טאג — היי קלאס וואדעוויל.

באקס סיסט רעזערווירט.

נעקסטע וואך

סטעפסאן און האבער, זינגערס און קאמעדיע מענצער

רעוויאו דע וואע

א קראסישע אונטערהאלטונג פון זועדער מוזיק פון 8 — מענשען — 8

מוירפי און אלון מריא, אין א רעוויו פון אינטערנאציאנאלע טעניר.

רויך מיידער — ארום מיידער און אלגאנדישער שפיעל

אלוס הענסאן און קאמפאניע זינגער און טענצער

נעמען א נוער, אין דער ריבעס פראגע א פינף אקטיגע פאמא דראמא

פארעסטער און לאיד

אין א מעק אין וואקער סקעטש, מיט דעם נאמען „א שעכ־לע פאסטרונג"

מיר מאכען אייערע אלטע קליידער ניי

ל. ווהייט און סאנס

בעסטע אידישע קלינערס, פארבערס און פרעסערס

270 קווין סט. וועסט — טעל. אדלייד 2015

פעקטארי 135 וויליאם סטריט

טעלעפאן אדלייד 1673

מיר פערענטען פול דרעם סוטס סילק העטס פיר חתונות אונד בעלער

HIPPODROME

אוועגד 10, 16, 46 סענט.

מאטעניס 10 און 15 סענט.

די וואך פון מאנטאג דעם 2־טען אפריל

הערלוין אטרעקשען

דער בערהמטער אמעריקאנישער קאמעדיע סטאר

בערי מעקארטיק

צוזאמען א גאנצע פרופע אין א קאמישען סקעטש

"וו קען ביעט טהעם"

3 — מוזיקאלישע ברידאנס — 3

קינסטלערישע מוזיקער

אינזאן און וואלקאלעד און

„די. פייפ ליין"

ספעשעל פיטשער

די טאלאנטפולע פרייענדלי סטאר

ווילפרעד לוקאס

און אן אינטערעסאנטע פינף אקטיגעס בילד

„א הויפע ליעבע"

די ביילד ווערט געוויזען 1,30 ; 4 ; 7.45 נ. מ.

בראנטע און אלדוויל בעריהמטע זינגער

סיומארס די פרעהליכע פאמיליע

געשפאנטע זינגער.

קיעסטאן קאמעדיע.

ספעשיעל עקסטרא אמדעקשען. א וואדעוויל קלוואדעט פאר עקסלענץ

„גרייטער סיטי פאר"

אן אריגינאל קאמעדיע קווארטעט.

נישטא קיין בעסערעס ווי א גלעזעל אוילבוים'ס טהעע

אויף פסח האט איהר זיך דאך געזיגט איינגעהאנדעלט אוילבוימס אמת יום טוב'דיגען טהעע, וואס איז כשר אפילו. למהדרין, מן המהדרין, ווייסט זשע אז דעם זעלבען גוטען טהעע פערקויפט אוילבוים אלע טעג פון א גאנצן יאהר.

אויב איהר ווילט בעווייזען, אז דער בעסטער בעווייז דאס וואס אוילבוימס טהעע ווערט יעצט געבריכט כמעט אין יעדען אידישען הויז, און אלע זענען צופריעדען, און ווייסט איהר פאר וואס — ווייל עס איז ניטא קיין געשמאקערע זאך ווי א גלעזעל אויל־בוים'ס טהעע.

והגדת

דערצעהלט אלעמען, אז קיין בע־סערעס ווי אוילבוימס טהעע איז ניט פאראן, און

רשנה הבאה

אין א יאהר ארום אבער וועט איהר געזיגט ניט קיין חרטה האבען, וואס איהר האט אנגעהויבען טרינקען דאס וואס אלע אנשטענדיגע מענשען טרינ־קען — א גלעזעל אוילבוימס טהעע.

צו בעקומען אין אלע אנשטענדיגע אידישע גראסעריעס. סאנטרי ערדערס ווערען פינקטליך אטענדעד.

DELBAUM TEA Co.

16 Grange Ave. Toronto Ont

Phone College 3919

איהר קענט יעדען טאג באקומען דעם „אידישען זשורנאל" אין די פאלגענדע פלעצער

דזוארקין: 64 עליזאבעטה סט. 145 סט. פעטרס סטריט.

גודמאן, קארנער טשעטנאם און קווין סט.

פריעדמאן, קענזינגטאן עוו.

הערמאן, 167 סט. פעדריק סטריט

יודקין, 465 קווין פט. וועסט.

מאָרים, 412 ספעדיינא עוו.

מארקאוויטש, קארנער לויזא און טעראלי סטריט.

עמענסאן, 807 קווין סטריט וועסט.

ראמהזעל, 50½ ארטהור סטריט.

ברינזא, 268 פארלאמענט סט.

קיפער, 103 בראנזוויק עוו.

האפמאן, 339 ספעדיינא עוו.

וואקהיים, 71 דאנדעס סט.

סאלינסקי, 299 פענינג עוו.

סטארס וועלכע ווילען פארקויפען דעם „אידישען זשורנאל" זאלען זיך מעלדען אין אפיס.